గాంధి యుగము, గాంధి తత్త్వముల సమీక్ష: సార స్వతానుబంధ వ్యాసాలు

— 5 వ పేజీ

ఆంధ్రపత్రిక

THE ANDHRA PATRIKA (WEEKLY EDITION) MADRAS సంపుటం 41. సంచిక 180 FOUNDER DESODHARAKA K NAGESWARA RAO ఆదివారం 3-10-1954 Reg. No.M. 5745 10 పేజీలు వెల 2 అణాలు

చిన్న పట్టాదారులకు రు 10ల వరకు భూమిశిస్తు మినహాయింపు

రాష్ట్ర వార్షికోత్సవ శుభ సమయంలో ఆంధ్రప్రభుత్వ విప్లవాత్మక నిర్ణయం

కర్నూలు సభలో ముఖ్యమంత్రి ప్రకాశంగారి ప్రకటన: మంత్రులలో విభేదాలు లేవని వివరణ

[ఆంధ్రపత్రిక విలేఖరి]

కర్నూలు, అక్టోబరు 2: పదిరూపాయలూ, అంతకులోపు భూమిశిస్తు చెల్లించే పట్టాదారుల నందరినీ ప్రభుత్వంవారు నేటి మొదలు శిస్తు చెల్లింపు నుంచి పూర్తిగా మినహాయించినట్లు ఆంధ్ర ముఖ్యమంత్రి టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు నిన్నటిదినం ఇక్కడ జరిగిన ఒక బ్రహ్మాండమైన బహిరంగసభలో వేలాది ప్రజల హర్షధ్వానాలమధ్య ప్రకటించారు. ప్రకాశం పంతులుగారు ఈ సభలో గంటన్నరకుపైగా ప్రసంగించారు.

ఈ నిర్ణయంవల్ల ప్రభుత్వ ఖజానాకు కోటి రూపాయల వరకు నష్టం వస్తుంది.

ఈ సభను ప్రథమ ఆంధ్ర జయంతి ఉత్సవాల సందర్భంలో పట్టణ కాంగ్రెసువారు ఏర్పాటుచేశారు. ఉపముఖ్యమంత్రి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి, ఆర్థికమంత్రి శ్రీ విశ్వనాథం, ప్లానింగుమంత్రి శ్రీ డి సంజీవయ్య, రెవిన్యూమంత్రి శ్రీ కోటిరెడ్డి, స్థానిక పరిపాలన మంత్రి శ్రీ తిమ్మారెడ్డిగార్లు కూడ ఈ సభకు హాజరయ్యారు.

... అంటూ "ఇటువంటి పండుగ దినాలలో ఇటువంటి ముఖ్యమైన ప్రకటన చేయడానికి అర్హతగల వ్యక్తి ఆంధ్రలో ప్రకాశంగారొక్కరే" నన్నారు. ఆంధ్రలోని బీద రైతులందరికీ ఊరట కలిగించే యీ ప్రకటన చేసినందుకు ప్రకాశంగారికి వందనాలర్పించారు.

సభాస్థలి అంతా తోరణాలతోనూ, పతాకాలతోనూ శోభాయమానంగా అలంకరించబడింది. సభా వేదికను జాతీయ నాయకుల ఫోటోలతోనూ, ...

... ప్రసంగం ఇక ముగించబోయే ముందు ఉపముఖ్యమంత్రి సంజీవరెడ్డిగారి వైపు తిరిగి నిజంగానే ఆ ప్రకటన చేయమంటావా? అని అడిగారు. చేయమన్నట్లు సంజీవరెడ్డిగారు తల ఆడించారు. అందుమీదట ప్రకాశం పంతులుగారు ఈ ప్రకటన చేశారు. చేసిన పిమ్మట సంజీవరెడ్డిగారిని మళ్ళీ అడిగారు — ఇంకా చెప్ప వలసింది ఏమైనా ఉందా, చాలునా అని. ఇవాళ్టికి ఈ ప్రకటన చాలునని సంజీవరెడ్డిగారన్నారు.

తరువాత సంజీవరెడ్డిగారు కూడా ... మాట్లాడుతూ, ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడినప్పుడు దానిని శాంతియుతంగా నడిపించమని బాపు సలహాయిచ్చాడు. గాంధీజీని ఎదిరించగల ధైర్యం ఎవరికుంటుంది? ఆయన సలహాను పరిశీలిస్తాను. ఆ సలహా ప్రకారమే చేస్తానని హామీయిచ్చాను. దురదృష్టవశాత్తు ఆయన ఇప్పుడు లేడు. ఆయనే గనక ఇప్పుడు బ్రతికివుంటే దేశంలో ఇపుడు జరుగుతున్న అభివృద్ధికి నిజంగా ఎంతో ఆశ్చర్యపోయి వుండేవారు. ఇప్పుడు గనక ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణ చరిత్ర అంతా యేకరువు పెట్టబోతే అందుకు ...

జిల్లా బోర్డుల స్థానే జిల్లా పంచాయతీ కౌన్సిళ్లు

ఆంధ్ర మంత్రివర్గ నిర్ణయం

కర్నూలు, అక్టోబరు 2 — జిల్లాబోర్డులను పునర్నిర్మించి వాటిస్థానే జిల్లా పంచాయతీ కౌన్సిళ్లను ఏర్పాటుచేయుటకు ఆంధ్ర మంత్రివర్గం యీ ఉదయం సమావేశంలో నిశ్చయించింది.

మంత్రివర్గ ఉపసంఘం వారు జిల్లాబోర్డుల పునర్నిర్మాణం గురించి అందజేసిన నివేదికను మంత్రివర్గం ఆమోదిస్తూ ఆ సిఫార్సుల కనుగుణంగానే బోర్డుల పునర్నిర్మాణానికి మంత్రివర్గం నిశ్చయించింది. ఈ పునర్నిర్మాణంలో ప్రధానోద్దేశ్యం పంచాయతీలకు ముందేర్పాటుకానున్న జిల్లా పంచాయతీ కౌన్సిళ్లకు ఎక్కువ అధికారాలను సంక్రమింప చేయాలని.

జిల్లా పంచాయతీ కౌన్సిళ్లు

ప్రతిజిల్లా కౌన్సిలుయొక్క ఆర్థిక ...

ఎన్నుకోబడే జిల్లా పంచాయతీ కౌన్సిలు ఉండాలని మంత్రివర్గం నిశ్చయించింది.

ప్రతితాలూకాకు ఎలక్టొరల్ కాలేజ్-ఎన్నిక నియోజకవర్గం ఒకటి ఉంటుంది. ఆతాలూకాలోని ప్రతిఒక పంచాయతీ సభ్యులు నియోజకవర్గంలో చేరివుండాలి. ప్రతిఒక్క తాలూకా, జిల్లా కౌన్సిలుకు ముగ్గురు సభ్యులను ఎన్నుకొని పంపుతుంది. ఈ ముగ్గురు సభ్యులు పంచాయతీలలో సభ్యులు అయివుండ నక్కరలేదు గాని ఆ తాలూకా నివాసులైవుండాలి. వీరు గాక శిమంత సభ్యులను జిల్లా పంచాయతీ కౌన్సిలు ఎన్నుకోవచ్చు. వీరిలో ఇద్దరు స్త్రీలు, ఇద్దరు హరిజనులు ఉండవచ్చు. జిల్లా పంచాయతీ కౌన్సిలు అధ్యక్షుడుగా, కౌన్సిలు సభ్యులలో ఒకరిని, కౌన్సిలుసభ్యులే ఎన్నుకొంటారు. ప్రతిజిల్లా కౌన్సిలుకు ఒక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు ఉంటాడు.

రాజకీయ బాధితులకు భూములు

... ప్రస్తుతం పంచాయతీలు లేనిచోట్ల మూడు నెలల్లోగా పంచాయతీలు నిర్మించాలని ఉద్దేశ్యం.

జిల్లాస్థాయిలో స్థానిక పరిపాలనా నిర్వహణసంస్థ ఒకటి ఉండాలని, అంటే పరోక్షపు ఎన్నికల ద్వారా ... యిచ్చి పదును దరఖాస్తు దారులకు వారు భూమిలేని నిరుపేదలా కాదా అన్న విచక్షణతో నిమిత్తంలేకుండా యిచ్చి రక్షా ప్రభుత్వభూములను మంజూరు చేయవచ్చునని మంత్రివర్గం నిశ్చయించింది.

నిర్మాణ కార్యక్రమం: కాంగ్రెస్‌వారి కర్తవ్యం

కార్యవర్గ ఉపసంఘం ఆదేశం

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబరు 1. పార్లమెంటరీ రంగంలో పనిచేస్తున్న వారైనా సరే, కాంగ్రెస్ సంఘాలలో పని చేస్తున్నవారైనాసరే కాంగ్రెస్ వారలందరూ నిర్మాణ కార్యక్రమమును, అభివృద్ధి కార్యకలాపాలనూ చేపట్టవలసిన ఆవశ్యకతను వర్కింగ్ కమిటీ యిటీవల ఏర్పరిచిన 'నిర్మాణ కార్యక్రమోప సంఘం' వారు తమ మొదట సమావేశంలో ఉద్ఘాటించారు.

ఈ సభకు డా॥ కట్జూ, మాణిక్యలాల్ వర్మ, దేవకీనందన్ నారాయణ్, మాధవన్ నాయర్, బల్వంతరాయ్ మెహతా, ఎస్ ఎన్ అగర్వాల్ (సమావేశకర్త) గార్లు హాజరైనారు.

తమ కార్యకలాపాలను ఒకవంక ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలతోనూ, మరొకవంక భారత సేవాసమాజము మున్నగుసంస్థల కార్యకలాపాలతోను యెలా సమన్వయించాలో కూడా సభవారు విచారించారు. ఈ అంశాలను ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీల పరిశీలనకు పంప సభవారు నిశ్చయించారు.

ఈ ఉపసంఘం తిరిగి నవంబరు 7 న సమావేశమవుతుంది.

పశ్చిమ జర్మనీ

లండన్, అక్టోబరు 1. రేపటిరోజున బ్రిటన్, అమెరికా, ఫ్రాన్సు, ...

రూ 10లలోపు భూమిశిస్తుమాఫీ 1364 ఫసలీనుంచి అమలు: ప్రభుత్వోత్తర్వు

ఆంధ్రమంత్రివర్గ నిర్ణయం: ప్రభుత్వానికి దాదాపు కోటివరకు నష్టం

కర్నూలు, అక్టోబరు 2. ఆంధ్ర మంత్రివర్గం యీ ఉదయం చీఫ్ సెక్రెటేరియట్‌లో సమావేశమై రాష్ట్రంలో 10 రూ లు అంతకు తక్కువ శిస్తు చెల్లించే రైతులకు శిస్తు మాఫీ చేయడానికి నిశ్చయించింది. 1364 ఫసలీ నుండి, (అంటే ప్రస్తుతం జరుగుతున్న ఫసలీ) యీ శిస్తు మినహాయింపు అమలులోకి వస్తుంది.

నిన్న సాయంకాలం రాజధానిలో కొండారెడ్డి బురుజువద్ద జరిగిన బహిరంగ సభలో ముఖ్యమంత్రి ప్రకాశంగారు, 10 రూ లు అంతకు లోపు చెల్లించే శిస్తులను ప్రభుత్వం రద్దు చేస్తున్నదని ప్రకటించారు.

ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వం యీ దిగువ ఉత్తర్వు జారీ చేసింది.

ఏవ్యక్తి అయినా, ఒక గ్రామంలో గాని, అంతకు ఎక్కువ గ్రామాలలో గాని, ...

ఈ విషయమై ప్రభుత్వం త్వరలోనే మరికొన్ని చర్యలకు పూనుకోవచ్చునని చెప్పబడుతున్నది.

మంత్రివర్గ సమావేశం దాదాపు 4 గంటలసేపు జరిగింది. పట్టాభి రామారావుగారు మినహా మంత్రులందరూ హాజరైనారు.

కర్నూలులో బాలికల కళాశాల స్థాపించడానికిగాను, కోటిరెడ్డి వెంకటరెడ్డిగారు డిపాజిట్ చేసిన మొత్తమును, ప్రభుత్వంపేర బదలాయించిన పొలాలను ధనాలను స్వీకరించడానికి ఆంధ్ర ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. కోటిరెడ్డి వెంకటరెడ్డిగారు 40 వేల రూ. లరొఖ్ఖం 20 వేల రూ నగలు, విలువైన భూములు భవనాలు—అంతా కలిపి మొత్తం 150 వేల రూ లు విరాళంగా యివ్వ నిశ్చయించిన సంగతి పాఠకులకు విదితమే. వెంకటరెడ్డిగారి పేరుతో కర్నూలులో బాలికల కళాశాల స్థాపించాలని ఆయన కోరిక. ఈ కళాశాలకు ఒకదఫా పెట్టుబడిగా 6 లక్షల రూ లు, సాలీనా 60 వేల రూ లు అవసరమని తెలుస్తున్నది.

కొత్తపన్నులు తప్పవు

ప్రభుత్వోద్యోగి వ్యాఖ్య

కర్నూలు, అక్టోబరు 2: ఆంధ్ర ప్రభుత్వం, 10 రూ. లు అంతకులోపు శిస్తు మినహాయిస్తూ చేసిన ఉత్తర్వువల్ల షుమారు 1 కోటి రూ లు నష్టం ...

... పువల్ల షుమారు ఐదోవంతు పోతుంది ... రూపాయికన్నా తక్కువశిస్తు గలిగిన భూఖండాలు షుమారు 37 లక్షలున్నవి. 1 రూ 10 రూ ల లోపుశిస్తు గలిగిన భూఖండాలు 11 లక్షల 20 వేలున్నాయి.

రాజఘాట్‌కు వేలాది ఢిల్లీ పౌరుల యాత్ర

గాంధి సమాధివద్ద రాష్ట్రపతి ప్రభృతులచే పుష్పాంజలులు

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబరు 2: ఇవ్వాళ తెల్లవారు జామునుంచి వేలాదిపౌరులు రాజఘాట్ వద్దకు చేరుకుని మహాత్ముని సమాధిపై పుష్ప గుచ్ఛాలనుంచారు. నేడు భారతావని అంతా మహాత్ముని 85వ జన్మదినం వైభవంగా జరుపుకుంటున్నది.

ఆహారధాన్యాలు

న్యూఢిల్లీ అక్టోబరు 1. ప్రస్తుతం కొన్ని ఆహారధాన్యాలపై వున్న నిర్బంధాలను ఇంకా సడలించడం లేదా అవసరమైతే పూర్తిగ తొలగించడం అనే విషయంపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు పూర్తిస్వేచ్ఛ ఇవ్వాలని ...

గుంటూరులో మంచినీటిసరఫరా బంద్

అతివృష్టివల్ల పంపింగ్ స్కీము మునిగిపోయిన ఫలితం

(స్వకీయ విలేఖరి)

గుంటూరు, అక్టోబరు 2. గుంటూరు పట్టణానికి మంచినీరు సరఫరా అయ్యే ...

... పాటు బాధపడుతున్నారు. అనేక కొళాయిలవద్ద నీటికై స్త్రీలు బిందెలతో బారాబారీ పడటం, దెబ్బలాడుకోవడం ...

అమెరికాలో నీగ్రో విద్యార్థులపై శ్వేతజాతి విద్యార్థుల దౌర్జన్యం

దూర ప్రాచ్య రాజ్యాల స్వాతంత్ర్య పరిరక్షణ

మావ్ సెటుంగ్ వద్ద నెహ్రూ హామీకోరవచ్చు

(4వ పేజీ చూడుడు)

భాషల గూర్చిన వివాదాలు మాని భాషాభివృద్ధికి కృషిచేయండి

భారతీయ రచయితలకు ప్రధాని నెహ్రూ వుద్బోధ

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబరు 1 భాషల ఔన్నత్యాల గూర్చిన వివాదాలుమాని భారతీయ భాషలు పూర్తి వికాసం చెందడానికి, అభివృద్ధి చెందడానికి తమ శక్తిని వినియోగించాలని భారతీయ రచయితలకు ప్రధాని నెహ్రూ నేడు మహారాష్ట్ర సాహిత్య మహాసభ 37 వ వార్షిక సమావేశాన్ని ప్రారంభిస్తూ ఒక విజ్ఞప్తి చేశారు. సాహిత్యం అభివృద్ధి చెందనిదే ఏ జాతి అయినా ముందుకు పోలేదని నెహ్రూ అన్నారు హిందీని అధికార భాషగా గుర్తించామంటే దీనికి ప్రత్యేక స్థానమివ్వాలని కాదని నెహ్రూ వివరించారు నిజానికి దేశంలో ప్రధానమైన 14 భాషలలో ప్రతి ఒక్కటీ జాతీయ భాషేనని నెహ్రూ చెప్పారు

ఈ సమావేశం 3 రోజులపాటు జరుగుతుంది సుమారు 1000 మంది ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు తర్కతీర్థ పండిత లక్ష్మణశాస్త్రి జోషి అధ్యక్షత వహించారు.

...

న్యూయార్క్ దూది

...

మోటారు పరిశ్రమ అభివృద్ధికి ఆటంకాలు

లోక్‌సభలో వాణిజ్య మంత్రి వివరణ: కార్ల ధర తగ్గించాలని సభ్యుల సూచన

న్యూఢిల్లీ, సెప్టెంబరు 30 దేశీయ మోటారుకారు పరిశ్రమ పరిస్థితి అరుమాసాల్లో చక్కబడగలదనే ఆశను వాణిజ్యపరిశ్రమశాఖమంత్రి శ్రీ కృష్ణమాచారిగారు ఈవేళ లోక్ సభలో వెల్లడించారు.

దేశమునందలి మోటారు పరిశ్రమ విషయమై సర్దార్ హుకుమ్‌సింగ్ ఒక గంట చర్చ బయలుదేరదీశారు. ఈ చర్చలో ఉత్పన్నమైన అంశాలకు శ్రీ కృష్ణమాచారి సమాధానం చెప్పుతూ ఇలా అన్నారు. మన ప్రభుత్వం పెడరల్ ప్రభుత్వము. ఈ కారణంచేత మోటారు పరిశ్రమ యెదుర్కొంటున్న కష్టాలను నిమూల్పించి చెప్పడంకంటె ఆ కష్టాలను తొలగించడానికి మార్గం సూచించడం యెక్కువ కష్టము ...

...

పత్తికొండ తారురోడ్డు

హైవేస్ ఇంజనీరుకు విజ్ఞప్తి

పత్తికొండ, సెప్టెంబరు 27 ఇక్కడ తారురోడ్డు వేయటానికిగాను మంజూరు అయి, కావలసిన తారు మొదలయినవన్నీ సరఫరాఅయి నాలుగైదు నెలలయినప్పటికీ రోడ్డు పని ప్రారంభం కాలేదని వెంటనే ప్రారంభించాలని కర్నూలుజిల్లా ప్రజా సోషలిస్టుపార్టీ అధ్యక్షులు శ్రీ యస్ శేషశర్మ, మరికొందరు ఇక్కడ మకాం చేసియున్న హైవేస్ ఇంజనీరు శ్రీ ఎ. నరసింహారెడ్డిగారిని కలుసుకొని చెప్పగా, ...

...

ఎర్రగొండపాలెం అభివృద్ధి ప్రణాళిక

...

బొంబైలో ఘోరమైన అగ్నిప్రమాదం

పట్టుమిల్లులు, ఫ్యాక్టరీలు దగ్ధం

బొంబై, అక్టోబరు 1 సెంట్రల్ బొంబైలోని శేర్ జీవ్ ప్రాంతంలో నేటి తెలవారగఝామున సంభవించిన ఘోరమైన అగ్ని ప్రమాదంలో రెండు పట్టువస్త్రాల మిల్లులు పూర్తిగా తగులబడిపోయాయి. రెండు రంగుల ఫ్యాక్టరీలకు కొద్దినష్టం కలిగింది

ఒకమిల్లులో తెల్లవారు ఝామున 2-30 గంటలకు మంటలు కొద్దిగా కనిపించినవి అచట రాత్రిడ్యూటీలో వున్న కార్మికులు యీమంటలను ఆర్ప ప్రయత్నించారు. కానీ చల్లారలేదు పదినిముషాలలో అగ్ని మాపకదళానికి చెందిన17 ఇంజనువచ్చి రెండుగంటల సేపు పోరాడి మంటలను చల్లార్చాయి కాని ఇంజన్లు వచ్చేసరికే రెండుమిల్లులు తగులబడిపోయాయి పరిసర భవనాలకు, ఫ్యాక్టరీలకు కొద్దిలో ప్రమాదం తప్పింది.

కొన్ని గ్రామాలలో అదనపు పోలీసులు

ఆంధ్రప్రభుత్వ ప్రకటన

...

కీ॥ శే॥ తాడేపల్లి ఆంజనేయులుగారు

తెనాలి, సెప్టెంబరు 29. ... హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయుడుగా చిరకాలమునుండి పనిచేస్తున్న శ్రీ తాడేపల్లి అంజనేయులుగారు యీనెల 19 వ తేదీ ఉదయం మరణించారు. వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని జూపుతూ ఉపాధ్యాయబృందం వారు తీర్మానించారు స్వ. వి.

ఇద్దరికి మరణదండన: ఒకనికి యావజ్జీవ శిక్ష

వెంకటాపురం హత్యానేరంలో చిత్తూరు సెషన్సు జడ్జి తీర్పు

చిత్తూరు, సెప్టెంబరు 30 ముద్దాయిలు, గాలి రామచంద్రనాయుడు అనే ఇరువురికి మరణదండనను, డి రామనాయుడు అనే అతనికి యావజ్జీవ శిక్షను విధిస్తూ చిత్తూరు సెషన్సు జడ్జి శ్రీ కె. వి. యస్ నరసింహంగారు తీర్పు ఇచ్చారు.

...

విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ల కమిషన్ బిల్లు ప్రతిపాదన

...

కష్టసుచట్ట సవరణబిల్లు

...

పుల్లలరేవు కేసులో ముద్దాయిలకు యావజ్జీవశిక్ష

...

ముద్దాయి విడుదల

...

వ్యవసాయ, పశువైద్య డైరెక్టర్ల ఆఫీసులు

బాపట్లకు మార్చాలని అభ్యర్థన

బాపట్ల, సెప్టెంబరు 28 వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరు, పశువైద్యశాఖ డైరెక్టర్ కార్యాలయాలను ఇక్కడకు తరలించాలని బాపట్ల మున్సిపల్ కౌన్సిల్ నిన్న వి సుబ్బారావుపంతులు గారి అధ్యక్షతన సమావేశమై రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని అభ్యర్థించింది

మున్సిపల్ మేనేజర్ల, రెవిన్యూ, ఆఫీసర్ల, అక్కౌంటెంట్ల ఉద్యోగాలను రాష్ట్రీయంచేయాలనే ప్రభుత్వ సంకల్పానికి తమ ఆమోదాన్ని తెలియజేశారు

స్థానిక అభివృద్ధిపనులు

కడప, సెప్టెంబరు 28 కడప పురపాలకసంఘం లక్షరూపాయల ఖర్చుతో స్థానిక అభివృద్ధికృషి ప్రణాళిక క్రింద కొన్ని పనులు నెరవేర్చటానికి నిశ్చయించింది ప్రభుత్వం ఇందులో సగంవ్యయం భరిస్తుంది ...

...

15,000 రూ లతో నిర్మించవలసిన మాతా శిశు సంరక్షణ కేంద్రాన్ని 1955-56 గ్రాంటులో చేర్చాలని ప్రజారోగ్యశాఖా డైరెక్టరునుకోరారు

పింఛన్ సర్టిఫికెట్ల తాకట్టుపై అప్పులు

హైద్రాబాదు ప్రభుత్వ హెచ్చరిక

హైదరాబాదు, సెప్టెంబరు 30 పింఛను సర్టిఫికెట్ల తాకట్టు పెట్టి అప్పులు తెచ్చుకోవడం చట్టవిరుద్ధమంటూ హైదరాబాదు ప్రభుత్వంవారు ఇవాళ తమ పింఛనుదార్ల నందరినీ హెచ్చరించారు ఆ సర్టిఫికెట్లు ప్రభుత్వం సొత్తు అన్నారు.

కొంతమంది పింఛనుదార్లు తమ పింఛను సర్టిఫికెట్లు తాకట్టుపెట్టి డబ్బు అప్పు తెచ్చుకొని, పిమ్మట తమ సర్టిఫికెట్లు పోయినవన్న సాకుతో డూప్లికేటు సర్టిఫికెట్లు పుచ్చుకొన్న సందర్భాలు తమ ఎరుకకు వచ్చాయనీ, అటువంటి తప్పుడు ప్రకటనలు చేస్తే చివరకు వారి పింఛనులు అసలు ఆగిపోవడమో, లేదా కోతపడడమో జరుగుతుందనీ ప్రభుత్వంవారు తమ అధికార ప్రకటనలో తెలియజేశారు.

...

నూతన కామన్వెల్తు బ్రిటిష్ కార్మికపక్షం వారి నిర్ణయం

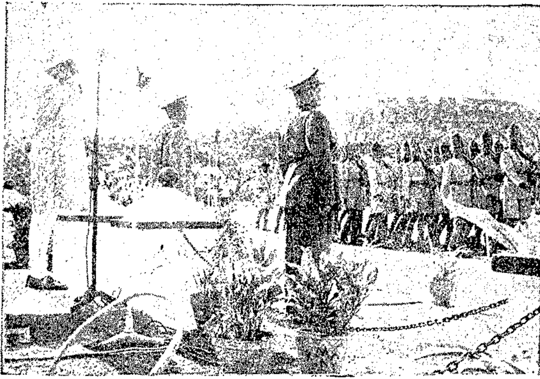
...

రైల్వేశాఖ సలహాదారు

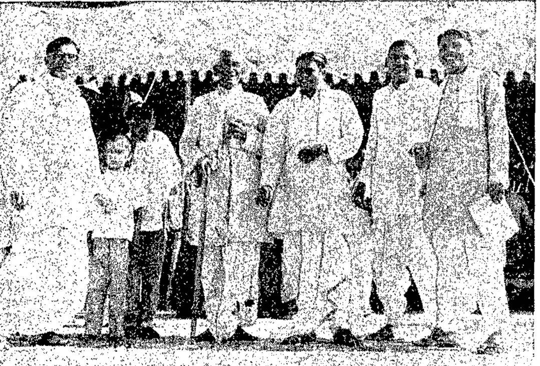
శ్రీ వసిష్ట నియామకం

...

రాజధానిలో ఆంధ్రజయంతి ఉత్సవదృశ్యాలు

కొండారెడ్డి బురుజువద్దవున్న పోలీసు మైదానంలో పోలీసువందనం స్వీకరిస్తున్న గవర్నరు శ్రీ త్రివేది.

గవర్నరు శ్రీ త్రివేదీ పోలీస్ డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు పూరకరణం వెంకటేశ్వర రావుగారికి రాష్ట్రపతి పతకం బహూకరిస్తున్న దృశ్యం.

పోలీస్ పెరేడుకువచ్చిన స్పీకరు శ్రీ నల్లపాటి వెంకట్రామయ్య, మంత్రులు శ్రీ తిమ్మారెడ్డి, సంజీవయ్యగార్లు, ఇతర శాసనసభ్యులు.

లేడీస్ క్లబ్బులో గవర్నరు పత్నికి విందుచేసినప్పటి చిత్రం.

మద్రాసులోని ఆంధ్ర రెవిన్యూబోర్డు ఆవరణలో ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణ ప్రథమ వార్షికోత్సవాన్ని 1 వ తేదీన ఎస్. వి. రామమూర్తిఅధ్యక్షతన మద్రాసులోని అన్ని ఆంధ్ర ప్రభుత్వ ఆఫీసులసిబ్బందీ జరుపుకున్నప్పటి దృశ్యం.

మందులకోసం విదేశాలపై ఆధారపడే దుస్థితి

విదేశీ మందుల వాడకంపై డా॥ సి. వి. రామన్ హెచ్చరిక

బెంగుళూరు, అక్టోబరు 1: మన దేశానికి కావలసిన మందులకోసం ఇతర దేశాలమీద ఆధారపడవలసిన దుస్థితిని పోగొట్టుకోవాలని ప్రసిద్ధ శాస్త్రజ్ఞుడు డా॥ సి. వి. రామన్ నేడు తుముకూరులో మైసూరురాష్ట్ర వైద్యసంఘ 23 వ సమావేశాన్ని ప్రారంభిస్తూ ఉద్బోధించారు. బిళ్ళల రూపంలోనూ, ద్రవ రూపంలోనూ వస్తున్న విదేశీ మందుల మీద ఆధారపడే ధోరణి అంతకంతకూ పెరుగుతున్నందుకు ఆయన నిరసన ప్రకటించారు.

"ఈ విదేశీమందుల పద్ధతిమూస్తే నవకటి భూతవైద్యాలూ, మంత్రతంత్రాలూ మళ్లీ ప్రవేశిస్తున్నవా అనిపిస్తుంది. ప్రతిమందును గురించీ, అది అమోఘ ఔషధ రాజమనీ, అపర సంజీవి అనీ చెపుతారు. అమందు మహా ప్రమాదకరమని మనం తెలుసుకునే వరకూ ఈ ప్రచారం జరుగుతూ ఉంటుంది." అని ఆయన హెచ్చరించారు.

దేశంలో విజ్ఞానపు మూల సిద్ధాంతాల విషయమై అభివృద్ధి ఏమీ కనిపించటం లేదనీ, మూల విజ్ఞానాభివృద్ధి వల్లనే దేశం అభివృద్ధి అవుతుందనీ ఆయన ఉద్బోధించారు. ప్రజలు కొత్త మోటారుకారుపట్ల చూపించినంత జాగ్రత్తకూడ, తమ శరీరారోగ్యంపట్ల చూపించటం లేదని అన్నారు.

పసిఫిక్ సముద్రంలో అమెరికా యాటంబాంబు ప్రయోగాలను నిషేధించాలనిజపాన్ ప్రజలగోడు

టోకియో, అక్టోబరు 1: అమెరికన్ హైడ్రోజన్‌బాంబు ప్రయోగాలలో చెపలుపట్టే జపానీస్ బోటు 'ఫుకురూమారు' పై అటం ధూళిపడడంవల్ల మొదటి జపానీయుడు ఎయికిచీకుబోయామా బలి అయిన తరువాత అటం బాంబు ప్రయోగాలకు అమెరికా పసిఫిక్ మహాసముద్రమును ఉపయోగించుకోవడం నిషేధించాలనే గగ్గోలు జపానులో పెరిగిపోయింది.

అటంబాంబుకు మొదటి బలిఅయిన జపాను హైడ్రోజను బాంబుకు కూడా మొదటి బలి కావడం విచిత్రంగా వున్నది.

హైడ్రోజన్ బాంబు నష్టానికి పరిహారం కోసం అమెరికాతో రాయబారాలు జరుపుతున్న జపాను మంత్రి మాసాజుమీ ఆండో కోబోయామా మరణానంతరం జపాను ప్రజల అభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుతూ 'కోబోయామా మరణం ఒక వ్యక్తిమరణం మాత్రమే కాదు. దాని ప్రభావం మానవకోటి అంతటిపైనా కనబడుతుంది.' అని అన్నారు.

కోబోయామా మరణానంతరం జపానులోని వివిధ సంస్థలూ సంతాపసభలు జరిపి అమెరికా పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో ఆటంబాంబు ప్రయోగాలు చేయడం వెంటనే ఆపాలని కోరారు.

మరణశయ్యలో వున్న కోబోయామా రేడియో ప్రసంగం చేస్తూ '23రు మాత్రమే వున్నందువల్ల యింత అభిమానం చూపారు. నష్టపడినవారు వేయిమంది అయితే యేమి జరిగేది' అని అన్నారు.

కోబోయామా ఆఖరుమాటలు, 'నష్టపడినవారు వేయిమంది వున్నట్లయితే యేమి జరిగేది' అనేమాటలు జపాను అమెరికన్ సంబంధాలను విషమింపజేసేవిగా వున్నవి.

అమెరికా పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో తమ ఆటంబాంబులను పరీక్షించుకోడానికి ప్రస్తుత జపానీస్ ప్రభుత్వం ప్రతికూలంగా లేదు. అయినప్పటికీ కోబోయామా మరణానంతరం ప్రజాభిప్రాయమును ననుసరించి ప్రధాని యోషిడా, అతని ప్రభుత్వము తమ విధానమును మార్చుకోవలసివస్తుందని పరిశీలకులు భావిస్తున్నారు.

గత వారంతో హోకూ అనేచోట రేడియో అక్టివ్ వానపడింది జపానీస్ సముద్రతీర ప్రాంతమునందలి కొన్ని జిల్లాలలో గూడా ఈ వానపడింది. ఆర్క్టిక్ ప్రాంతంలో సోవియట్ యూనియను హైడ్రోజన్ బాంబును పేల్చడంవల్ల ఈ వాన కురిసివుండవచ్చునని తలచి జపానీయులు భయభ్రాంతులైవున్నారు.

సెప్టెంబరు 16 న వాధర్మో-న్యూక్లియర్ అయుధమును పేల్చినట్లు సోవియట్ ప్రభుత్వం ప్రకటన చేసిన కొద్ది సేపటికే జోరైన ఈ వర్షం కురిసింది. రష్యాగారు తమ బాంబును సోవియట్ ఆర్క్టిక్ భూభాగమైన రాంగెల్ ద్వీపంలో పేల్చినట్లు జపాను వాతావరణ విజ్ఞాన పంఘాధికారులు నమ్ముతున్నారు.

ఈ ప్రేలుడువల్ల ఉత్పన్నమైన అలలు సెకండుకు 900 అడుగుల వేగమున ప్రయాణించాయని వారు తెలిపారు.

అతివృష్టివల్ల పలు చోట్ల పైర్లకు దెబ్బ

తెనాలి, సెప్టెంబరు 29: ఈ నెల 26, 27 తేదీలలో కురిసిన కుంభవృష్టి వాన ఈ తాలూకాలోని జాగర్లమూడి అంగలకుదురు గ్రామాలు, గుంటూరు తాలూకాలోని శేకూరు, కెలపాడు గ్రామాలు విపరీత నష్టానికి గురియైనాయి.

శేకూరు పంచాయతీ ప్రాంతంలో 8000 ఎకరాల మాగాని పైరు మునిగిపోయింది. 150 ఇంట్లలోనికి వరదనీరు ఎక్కింది. కెలపాడు పంచాయతీ బోర్డువారు శ్రీ యన్. సిద్ధయ్యగారి అధ్యక్షతన సమావేశమై నష్టానికి గురి అయినవారికి సౌకర్యాలు కల్పించాలని కోరుతూ జిల్లాకలెక్టరు, వ్యవసాయ శాఖామంత్రి మొదలైనవారికి తంతి పంపించారు.

బాపట్ల తాలూకా పైరుల నష్టం

బాపట్ల, అక్టోబరు 1. గత పది రోజులనుంచి కురిసిన వర్షంవలన ఈ తాలూకాలోని చిక్కవానిపాలెం, పలమూరు, నాకికోలను, దుంగభద్ర, మొదలయిన వాటికి వరదలు వచ్చినాయి. అప్పాపురం ప్రాజెక్టు జలమయమైనట్లు తెలుస్తున్నది. కొర్రమూర్లి, కొండ్యపోలువారిపాలెం మొదలయిన గ్రామస్థులను లాంచీలలో బకింగ్ హాంకాలువ కట్టకు సురక్షితంగా చేర్చారు. ఈ ప్రాంతంలోని చాలా విస్తీర్ణంగల పైరు నష్టమైపోయి ఉంటుందని భయపడుతున్నారు. రొంపేరు ప్రాంతంకూడా నీట మునిగిపోయింది. శైలగాయపాలెం, పల్లిగాపుపాలెం, ఈసేరు, అప్పికట్ల గ్రామాలలోకి బాగా నీరు వచ్చింది. మాచారం మొదలు పేటపాలెంవరకు గల గ్రామాలకు ఈ వరద నీటదెబ్బ బాగా తాకినట్లు తెలుస్తున్నది.

ఒకింగుహాం కాలవకు కొన్నిచోట్ల గండ్లు పడినట్టు కూడా తెలుస్తున్నది. బస్సుల రాకపోకలు చాలా మార్గాలలో నిలిచిపోయాయి.

కొవ్వూరు తాలూకా

కొటకూచెవ్వరం, సెప్టెంబరు 27; కొవ్వూరు తాలూకాలో గత 24 గంటలనుంచి పడిన కుంభవృష్టివలన కొటకూచేశ్వరం, తాడిమళ్ళ, కూరాపురం గ్రామాలు, జలమయమైనాయి. రోడ్లపై నీరు ప్రవహిస్తూ ఉండటంవలన రాకపోకలు నిలిచిపోయినాయి.

నరసాపురం

నరసాపురం, సెప్టెంబరు 29: ఇక్కడ మొత్తం 9 దుక్కులవర్షం కురిసింది ఈ వర్షంవలన బసంగి, గరిక పన్నం పంటలు దెబ్బతింటాయని వ్యవసాయదారులు ఆందోళన చెందుతున్నారు.

క్రొప

క్రొప, సెప్టెంబరు 27: అమలాపురం తాలూకాలోని క్రొపలో 15 దుక్కులవర్షం పడింది. చుట్టుపక్కల గ్రామాల రోడ్లు మునిగిపోయినాయి. రపంగి, బసంగి, వరి అక్కుకు చేలకి నష్టం కలుగుతుందని రైతులు భయపడుతున్నారు.

నర్సారావు పేట

నర్సారావుపేట, సెప్టెంబరు 29: గత 25 సంవత్సరాలుగా ఎన్నడూ ఎరగనంతవర్షం ఇక్కడ పడింది. పట్టణానికి గల రెండుచెరువులు నిండి పొరలినందున కొన్ని ప్రాంతాలలో నాలుగు అడుగులలోతు నీరు నిలిచింది. స్థానిక జమీందారుకోట గోడక్రిందపడి ఒక వైశ్యవృద్ధురాలు మరణించింది.

దుకాణాల దట్టం

మద్రాసు, అక్టోబరు 1: ఆంధ్రరాష్ట్రంలో దీపావళిపండుగ సమయమున అక్టోబరు 20 వ తేదీనుండి 26 వ తేదీవరకు అన్ని అంగళ్లకు సంస్థాపన లకు అంగళ్ల సిబ్బందిచట్టం సెక్షనులు 7 (1) 11 (1) 13 (1) వరుసలు వర్తించకుండా మినహాయిస్తున్నట్లు ఆంధ్రప్రభుత్వ కార్మిక కమీషనరు శ్రీ సి. ఆర్. రెడ్డిగారు ప్రకటిస్తున్నారు.

కాశ్మీర్ పై చర్చలకు ఢిల్లీ ప్రతిపాదన

—కరాచీ తిరస్కృతి

కరాచీ, అక్టోబరు 1: పాకిస్తానుకు అమెరికా సైనికసహాయం చేస్తున్నందువల్ల ఏర్పడిన నూతనపరిస్థితిని పురస్కరించుకొని కాశ్మీరు తగాదాపై సంభాషణలను తిరిగి ప్రారంభించ వీలువుండదని భారతప్రభుత్వము పాకిస్తానుకు సూచించినట్లు తెలుస్తున్నది.

ఇటీవల ఇండియా పాకిస్తాన్ ప్రధానులమధ్య నడిచిన లేఖలలో కాశ్మీరుసమస్యను పాకిస్తానుతో సుహృద్భావంతో చర్చించి పరిష్కారం చేసుకోడానికి భారతదేశం సదా సిద్ధంగా వున్నదని భారతప్రభుత్వం తెలిపింది. రాయబారాలద్వారా అన్ని సమస్యలను పరిష్కరించుకుంటామని తాము పదేపదే చెప్పినమాటకు ఇది అనుగుణంగా వున్నదని కూడా భారతదేశం తెలియజేసింది.

కాని అమెరికా-పాకిస్తాను సైనిక సహాయ ఒప్పందమువల్ల ఏర్పడిననూతన పరిస్థితిని పురస్కరించుకొని సంభాషణలు జరపడానికి పాకిస్తాను అంగీకరించలేదని విశ్వసనీయమైన పాకిస్తానీ వర్గాలవారు అంటున్నారు. ఇండియా చేసినట్లు చెప్పబడుతున్న సూచనను పాకిస్తాను అధికారవర్గాలవారు శాశ్వతంగా నిరాకరించారు.

అమెరికన్ యుద్ధ సహాయమును భారతదేశం అపార్థం చేసుకున్నదనీ, ఈ సహాయంవల్ల, కాశ్మీరు తగాదా స్వరూపం మారిపోయిందని భారతదేశం తలచిందని ఇక్కడి పాకిస్తానీ వర్గాలవారు అన్నారు.

ఇది ఇలావుండగా భారతదేశాను భద్రతాసంఘానికి నివేదించి పాకిస్తాను ఇదివరలో చేసిన నిర్ణయమును పాకిస్తాను మార్చుకోవచ్చని కరాచీ స్థానిక పత్రికలు ప్రకటించాయి. భద్రతా సంఘం సమావేశమైనప్పుడు ఈ విషయమై తగుచర్చలు తీసుకోవలసినదిగా పాకిస్తాను విదేశాంగమంత్రి జఫరుల్లాఖానుకు ఉత్తరువులు జారీయైనవని ఈ పత్రికలు తెలుపుతున్నవి.

సమితి జనరల్ అసెంబ్లీలోని పాకిస్తాను రాయబారవర్గానికి జఫరుల్లాఖాను నాయకునిగా వున్నాడు.

అనుకంపనన్న మినహాయింపు

మదరాసు, అక్టోబరు 1: వస్త్రాల కలంకారీ, అద్దకపు పరిశ్రమలవారికి 1953 ఏప్రిల్ 1 నుండి మరి కొంతేండ్ల పర్యంతం అమ్మకాలపన్ను మినహాయిస్తూ మదరాసు ప్రభుత్వం ఉత్తరువు చేసింది.

శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరి ఉత్సవాలు

పై ఉత్సవాల సందర్భమున రేపు 3 వ తేదీ రాత్రి కొత్వాలుబజారులో కన్యకాపరమేశ్వరి దేవాలయంలో ధను సాయం. 5-30 గం. శ్రీ యన్. లక్ష్మీనారాయణ గారి సంగీతము జరుగగలదు.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజం

మదరాసు, అక్టోబరు 1: పై సమాజంలో సెప్టెంబరు నెలయందు మొత్తం నిరాద 14795 మంది బీదలకు అన్నదానం జరిగినది.

దక్షిణ రొడీషియాలో భారత ప్రతినిధికి అవమానం

—జాత్యహంకార తీవ్రత

నైరోబీ, అక్టోబరు 1: సాలిస్బరీలో భారత హైకమీషనరు ద్వితీయ కార్యదర్శి పతీమణికి జరిగిన అవమానానికి తాము ఖిన్నులమయ్యామని సెంట్రల్ ఆఫ్రికా పార్లమెంటుసభ్యుడు బి. హార్. అలుసిహాప పి. టి. ఐ. వార్తాసంస్థకు తెలియజేశారు.

కార్యదర్శికీ, ఆయన పతీమణికీ కూడ దక్షిణరొడీషియాలో సినిమాలు మున్నగు ప్రజాసంస్థలలో ప్రవేశం లేదు. చివరకు ఆయన భార్యను ఒక మునిసిపాలిటీలోని ఎలక్ట్రిక్ లిఫ్టులోకూడా ఎక్కనివ్వలేదట.

ఈ విషయం కూడ ఆలూవివాహి తెలియజేశాడు. ఇటీవల ఆగస్టులో ఇటీవలజరిగిన కామన్వెల్తు పార్లమెంటరీ అసోసియేషన్ సభా వేదికలో సెంట్రల్ ఆఫ్రికా ప్రతినిధి వర్గానికి ఈయన నాయకత్వం వహించాడు.

భిన్న జాతులు గల కామన్వెల్తు రాజ్యాలన్నీ కలసిమెలసి పనిచేయాలన్నదే గనుక మనఉద్దేశ్యం అయినట్లయితే, యీతప్పులు వెంటనే సరిదిద్దుకోవాలని యిది అందరికీ క్షేమకరమనీ ఈయన సూచించారు.

దక్షిణాఫ్రికా పర్యటనలో మలాన్ ప్రభుత్వం తనతో ఎంతో సమాదరించిందని కేరళ సరి సమాచారమైన మరొక సభ్యుడు అజీజ్ ప్రకటించారు.

గంటల పంచాంగం

శ్రీజయ సంII ఆశ్వీయుజ శుII షష్ఠి 1954 సంII అక్టోబరు 3 ఆదివారం
అII షష్ఠి 20-21 జ్యేష్ఠ 23-4 వర్జ్యం లేదు.
శుII సప్తమి అక్టోబరు 4 సోమవారం
సోII సప్తమి.22-17 మూల రా1-28వర్జ్యం 7-52 ల 9-38 ష.

ఆంధ్రపత్రిక

ఒరు లేయవి యెు నరించిన పరవశ
యు(మియవు తవ నునంబున తగు ఆ
పౌరులకు వలిపేయిఉవికి వరాయువు
వరవుదర్కవతవు ంశెల్లవ్-(మహాభారతము

శ్రీ జయ సంII ఆశ్వీయుజ శుII షష్ఠి
ఆదివారం

ఆంధ్ర మంత్రివర్గానికి అభినందనలు

ప్రస్తుతం అమలులో వున్న భూమిశిస్తు విధానాన్ని సంస్కరించాలని దేశ వ్యాప్తంగా, చాలా కాలంగా, ఆందోళన జరుగుతూవున్నది క్రిందటి పది పదిహేను సంవత్సరాల్లోనూ వ్యవసాయాదాయంపై పన్ను విధించాలని, భూమి శిస్తుపై సర్ ఛార్జి వసూలుచేయాలని, కొన్ని భూములపై అభివృద్ధి పన్ను వేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఆలోచిస్తున్నవి ప్రత్యేక నిపుణులద్వారా వీటన్నింటిపై కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు విచారణలను కూడా జరిపించినవి. ఆ విచారణలను అనుసరించి పన్నులు విధించడానికి బిల్లులనుకూడా తయారు చేయడం జరిగింది.

కొత్త పన్నులన్నా అదనపు పన్నులన్నా ప్రజల్లో తీవ్రప్రాతికూల్యం ఏర్పడ్డం సహజం ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలవ కొన్ని ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలు వెలువడ్డంకూడా సహజమే అట్టి ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలలో ఒకటి గిట్టుబాటు కాని కమతాలను భూమిశిస్తు వసూలునుంచి మినహాయించాలన్నది ముఖ్యమైనది. వ్యవసాయాదాయంపై ఒకే విధమైన పన్నును విధించడానికి ఈ సంస్కరణ ప్రాతిపదిక కావాలి. భూమిపై గాక, భూమినుంచి వచ్చే ఆదాయంపై పన్ను విధించడమే సరియైన పద్ధతి. సంప్రదాయ సిద్ధమైనపద్ధతి ఈ పద్ధతి వల్లనే పంటదారులందరికీ వివక్షణ లేకుండా న్యాయం జరుగుతుంది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక ఇతర విషయాల్లోవలెనే, భూమిశిస్తు విషయంలో నూ విప్లవాత్మకమైన సంస్కరణలను అమలు జరపడానికి నిశ్చయించింది. ఇందుకు ఆంధ్ర రైతాంగమే గాక దేశంలోని కర్షకులందరూ ఆంధ్ర మంత్రి వర్గాన్ని అభినందింపగలరు, పదియూపాయిలు, అంతకు తక్కువభూమి శిస్తును చెల్లించే రైతులు ఇకనుంచి భూమిపై పన్నును చెల్లింపనవసరం లేదని, భూమి శిస్తునుంచి పేద రైతులను మినహాయించడానికి ఆంధ్రమంత్రివర్గం నిశ్చయించిందని ముఖ్యమంత్రి ప్రకాశం పంతులుగారు అక్టోబరు 1 వ తేదీన రాజధానిలో జరిగిన బహిరంగసభలో వెల్లడించారు. ప్రభుత్వం ఇందువల్ల ఎంత నష్టపడుతుందో తెలియదు. పేదరైతులకు పదిరూపాయలశిస్తు చెల్లింపు తగ్గినందువల్ల రైతులు పొందే ప్రయోజనమేమిటని ప్రశ్నించే వారుండకపోరు ఈ మినహాయింపు ప్రమాణాన్ని పదినుంచి పదిహేనుకో ఇరవైకో పెంచమని కోరేవారూ వుండకపోరు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన నిర్ణయంలోని నైతికసూత్ర ప్రాధాన్యం ఈ ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలలో, సూచనలలో పడిపోయే ప్రమాదం మాత్రం ఏర్పడరాదు

వ్యవసాయాదాయంపై పన్ను విధించే సందర్భంలో ఈ పన్నునుండి మినహాయింప బడవలసిన ఆదాయ ప్రమాణాన్ని నిర్ణయించడానికిది ప్రాతిపదిక కావచ్చును ఈ మినహాయింపు సూత్రాన్ని రైతులకు వర్తింపచేసే సందర్భంలో ప్రభుత్వం పన్నుతోబాటు ఆదాయాన్ని కూడా విచారణలోకి తీసుకోకల్గితే భూమిశిస్తు సంస్కరణలను సులభంగా అమలు చేయవచ్చును వ్యవసాయంపై వచ్చే ఆదాయంలో మొదటి వెయ్యిరూపాయలనైనా మినహాయించడం న్యాయం సబబు అయితే నిరక్షరాస్యులైన రైతులు ఆదాయ వ్యయాలకు సంబంధించిన వివరాలను వ్రాసి ఉంచలేరు గనుక భూమిపన్నును బట్టిగాని, భూమివిస్తీర్ణమును బట్టిగాని ఈ మినహాయింపును వర్తింప చేయడం అవసరం వ్యవసాయ సరుకుల ధరలు తగ్గిపోతూవున్న సమయంలో ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ఈ చర్య తీసుకున్నందుకు ప్రత్యేకం అభినందింపవలసియున్నది ఈ కొత్త సంస్కరణను అమలుజరిపే సందర్భంలో ఆహారధాన్యాలను పండించే రైతులను ప్రభుత్వం ప్రత్యేకం గమనించడం అవసరం. ఈ సంస్కరణల అమలు అనుభవంపై ఆంధ్ర మంత్రివర్గం భూమి పన్నుకు సంబంధించిన అన్ని అంశాలనూ విచారించి ద్వితీయవార్షికోత్సవంనాటికి ఈ సంస్కరణల సమగ్ర స్వరూపాన్ని నిర్ణయించగలదని ఆశిస్తున్నాము

పేదరైతులకు ఈ సదుపాయం కల్గించినట్లే వ్యవసాయ కూలీలకు బంజర్లను కేటాయించడం లోనూ, కనీస వేతనాలను నిర్ణయించడంలోనూ వీలైనంత శీఘ్రంగా చర్యలు తీసుకుంటే ఒక ప్రధాన సమస్య పరిష్కారమై పోగలదు.

మురుగు పారుదల ప్రాజెక్టులు

రాష్ట్రావతరణకు కొద్ది రోజుల ముందు గోదావరి పొంగి తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల ప్రజలను విపరీతమైన నష్టానికి గురిచేసినది రాష్ట్ర తొలిజన్మ దినోత్సవాలకు ప్రజలు సన్నద్ధమౌతూ వుండగా కొన్ని ప్రాంతాలు కుంభవృష్టికి గురియై విపరీత నష్టానికి లోనైనవి. ఇప్పటి కింకా కోస్తా జిల్లాలకు వర్ష ప్రమాదం తప్పలేదు. గుంటూరుజిల్లాలోని మాగాణి తాలూకాలు, కృష్ణజిల్లాలోని కొంత ప్రాంతము ఈ విపరీత వర్షాలవల్ల నష్టపడినట్లు తెలుస్తున్నది నష్టమునకు సంబంధించి పూర్తి వివరాలింకా రావలసియున్నవి తెనాలి తాలూకాలో పసుపుతోటలు, వరిచేలు పూర్తిగా దెబ్బతిన్నట్లు, పండ్లతోటలు చాలావరకు నాశనమైనట్లు, క్రిందటి నాలుగైదు రోజులుగా వచ్చిన వార్తలు తెల్పుతున్నవి. రేపల్లె తాలూకాలో భాగనారు పూర్తిగా పోయింది యలమంచిలి తాలూకాలో చెరుకుపంటదారులు పైరు ఏమవుతుందో అని ఆందోళన చెందుతున్నారు బుడమేటి ముంపువల్ల విజయవాడలో దాదాపు రెండువేల మంది నిరాశ్రయులైనారు అటువిశాఖపట్నంనుంచి ఇటు గుంటూరు జిల్లావరకూ చాలా గ్రామాలు ఇటీవలి వర్షాలవల్ల బాగా నష్టపోయినట్లు ధృవపడుతున్నది.

రాష్ట్రంలో ఒక ప్రాంతాని కధికవృష్టి, మరొక ప్రాంతానికి అనావృష్టి ప్రమాదం ఎప్పుడూ వుంటున్నది ఈ ప్రమాదాలనుండి ఆ ప్రాంతాలను సంరక్షించడానికి, ప్రమాదాలేర్పడినప్పుడల్లా ప్రయత్నాలు జరుగుతూనే వున్నవి ఒక ప్రాంతంలో నీటి పారుదల సౌకర్యాలనుకల్పించాలి మరొక ప్రాంతంలో మురుగు పారుదలకు వీలు చేయాలి, కొత్త భూములకు నీరు అందచేయడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి పథకాలు తయారవుతున్నవి అవి ప్రణాళికలలో చేరుచున్నవి కొన్ని పథకాలు అమలు జగురుచున్నవి కూడా.

నీరు సమృద్ధిగా లభిస్తున్న ప్రాంతాల్లో మురుగు పారుదలకు వసతులు కల్పించడానికి మాత్రం చెప్పుకోతగిన కృషి జరగలేదు మంచి ఫలసాయాన్ని సాధించడానికి నాట్లకాలంలో, పైరయ్యే ఋతువులో పుష్కలంగా నీరుండడం ఎంత అవసరమో, పైరు కోతకువచ్చినప్పుడు పంట భూములలోని మురుగు నీరు పోవడానికి తగిన ఏర్పాట్లుండడమూ కూడా అంత అవసరం. కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలలో ఈమురుగు పారుదల దాదాపు ప్రతిరెండు మూడేండ్లకొకసారి తీవ్రసమస్యగా పరిణమిస్తున్నది కొల్లేరు, రొంపేరు, బుడమేరు ముంపు నివారణకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రజలు ఎంతకాలంగానో ఆందోళన చేస్తున్నారు ప్రభుత్వం పరిశీలనను జరిపించి పథకాలను కూడా తయారు చేయించింది ఇంతవరకు ఏవీ అమలు జరగలేదు

నీటి పారుదల ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం విషయంలో రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాల అవసరాలను గుర్తించి ప్రాధాన్యక్రమమును నిర్ణయించే విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహిస్తున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, మురుగు పారుదల ప్రాజెక్టుల విషయంలోకూడా అంత శ్రద్ధ వహింపవలసిన సమయం వచ్చింది

ఇంతకు ముందు తయారై అమలుకు సిద్ధంగా వున్న మురుగుపారుదల ప్రాజెక్టులను వీలైనంత శీఘ్రంగా అమలుచేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూనుకోవాలి అప్పాపురం లాంటి ఇటీవల ఏర్పడిన ప్రాజెక్టుల క్రింద మురుగు పారుదలకు కల్పింపవలసిన సదుపాయాలను పరిశీలింపవలసి యుండును కాలహరణం లేకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక ప్రవీణుల సంఘాన్ని నియమించి ఈ పథకాలను పరిశీలింప చేయుగలదని ఆశిస్తున్నాము

పెట్టుబడిసంస్థ

జైపూర్, అక్టోబరు 1 రాజస్థాన్‌లో త్వరలోనే ఒక పారిశ్రామిక పెట్టుబడిసంస్థ నెలకొల్పబడగలదని ముఖ్యమంత్రి జైనారాయణ వ్యాస్ ఇవాళ రాజస్థాన్ పారిశ్రామిక సలహాసంఘ సమావేశంలో వెల్లడించారు.

ప్రపంచాన్ని సన్నిహిత పరిచే తపాలా బిళ్లలు

శతవార్షికోత్సవాన్ని ప్రారంభిస్తూ ప్రధాని నెహ్రూ ప్రసంగం

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబరు 1 తపాలా బిళ్ళలు ఏ విధంగా ఐకమత్యానికి దారితీస్తాయో వివరిస్తూ ప్రధాన మంత్రి నెహ్రూ ఇచ్చిన ప్రారంభోపన్యాసంతో నేడు తపాలా బిళ్ళల శతవార్షికోత్సవం ప్రారంభమైంది

ఈ సందర్భంలోనే ప్రధానమంత్రి అంతర్జాతీయ పోస్టేజి స్టాంపులు, పోస్టల ప్రదర్శనానికికూడాఅధికారికంగా ప్రారంభోత్సవం చేశారు

ప్రధాన మంత్రి ఆలోచిస్తూ ఈ ఉపన్యాసమిచ్చారు. ప్రారంభంలో ఆయన "వాన కురవని పిడుగుపడని, తుపాను రాని, మీకు మేము సేవ చేస్తాం" అన్న పోస్టల్ శాఖ ధర్మాన్ని గూర్చి మాట్లాడారు అనంతరం నవ్వుతూ" ఇప్పుడు దేశంలో వర్షమూ కురుస్తున్నది, పిడుగులు పడుతున్నాయి. మనం ఇక్కడ ఉపన్యాసాలు ఇస్తున్నాం అన్నారు. అంతాకూడా నవ్వారు.

ఢిల్లీలో ఈమధ్య శతవార్షికోత్సవాల జోరు ఎక్కువైంది. ఈ లెక్కన చూస్తే ఒక రోజున ఇక్కడ నాకు కూడా శతవార్షికం జరిగేట్లు వుంది అని ఆయన అనగా అంతా మళ్లీ నవ్వారు.

ఒకప్పుడు నేను కూడా ఈ స్టాంపులు ఇష్టం పోగుచేస్తూవుండేవాణ్ణి అవి నాదగ్గర ఇంకా వున్నాయి అయితే ఇది చాలాకాలం క్రిందటి సంగతి.

పోస్టల్ స్టాంపు వుండే అది దేశ చరిత్రకు చిహ్నం ఇట్లా ఈ వ్యవస్థ అనాదినుంచి అమలులో వుంది ఆ రోజుల్లో రాజులకు, అధ్యులకు మాత్రమే ఈ తపాలా సౌకర్యాలు వుండేవనుకుంటాను వారు ప్రతీహారులను ఉపయోగించుకొని, ఈ పనులను చేయించుకునేవాళ్లు, ఇప్పుడు అట్లా కాదు. పోస్టుసౌకర్యాలు ప్రతిఒక్కరి అందుబాటులోకి వచ్చాయి. ఈ పని ఇప్పుడు త్వరితంగా కూడా జరుగుతోంది ఇంకొంత కాలం పోతే "టెలిఫోట్" ద్వారా ఉత్తరాలు పంపించే రోజులు కూడా రావచ్చు. అప్పుడు ఇక ఈ ఉత్తరాలను ఒక చోటినుంచి ఒకచోటికి మోసుకు పోవలసిన అవసరం వుండదు.

పోస్టలు స్టాంపుల మూలంగా ఒక దేశంలో లక్షలాది ప్రజలు, ఇతర దేశాలకు చెందిన లక్షలాదీ ప్రజలు తన్ని హితులవుతున్నారు ,సన్నిహితులంటే, మరీ దగ్గరఅవుతున్నారనికాదనుకోండి. అట్లా ఇవి ఐకమత్యానికి తోడ్పడుతున్నాయి బహు దేశాలను ఇవి సన్నిహిత పరుస్తున్నాయి. ఇండియావంటి వైవిధ్య బహుళమైన దేశంలో వీటియొక్క ప్రాముఖ్యం మరీఎక్కువ.

నా చిన్నప్పుడు పోస్టుమేన్‌లు గంటల వాయించుకుంటూవచ్చి ఉత్తరాలు ఇచ్చిపోయే వాళ్లు, ఇప్పుడుకూడా కొన్నికొండల ప్రాంతాలలో ఈ పద్ధతి అమలులోవుంది. నిజం చెప్పాలంటే ఈ పోస్టల్ పద్ధతి ఇటువంటి పోస్టుమేనులు, ఇంకా ఎంతోమంది పనివాళ్ళ ప్రాణం.

ప్రజలకు ఈ ప్రదర్శనం నచ్చుతుందని, దీన్ని చూచి అంతా స్టాంపులు పోగుచేయడం ఆరంభిస్తారని అనుకుంటున్నాను అట్లాకాకపోతే, ఇక్కడ అమ్ముతున్న బొమ్మలపుస్తకం కొనండి, అందులో మా అందరిబొమ్మలు వున్నాయి, ఆ బొమ్మలను మీరు కత్తిరించుకోవచ్చు. పటాలు కట్టించుకోవచ్చు. అందుకు మా అభ్యంతరం ఏమీలేదు."

ఈ పండిత నెహ్రూ ఈ మాటలు చెప్పి కూర్చున్న తర్వాత రవాణాశాఖ డిప్యూటీమంత్రి శ్రీ రాజ్ బహదూర్ ఈ ప్రదర్శనంలో పాల్గొంటున్న అన్ని దేశాలవారికిధన్యవాదాలు చెప్పారు ప్రధాని ప్రదర్శనానికి ప్రారంభోత్సవంచేయమన్నారు ఈకోరడంలో ఆయన హిందీలో ఔపచారికంగా ఈ ప్రదర్శనాన్ని ప్రారంభించండి అని నెహ్రూను అర్థించారు ప్రధానినెహ్రూ ప్రదర్శనాన్ని ప్రారంభించి, "ఔపచారికం అంటే మీఅందరికి అర్థమైనట్లువుంది నాకు మాత్రం అర్థంకాలేదు నేను ఇంతవరకు ఎప్పుడు ఈమాట వినలేదు. అన్నారు "

సభ ప్రారంభంలో ప్రధానమంత్రికి స్వాగతంఇస్తూ తంతితపాలా మంత్రి శ్రీ జగ్జీవనరాం ఈ ప్రదర్శనంలో ఇన్ని దేశాలు పాల్గొనడానికి వచ్చాయంటే, భారత విదేశాంగ విధానం యొక్క జౌత్కృష్ట్యానికి ఇది ప్రథమ తార్కాణం అన్నారు ఈ ప్రదర్శనాన్ని చూచుఅందరికీ పోస్టల్ పద్ధతి పూర్వం ఎట్లా వుండేదో, ఇప్పుడు ఎట్లావుందో ముందు ఎట్లా వుంటుందో అర్థం అవుతుందని, పోస్టేజిస్టాంపు అల్లా ఉద్దీన్ లాంతరులాంటిదని, విద్యాభివృద్ధి, వర్తక వాణిజ్యాల వ్యాప్తికి మార్గంగా ఏర్పడిపోయిందని కూడా ఆయన అన్నారు

తంతి తపాలాశాఖ డైరెక్టరు జనరల్ హెచ్. ఎల్. జరత్ కూడా మాట్లాడారు ప్రదర్శనం ప్రారంభమైన తర్వాత ప్రధానమంత్రి లోపల అన్ని శాలలను దర్శించి వచ్చారు.

బొంబాయిలో ప్రారంభోత్సవం

బొంబాయి, అక్టోబరు 1 భారతీయ తపాల బిళ్ళల శతవార్షికోత్సవాలను నేడిక్కడ జనరల్ పోస్టాఫీసువద్ద బొంబాయి మేయరు శ్రీ దయాభాయ్ పటేల్ ప్రారంభించారు ఈయన ముందు కొన్ని తపాల బిళ్లలను కొన్న తర్వాత వందలాది వుత్సాహవంతులు రకరకాల తపాల బిళ్ళలు, ఆల్బమ్‌లు కొన్నారు. అమెరికా, జపాన్, బ్రిటన్ దేశాలనుంచికూడ ఈ తపాల బిళ్ళలకు ఆర్డర్లు వచ్చాయి

తపాలశాఖ వుద్యోగులను, వార్తాహరులను, బొంబాయి మేయరు అభినందించారు తపాలశాఖ వుద్యోగుల విధులను వివరిస్తూ ప్రెసిడెన్సీ పోస్టుమాస్టరు చున్నీలాల్ ప్రసంగించారు.

పేదరైతులకు భూమిశిస్తురద్దు

(1 వ పేజీ తరువాయి)

కావడం ఇష్టంలేని వాళ్లు కూడా మా అందరియెడలా అపరిమితమైన సానుభూతితోనే వున్నారు. గాంధీజీ నల హాలను మీరి పోని పద్ధతిలో మేము నడుచుకొని పోతున్నాం

తుంగభద్ర, కృష్ణ, గోదావరి, వంశధార అన్నిటినీ మా దృష్టిలో సమబుద్ధితోనే, పక్షపాతరహితంగానే ఉంచాలని కోరుతున్నాం ఈ సంజీవరెడ్డిని ఆ నదుల విషయం చూచుకొమ్మన్నాము. ఇప్పుడు రాయలసీమా లేదు కోస్తాసీమా లేదు. నదీ ప్రాజెక్టుల మూలంగా దేశంయొక్క రూపాకారాలే మారిపోతున్నాయి. కాని, అన్నిపనులూ ఒక్కమాటు చేయగలమా? చేయలేము. అందువల్ల ఒకటి తర్వాత ఒకటి చేస్తున్నాం.

మీదసాదల సేరుతో కొట్లాటలకు దిగే ఈ కమ్యూనిస్టులు మేము బీదలకు బంజర్లు పంచిపెట్టేవిషయంలోకూడ అది మానడంలేదు ఈ విషయమై తగవులాట ఉండరాదు. ఈ సమస్యపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం తెస్తామని వారంటున్నారు. ఎటూ ఇంకొక సంవత్సరంలోపల ఎన్నికలు జరగబోతున్నాయి.

చిన్న చిన్న భూఖండాలు పెట్టుకొని, శిస్తులు కట్టలేనివారెందరో ఉన్నారు ఈ కోటిరెడ్డి, ఆయన కార్యదర్శి శిస్తులు వసూలుచేస్తారు. ఎవరైనా కట్టకపోతే వారి ఆస్తిపాస్తులు వేలం వేస్తారు. చట్టనిబంధనల ప్రకారం వారం తక్కన్నా ఏమిచేయగలరు? శిస్తులు కట్టలేనివారు చాలామంది ఉన్నారు. వారికష్టాలు మాకు తెలుసు. వారినిమనం ఏమిచేద్దామా అని రెండు మూడు రోజుల నుంచి ఆలోచిస్తూవచ్చాము. పదిరూపాయలలోపు శిస్తులు చెల్లించేవారిని ఇకముందు ఆశిస్తు చెల్లింపునుంచి మినహాయించడానికి నిర్ణయించాము" (హర్షధ్వానాలు)

తర్వాత సంజీవరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ఇలా చెప్పారు.- "ఇటువంటి సందర్భంలో చెప్పదగిందంతా పంతులుగారు చెప్పారు. ఇటువంటి ప్రకటనలు చేయడానికి అర్హతగలవారు పంతులుగారొక్కరే. చిన్న చిన్న రైతులనుంచి శిస్తులు వసూలుచేయడం సబబుగాదని కాంగ్రెసు ఆదినుంచీనే చెప్పతూ వచ్చింది. రైతుల్లోకూడా అన్ని తరగతులనుంచి ఒకేరేటున శిస్తు వసూలు చేయడంకూడ సబబుగాదు. కాని, ఇది బహుళంగా బీదలకే ఉంచకుండా కొంతమంది కమ్యూనిస్టులు సమస్యను పెంచేరు. ఈ భూములన్నింటిని పంచేస్తామని అనుకుంటున్నామంటే రాబడికి మునుపు వచ్చేమాట. అయినా పంతులుగారు ధైర్యం చేసి ఈ ప్రకటన చేశారు ఇకపైన చిన్న రైతులు శిస్తు చెల్లించక్కర లేదు. బీదలయెడ ఆదరాభిమానాలున్నట్లు చూపించుకొనే వారు నిజానికి ఆ బీదలకు ఏమీ సాయం చేయడంలేదు రైతుల పక్షం వహిస్తున్నట్లు చెప్పుకొనే కమ్యూనిస్టులు కూడ బీద రైతుల మధ్య కలహాలు కల్పిస్తున్నారు ఇంతగా చెప్పుకొనే ఈ పెద్ద మనుషుల్లో తీరావాస్తే ఆ బీదలకు ఒక్క ఎకరం భూమి ఇవ్వడానికి ముందుపడ్డవారొక్కరూ లేరు అయినా, బీదలకు బంజరు పంచడానికి మేము పూనుకొన్నప్పుడు మాత్రం ఈ కమ్యూనిస్టులు గ్రామాల్లో జగడాలు లేపుతున్నారు. జగడాలు లేపేటి అధికారం కోసం ప్రాకులాడడమే వారి పని లోటు బడ్జెట్టుతో మరెవ్వరూ చేయలేని పనిని ప్రకాశం ప్రభుత్వం చేసింది ఏదో విధంగా డబ్బు తెచ్చుకొని నిర్వహించుకొని వస్తున్నది మన ఆర్థిక మంత్రి ఒక మధురమైన మనిషి ఆయన లియ్యగా మాట్లాడతాడూ ఆర్థికంగా ఎప్పుడు అవసరం వచ్చినా ఆయన ఢిల్లీకి వెళ్లుతుంటాడు ఆయన కృషి ఫలించని వేళల్లో మేమంతా వెళ్లి ఏదో విధంగా డబ్బు సర్దుబాటు చేసుకొని వస్తుంటాము యీ ప్రణాళిక గడువులోపల 10, 12 కోట్ల ఋణం కేంద్రంనుంచి సాధింపగలిగాము మూడు కోట్ల లోటుతో మేము ప్రారంభించాము. పైసాలేనివాడికి ఎవ్వరిస్తారు? పంతులుగారు అందరికీ ఉత్సాహమిస్తుంటారు మేమంతా ఉత్సాహంతో పనిచేస్తాము ఇంత ధైర్యంగా పనులు నిర్వహించుకొని వస్తామని మేమెన్నడూ అనుకోలేదు పంతులుగారు మాఅందరికీ వెన్నుతట్టినవారు.

ఒక్క కర్నూలుజిల్లాలోనే కడప-కర్నూలు కాలువకైన మూడుకోట్లు ఖర్చుపెట్ట సమకట్టాము ఇంతేకాక, హైదరాబాదు ప్రభుత్వంవారి లాకోటిబండ ఆనకట్టలోకూడ వంతుకోసం ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఈ సంవత్సరం ఎన్నో విద్యుచ్ఛక్తి ప్రణాళికలను పూనుకొన్నాం. రైతుకు సహాయం చేయడానికి కృషిచేస్తున్నాం ఇంకా ఎన్నో పథకాలు సాధింపగలమేమోం

మేము ఆరంభించిన అనేక మంచి కార్యక్రమాల్లో కొంతమంది అనవసరంగా చిక్కులు తెచ్చిపెడుతున్నారు అవిశ్వాసతీర్మానం తెద్దామను కొంటున్నారు. అది వారికొక పరిపాటి అయిపోయింది. మమ్మలను దించివేయడానికి కర్నూలులో ఒకసారి ప్రయత్నించి విఫలులయ్యారు విశాఖపట్నంలోనూ అంతే అయింది మళ్ళీ ఇప్పుడు మరోసారి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఏ క్షణమైనా బయటికి పోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నవారిని దింప యత్నించడంలో ప్రయోజనమేమిటి? మమ్మలను దింపివేసే ప్రయత్నంలో, మీరెన్నడూ నెగ్గలేరని నేను గట్టిగా చెప్పతున్నాను. ప్రకాశం మంత్రివర్గాన్ని దించివేసే రాజకీయవాదుల జట్టును ప్రజలెన్నటికీ సహించలేరు.

ఈ ప్రభుత్వానికి దేవుని అండ బాగానున్నది. రాష్ట్రసిద్ధి తర్వాత పంటలు చాలా బాగున్నాయి తమ పక్షాన దేవుడుగలవారిని ఎవ్వరూ పాని చేయలేరు"

విశాలాంధ్ర మహాసభ అధ్యక్షుడు కాశీశ్వరరావుగారు తర్వాత మాట్లాడుతూ, ఈ ప్రభుత్వం విచ్ఛిన్నమౌతున్నట్లు నిందారోపణ చేసిన బొంబాయి కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు యస్. కె. పాటిల్ గారు పొరపడ్డారని చెప్పారు ప్రకాశం ప్రభుత్వం బాగా పనిచేసిందని, క్రమేణా దృఢపడిపోతున్నారని చెప్పారు. త్వరలోనే విశాలాంధ్ర నిర్మాణం కాగలదని ఆశించారు.

మద్రాసు, అక్టోబరు 2: శ్రీ కొత్త రఘురామయ్య ఎం. పి. గారు ఈవాళ ఢిల్లీలో నుంచి విమానంలో మద్రాసు వచ్చారు

కొత్తగా చదువు నేర్చుకున్న వయోజనులకు పుస్తకాలు

3 తెలుగుపుస్తకాలకు ప్రభుత్వబహుమతులు

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబరు 1 దేశంలో కొత్తగా చదువునేర్చుకున్న వయోజనుల ఉపయోగార్థం వివిధభాషలలో రచియించబడిన పుస్తకాలలో 35 పుస్తకాలకు ప్రభుత్వం ఐదేసివందల రూపాయల బహుమతులు ప్రకటించింది వీటిలో మూడు తెలుగుపుస్తకాలకు ఈ బహుమతులు లభించాయి

కేంద్రప్రభుత్వ విద్యాశాఖ వారు గత జనవరిలో ఈ పోటీ ఏర్పాటు చేశారు.

ఇందులో ఈక్రింది మూడు తెలుగు పుస్తకాలకు ఐదేసివందల రూపాయల బహుమతులు లభించాయి.

1 గృహవిజ్ఞానము రచయిత్రి— శ్రీమతి కోడూరి లీలావతీదేవి గారు

2 అంటువ్యాధులు రచయిత-శ్రీ టి సుబ్రహ్మణ్యం గారు.

3. గృహాలంకరణ, ముగ్గులు—రచయిత శ్రీ జి. వెంకటేశ్వరరావు గారు.

ఇప్పుడు బహుమతులందుకున్న 35 పుస్తకాలలోనూ అత్యుత్తమమైన ఐదు పుస్తకాలకు తిరిగి మరి ఐదేసి వందల రూపాయలు బహూకరించడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది బహుమతులనిర్ణయం జనవరి 26 వ తేదీన ప్రకటించబడుతుంది

ఈ పుస్తకాలలో కొన్నిటిని ఏయ్యే విప్రతులుగొప్పవ కమ్యూనిటీప్రాజెక్టు నిర్వాహకసంస్థవారు కొంటారు

ఈ పోటిలో ప్రకటించిన 35 పుస్తకాలలోనూ బహుమతులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నవి.

తెలుగు 3 (పైన పేర్కొన్నవి), హిందీ 9 బెంగాలీ 3, గుజరాతీ 1, అస్సామీ 3, కన్నడం 2, మలయాళం 2, మరాఠీ 4, ఒరియా 1, పంజాబీ 1, తమిళం 4, ఉర్దూ 1.

యూరప్ రక్షణకు నూతన పథకం

లండన్‌సభలో ఫ్రాన్సుతిరస్కృతి

లండన్, అక్టోబరు 1, లండన్‌లో జరుగుతున్న 9 రాజ్యాల సమావేశం తిరిగి నేడు క్లిష్ట స్థితిలో పడిపోయింది యూరప్ రక్షణ కోసమున్నూ, జర్మనీనిపునరాయుధం చెయ్యడం కోసమున్నూ బ్రిటన్ తయారు చేసిన కొత్త పథకాన్ని ఫ్రెంచి ప్రధాన మంత్రి మెండీస్ ఫ్రాన్స్ తిరస్కరించి వేశారు

ఐరోపా ఆయుధభాండారం ఏర్పాటును గురించి నేను చేసిన ప్రతిపాదనకు మీరెవ్వరు ఖాతరు చెయ్యడంలేదు ఇప్పుడు మీరు తెచ్చిన పథకంలో నా పథకంలోవున్న అంశాలు ఏమీలేవు, దీన్ని నేను కుతిరమూ ఆమోదించను, అని ఆయన ఈ సభలో పాల్గొంటున్న తక్కిన ఎనిమిదిరాజ్యాలకు ఖచ్చితంగా చెప్పివేశారు

ఫ్రెంచి పథకానికి ప్రత్యామ్నాయంగా అమెరికా డల్లెస్, కెనడా పియర్సన్, బెల్జియం స్పాక్‌లు కొత్త ప్రతిపాదనలు చేశారు. వాటిని మెండీస్ ఫ్రాన్స్ తిరస్కరించారు.

బ్రిటన్ ఈడెన్ ముఖాన్ని కందగడ్డ చేసుకొని, తలమీద నెంట్రుకలు నిలబడగా, ఐరోపా రక్షణకు పరస్పరం విశ్వాసం ఆధారంగా వుండాలా? లేక పరస్పర విశ్వాసం ఆధారం కాకూలా అంటూ గట్టిగా ప్రశ్నించారు

ఈ ప్రశ్నకు సమాధానాన్ని మెండీస్ ఫ్రాన్స్ కూడా గట్టిగానే ఇచ్చారు. నాకు ఈ సభ, ఈ ప్రతిపాదనలు ఇవే ముఖ్యం కాదు. జర్మనీ అంటే మా దేశంలో అందరికీ భయం. అందువల్ల నా పార్లమెంటుకూడా అంగీకరించేవిధంగా ఈ పథకాలు వుండాలి అట్లా లేని పథకాలను నేను ఆమోదించను అన్నారు

దీనితో సభ సంక్షోభించిపోయింది. ఈడెన్ సభను వాయిదా వేశారు. ఈ రాత్రికన్నా మనకు జ్ఞానోదయం అవుతుందేమో చూద్దాం అని అన్నారు.

సభను ఇట్లా ముగించి ఈడెన్ ఫ్రెంచి ప్రధానితో కలిసి భోజనం చెయ్యడానికి లంకాస్టర్ భవనానికి వెళ్లారు. వీలుపడితే, ఆయన పట్టుదల సడలుతుందేమో చూద్దామని కూడా వెళ్లారు

కాని ఆ భవనంలోంచి బయటకు వస్తున్నప్పుడు ఈడెన్ చూస్తే, అంతా గందరగోళంగా వున్నట్లే వుంది. ఆయన చాలా ఆందోళన చెందుతున్నట్లు వున్నాడు. చెమటకూడా పట్టింది. మెండీస్ ఫ్రాన్స్ మాత్రం మామూలుగా నవ్వుతూనే వున్నాడు. బయటకు వచ్చినప్పుడు చుట్టూ చేరిన జనంతో పరాచికాలుకూడా ఆడాడు.

ఈ చిక్కు రాకపూర్వం అంతా మెండీస్ ఫ్రాన్స్ బెల్జియం రాజీ ప్రతిపాదనలకు ఆమోదించాడని అనుకున్నారు ఆయన ఆమోదించలేదని తెలిసిన తర్వాత డల్లెస్-పియర్సన్-స్పాక్‌లు వేరే ప్రతిపాదనలు చేశారు. వాటినికూడా ఆయన తిరస్కరించారు ఆయుధాల కంట్రోలు ఎట్లా వుంటుందో, ఇప్పుడే తేల్చాలి; ఎప్పుడో తేలుస్తామంటే లాభంలేదు అని ఆయన అన్నారు. అమెరికా, ఆదిగాగల దేశాలవారు తర్వాత ఆ కంట్రోలు పద్ధతులనుగూర్చి ఆలోచనలు చేయవచ్చునని అన్నారు. కాని అది సాగలేదు. ఇప్పుడుకూడా ఇంకా సాగుతుందేమోనన్న ఆశతోనే వని చేస్తున్నారు.

ద్రవ్యనిధి చర్చల సరళి

అమెరికా వైఖరికి అసంతృప్తి

జపాన్‌పై ఈర్ష్య

వాషింగ్టన్, సెప్టెంబరు 30: స్టెర్లింగును, ఇంకా ఇంతర ద్రవ్యాలనూ, తేలిగ్గా డాలర్లలోకి మార్చుకొనే అవకాశం ఇప్పుడప్పుడే కల్గదు; "అంతర్జాతీయ ఆర్థిక వ్యవహారాలలో అమెరికా, ముందు నేను, అంతా తర్వాత" అన్న విధానాన్నే అనుసరిస్తుంది. జపానుపైకే వస్తూవుండటం పశ్చిమ రాజ్యాలకు కంటకప్రాయంగావుంది. ఈమూడుసత్యాలు ఇక్కడ జరిగిన ప్రపంచబ్యాంకు, అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి సమావేశాల్లో బయటపడ్డాయి.

ఈ సమావేశాల్లో అమెరికా ప్రదర్శించిన వైఖరి చాలా రాజ్యాలకు అసంతృప్తిని కల్గించింది. అందువల్ల ఇక ఇప్పుడు బ్రిటిషు కామన్‌వెల్తు ఆర్థిక మంత్రులు సమావేశమై, తాము ఇక ముందు అనుసరించవలసిన పద్ధతినిగూర్చి త్వరలో చర్చలు జరుపుతుంటారని పరిశీలకులు అంటున్నారు

అమెరికాను, కామన్‌వెల్తు రాజ్యాలంటే, ప్రబోధమైన అనుమానం కల్గుతున్నట్లుగూడా ఈ సభల్లో వ్యక్తమైంది. బ్రిటిషు ఆర్థికమంత్రి సేమనల్ ప్రెస్‌క్లబ్బు విందులో మాట్లాడుతూ బ్రిటిషు ఖజానామంత్రి ఆర్. ఏ. బట్లర్ ఇట్టి అనుమానాన్ని పెంచుకుంటున్నందుకు అమెరికాను మందలించారు.

ఈ రాజ్యాలు తనలో గట్టిగా మైత్రి జరపక పోవచ్చునని తనమాట వినక పోవచ్చునని అమెరికా అనుమానిస్తున్నట్లు ఈయన ఉపన్యాసధోరణివల్ల వ్యక్తం అవుతున్నది అందువల్లనే ఈయన తన ఉపన్యాసంలో ఈ కామన్‌వెల్తు రాజ్యాలు రెండు యుద్ధాల్లో స్వతంత్రంకోసం పోరాడాయని సోపపత్తికంగా వాదించారు.

పంచసూత్ర ప్రణాళిక

వాషింగ్టన్, సెప్టెంబరు 30. ప్రపంచబ్యాంకు సభలకు వచ్చిన కామన్‌వెల్తురాజ్యాల ప్రతినిధులందరు నేడు ఇక్కడ బ్రిటిష్ రాయబారి కార్యాలయం లైబ్రరీలో సమావేశమై, ఈ రాజ్యాల ఆర్థికశక్తిని ఇనుమడింపచేయడం ఎట్లాగో చర్చించారు

ఈ చర్చల్లో ఇండియా, పాకిస్తాన్, బ్రిటన్, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండు, దII ఆఫ్రికా, కెనడా, సింహాలాలు పాల్గొన్నాయి ఈ సమావేశంలో వీరు కామన్‌వెల్తు అభివృద్ధికి, తక్కిన కమ్యూనిస్టేతర రాజ్యాల అభివృద్ధికి గాను ఒక పంచసూత్ర ప్రణాళికను తయారు చేసినట్లు, ఆమోదించినట్లు అధికారవర్గాలవారు పేర్కొంటున్నారు

ఈ చర్చ నాల్గు గంటలపాటు జరిగింది.

ఈ నాల్గుగంటల చర్చల్లోను వీరు తేల్చిన ఈ కార్యక్రమంలో ఈ అంశాలు వున్నాయి (1) ఇంతవరకు సాధించిన అభివృద్ధిని ఈ రాజ్యాలన్నీ సమీకరించుకోవాలి అపరిమితంగా వున్న తమ సంపదలను అభివృద్ధిపరచుకోవాలి పనిష్ఠ ఆర్థిక సంక్షేమం వివిత్రం ద్రవ్యోల్బణాన్ని అరికట్టుకోవాలి. (2) బ్రిటన్, మొదలైన కొన్ని ఐరోపా దేశాలు యూరోపియన్ పేమెంట్ల సంఘం నెరసురకునుంచి బయటపడవచ్చి కొన్ని కొన్ని ఇతరదేశాల కరెన్సీలను డాలరలోకి మార్చుకొనే వీలును కల్గించాలి. (3) వర్తక వాణిజ్యాలకు ప్రోత్సాహం లభించేటట్లు అమెరికా తన మార్కెట్లను మరికొంత విశదం చెయ్యాలి (4) అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి పరపతిని విస్తృతపరం చెయ్యాలి (5) ప్రపంచవాణిజ్యాన్ని ఏ ...ంగా ... దాని ... అన్నారు ... పోటీ ఒప్పందాన్ని క్షుణ్ణంగా మార్చారు.

నౌకాదళ విన్యాసాలు

కొచ్చిన్‌కు నెహ్రూ ప్రయాణం

బొంబైకి రాక

బొంబాయి, అక్టోబరు, 2: రేపటి నుండి అరేబియాసముద్రంలో భారత నౌకా, వైమానిక దళాలు నాలుగు రోజులపాటు జరిపే సంయుక్త విన్యాసాలకు ప్రధాని నెహ్రూ భారత నౌకాదళ పతాకనౌక 'ఢిల్లీ'లో ఉండి సందర్శిస్తారు. దానికోసం నే డాయన సపరివారంగా విమానంలో కొచ్చిన్‌కు పదుతూ, కొంతసేపు ఇక్కడ ఆగారు.

ఈ విన్యాసాల్లో ఢిల్లీ యుద్ధనౌక, రాజ్ పుత్, రంజిత్, రాణా, గోదావరి, గోమతి, గంగ అనే 6 డెస్ట్రాయర్లు, కృష్ణ, యమున తీర్ అనే 3 ఫ్రిగేట్లు, శక్తి అనే టాంకర్‌నౌక, అనేక విమానాలు పాల్గొంటవి.

ప్రధాని బృందంలో రక్షణమంత్రి సతీశ్‌చంద్ర, భారత నౌకాదళ కమొడోర్ అర్. డి. కటారి ప్రభృతులు ఉన్నారు.

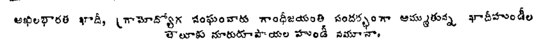
మద్రాసులోని కొన్ని ఆఫీసుల తరలింపు

[ఆంధ్రపత్రిక విలేఖరి]

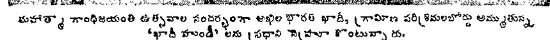
గుంటూరు, అక్టోబరు 2. మద్రాసులోని ఆంధ్ర కేంద్రరోడ్డు రవాణా (ట్రాఫిక్) బోర్డు, జైళ్ల ఇన్‌స్పెక్టరు జెనరల్ కార్యాలయాలు ఇక్కడకు అక్టోబరు 10 వ తేదీనాటికి మద్రాసు నుండి తరలించబడతవి. ఈకార్యాలయాలు రెవిన్యూ బోర్డు భవనంలో, ఎల్. వి. అర్. అండ్ సన్సు క్లబ్ లో ఉంచబడినట్లు చెప్పబడుతోంది

ఆంధ్రపత్రిక ✶ సారస్వతానుబంధం

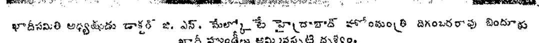
1954 సం॥ అక్టోబరునెల 3-వ తేదీ, ఆదివారము

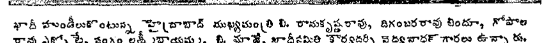
అఖిలభారత ఖాదీ, గ్రామోద్యోగ సంఘంవారు గాంధీజయంతి సందర్భంగా అమ్ముతున్న ఖాదీహుండీల తొలూప నూరురూపాయల హుండీ నమూనా.

మహాత్మా గాంధిజయంతి ఉత్సవాల సందర్భంగా అఖిల భారత ఖాదీ, గ్రామీణ పరిశ్రమలబోర్డు అమ్ముతున్న 'ఖాదీ హుండీ' లను ప్రధాని నెహ్రూ కొంటున్నారు.

ఖాదీసమితి అధ్యక్షుడు డాక్టర్ జి. ఎస్. మేల్కోటే హైద్రాబాద్ హోంమంత్రి దిగంబరరావు బిందూకు ఖాదీ హుండీలు అమ్మినప్పటి దృశ్యం.

ఖాదీ హుండీలుకొంటున్న హైద్రాబాద్ ముఖ్యమంత్రి బి. రామకృష్ణరావు, దిగంబరరావు బిందూ, గోపాలరావు ఎక్బోటే, సంగం లక్ష్మీబాయమ్మ, బి. ఘూజే, ఖాదీసమితి కార్యదర్శి వైద్యనాథర్ గారలు ఉన్నారు.

మహాత్మా గాంధీ

హెరాల్డ్ బొలింగ్స్

గత పదివేళ్లల్లోను ప్రపంచ చరిత్ర తలకిందులు చేసేవి. రెండు సంఘటనలు జరగాయి. వీనిలో మొదటిది 1945 లో హిరోషిమా నగరంమీద జరిగా అణ్వస్త్రప్రయోగం! రెండవది 1948 జనవరి 30 వ తేదీని జరిగిన గాంధీజీ హత్య!

ప్రతూ రెండు సంఘటనలూ ప్రపంచ భావిభావంతటినీ ఒక్కసారిగా నిర్ఘాంతపరిచాయి! వీటివల్ల ప్రపంచంలో రెండు మహాశక్తులొక్కసారిగా విజృంభించాయి. హిరోషిమా సంఘటనవల్ల మానవుల చేతుల్లో ఎంతెంతటి భయంకర మారణాస్త్రాలున్నాయో తెలిసింది. రెండవ సంఘటనవల్ల ప్రపంచం అంతా సర్వోత్తముడని గౌరవించిన మహాత్మాగాంధీ ఒక్కసారిగా మనకందరికీ దూరమైపోయాడు.

ఇతడొక శంకర టెంకర రాజకీయవేత్త అనీ చాలా ప్రమాదకారకుడైన విప్లవవాది అని విదేశీయ పత్రికలీయన్ని దుమ్మెత్తిపోశాయి. కాని భారతీయ ప్రజా సామాన్యం ఇతన్ని బాపూజీ అనీ జాతిపిత అనీ మహాత్ముడని ఎంతో ఆప్యాయంగా పిలుస్తూండేది. అతని జీవిత పద్ధతి సామాన్య ప్రజల జీవిత భరణి మోస్తరుగా అత్యంత సరళంగా ఉండేది. భారతీయ ప్రజకాయన ఆత్మగౌరవము, ఆత్మవిశ్వాసము కలిగించి, ఆరోగ్యకరమైన జీవితానికి నొక నిరూతన మార్గం ఆదేశించాడు. ఇంతేగాక గాంధీజీ ప్రజానీకానికి ప్రాచీన మహర్షుల కోవకు చెందిన ఒక మహర్షిలా కనిపించాడు.

సత్యాహింసలు

నేటి భారతీయ పతాకం మీద రాట్నచక్రం ఒక చిహ్నంలా మెరుస్తున్నది. భారతీయ రాజ్యాంగం ప్రకారం అస్పృశ్యత చట్టవ్యతిరేకమై పోయింది. ఇది గాంధీజీ ఆదేశించిన పరమాదర్శము.

గాంధీజీ తన ఆదర్శాలన్ని ప్రత్యేకంగా భారత దేశానికే బోధించాడు. హిరోషిమా నాశనం జరిగిన తరవాత గాంధీజీ తన ఆదర్శాలు ప్రపంచం కూడా అచరణలో పెట్టవలసిన అవశ్యకత ఏర్పడినదని, గ్రహించాడు. నేను నేటికి పాశ్చాత్య ఖండం ప్రాచ్యఖండం దగ్గరనుండి జ్ఞానజ్యోతి స్వీకరించ వలసిన అవసరం ఉన్నదని అనుకుంటున్నాను. మనవ భౌతిక సంపత్తిలో బాగా అభివృద్ధి పొందాము. కాని నైతిక సంపత్తిలో మాత్రం చివరికి పాశ్చాత్యఖండమునాళానికి దారితీయగలదని తోస్తున్నది, కనుక నేటికీ గాంధీజీ దగ్గరనించి మనం నేర్చుకోవలసిన దెన్నో ఉన్నాయి.

గాంధీజీ నాశకాలపరిస్థితులు కూడా కనునిందకుండా రాజకీయాల్లో నిత్యము నైతికదృక్పథం అవలంబించేవాడు. అతనిదృష్టిలో సత్యం పరమపునీతమైనది. శత్రువులతో కూడా మనవిచ్చి మాట్లాడే నిజాయితీ, నిష్కళంకమైన హృదయము, ఆయనకు పెట్టనికోటలు. దక్షిణాఫ్రికాలోనూ ఇండియాలోను కూడా ఆయన కివే ఆయుధాలు. జనరల్ స్మట్సుకు ఇబ్బంది కలుగుతున్నదేమో అనే అభిప్రాయంలో దక్షిణాఫ్రికాలో సత్యాగ్రహమొకసారి ఆయన తన ఉద్యమం నిలిపివేశాడు. అలాగే చౌరీచౌరాలో జరిగిన దురంతాలు విని దేశవ్యాప్తంగా జరుగుతున్న సహాయ నిరాకరణోద్యమం నిలిపివేశాడు. సత్యాన్నే పరమాధారంగా స్వీకరించడం వల్లనే తన పుణ్యానికి సత్యాగ్రహమని పేరు పెట్టాడు. ఆయన ప్రత్యర్థికి తాను చేసేదాని తప్పుంటని అంగీకరించేవాడు.

సత్యాగ్రహాన్ని గురించి గాంధీజీ ఈ విధంగా నిర్వచించాడు. "సత్యాగ్రహంలో ప్రత్యర్థికి అపకారంచేసే దృష్టి ఎంతమాత్రము ఉండదు. సత్యాగ్రహి తన బాధవల్లనే ప్రత్యర్థి మనస్సులో మార్పు రావాలని అభిలషిస్తాడు. సత్యాగ్రహికి తన ఉద్యమము సాధనప్రణాళిక న్యాయ్యమైనదని నమ్మకం ఉండడంవల్లనే అతనికి కొండంత ధైర్యం కలుగుతుంది. ప్రత్యర్థికి తాను చేసేది అన్యాయమని తెలియడంవలనే అతనిశక్తి క్షీణించి పోతుంది" నైతిక సూత్రాలుల్లంఘించడంవల్లనే ఫాసిజం నశించిపోయింది. కమ్యూనిసు జాతికికూడా ఇటువంటిగతే పట్టవచ్చును.

యుద్ధోన్మాదము

గాంధీజీ అహింసా సిద్ధాంతంకూడా సత్యంవంటిదే. అహింస ఉన్నంతకాలము ప్రపంచం గాంధీజీని స్మరిస్తూనే ఉంటుంది. ప్రత్యర్థులు పెద్దమనుష్యులుగా ఉండటంవల్లనే ఈయన సత్యాగ్రహం సఫలమైనదని అనడం కద్దు. అయితే ఆ రోజుల్లో ఈయనకు ప్రత్యర్థులుగా నిలబడిన బోయర్లంతగా మెత్తటి మనుష్యులు కారు.

అదీగాక గాంధీజీ సత్యాగ్రహం ప్రారంభించే సరికి ఇండియాలో కూడా హింసావాదులు లేకపోలేదు. 1920 నాటికే కాంగ్రెసు ఆదర్శాలనుగూర్చి గాంధీజీ ఇలాగ వ్రాశారు. "న్యాయబద్ధమైన శాంతి పద్ధతులద్వారా స్వాతంత్ర్య సంపాదనమే కాంగ్రెసు లక్ష్యము." గాంధీజీకి చిరకాలం పాంతకులనేకసారులాయన్ని హత్య చెయ్యడానికి ప్రయత్నించారు. అయితే ఆ జన్మాంతము అహింసావ్రతం అవలంబించిన మహాత్ముడే చివరికి హింసకు బలిఅయిపోయాడు.

యుద్ధోన్మాదం మన నాగరికతకు పుట్టిన మహావ్యాధి. పూర్వం అనేకమైన నాగరికతలీవ్యాధివల్ల సర్వనాశనమైపోయాయి. మనమీ సమస్య సాధించుకోలేకపోతే సర్వనాశనం తథ్యం.

అహింసామార్గం దేశవ్యాప్తంగాను, క్రమబద్ధంగాను అమలులో పెట్టినవాడు మహాత్ముడే. పరిపాలన పీడితులైన ప్రజలకు యుద్ధంకంటె వేరే మరి ఒక సాధనం ఉన్నదని కనిపెట్టి ఆచరణలో పెట్టినవాడూ గాంధీజీయే.

ఇది ఎంతో మహత్తరమైన ఆయుధమని గాంధీజీ అనేకసారులు ప్రశంసించాడు. గాంధీజీ తరవాత భారత నాయకులు కూడా ఉదాత్తమైన మార్గంలో రాజకీయాలు నడిపిస్తున్నారు. గాంధీజీ కాంగ్రెసులోనించి రాజీనామా ఇచ్చి, చాలాకాలం రాజకీయాలకు దూరంగా ఉండేవాడు. ఆయన నిత్యము గ్రామప్రాంతాల్లో ఉండేవారిని ఉద్ధరించాలని తాపత్రయ పడుతూండేవాడు. అయితే రాజకీయాలు విషసర్పంలా చుట్టుకుంటున్నాయనీ, అయినా సాధ్యమైనంతవరకు ప్రజాసేవ చెయ్యాలనీ ఆయన అంటూండేవాడు. గాంధీజీ వంటి మహావ్యక్తి ఇంతవరకెప్పుడు రాజకీయాలల్లో ప్రవేశించలేదు. ఆయన దృక్పథంలో ఆధ్యాత్మిక భావము, రాజకీయాలు భిన్నమైనవి కావు. ఈ సందర్భంలో గాంధీజీయే "నాలో ఉన్న ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి తోడ్పడినంతవరకే నేను రాజకీయాల్లో పాల్గొంటున్నాను." అని వ్రాశాడు. "ఇండియన్ హోమ్‌రూల్" అనే గ్రంథంలో ఇంకా ఇలాగ వ్రాశాడు. "పరమేశ్వరభీతి, ఆత్మవిశ్వాసము ఉన్న మానవుడు దేనికీ భయపడడు. అన్యాయానికి తలఒగ్గడం ఆత్మగౌరవానికి లోపమని భావించిన వ్యక్తిని ఎట్టాంటి దురన్యాయము అణచివేయలేదు. స్వాతంత్ర్యానికి ప్రథానసూత్రం ఇదే."

అయితే ఇక్కడ మనం నాగరికత అంటే ఏమిటో బోధపడచుకోవాలి.

(9 వ పేజీ చూడుడు)

గాంధీయుగము విమర్శాత్మకము సమీక్ష

శ్రీ పండ్రంగి రాజేశ్వరరావు

మహాత్మగాంధి యొక్క పురుషుల శ్రేణికి చెందిన వ్యక్తి, భారత జాతీయ పరిణామాన్ని తీర్చి దిద్దిన మేటి. త్రాపి వీరికి భారత చరిత్రలోనే కాకుండా ప్రపంచ చరిత్రలో విశిష్టమైనస్థానం లభించింది. వీరు నిర్వహించిన పాత్రతర తరములకు చిరస్మరణీయము. వీరు నైతిక విలువలకు కట్టుబడిన ధీశాలి. కాలమాన పరిస్థితినిబట్టి రాజకీయ వర్తన రూపొందిరి. వీరి నిరాడంబరమగు జీవితము, సత్య సంధత్వము, నిష్కల్మషమగు నడవడి, ప్రజానీకమును ముగ్ధులను చేసెను. ఇందుకు కారణముకలదు. ప్రపంచ చరిత్రలో సహితము ఋషులకు, సుభాషితములకుగల ప్రశస్తి, యుద్ధములకు రాజ్యాధిపతులకు లేదు. టిబెరియస్ చక్రవర్తి ఏసుక్రీస్తుకు సమకాలికుడు. ప్రజానీకము యీయన పేరు వినినంతనే గజగజలాడెడివారు. కాని యీ చక్రవర్తిపేరు మాసిపోయింది. ఏసుక్రీస్తు యొక్క పేరు నేటికి పరంజ్యోతివలె ప్రకాశించుచున్నది. అలెగ్జాండరు చక్రవర్తికి తన గురువగు, అరిస్టాటిలు, యెడగల భక్తి తాత్పర్యముల ద్వితీయము. అరిస్టాటిలు, తనకు పితృ సమానుడేగాక జీవిత విధానమునకు రాజబాట వేసెనని వుగ్గడించెను. రాజ్యాధికారమును విస్తరింప చేయుటకన్న విజ్ఞాన వికాసము వాంఛనీయమని వాక్రుచ్చినాడు. అలెగ్జాండరు చక్రవర్తి యొక్క ఆహ్వానమును తిరస్కరించిన గౌరవము తత్త్వవేత్తకు కలయుండుండెను, దండ మిత్రుడను, భారత తత్వవేత్తకు మాత్రము దక్కినది. ప్రాచీన భారతమందు రాజగురువులందరు ఋషులే. అశోక సామ్రాజ్యమునకు లభించిన సుస్థిరతకు మూలకందము బౌద్ధధర్మము. సకల మతసారమును గ్రోలి అక్బరు చక్రవర్తి చరితార్థుడయ్యెను. విజయనగర సామ్రాజ్యమును స్థాపన చేసినది విద్యారణ్యస్వామి. ఛత్రపతి శివాజీ మహారాజును నడిపించినది స్వామి రామదాసు. సిక్కు గురువుల అనుశాసనలచే వారి ప్రభువులు అనుసరించిరి. ఎన్ని తప్పటడుగులు వేసినను గాంధిజీ యొక్క పవిత్ర స్మృతిని భారత ప్రభుత్వము విస్మరింపజాలదు.

నేటివు మొదలు కేరళ గంధాళ, కాశీనాయనుంచి కామరూపువరకు ఆబాలగోపాలము గాంధి జయంత్యుత్సవములలో నిమగ్నులైయున్న యీట్టి పవిత్ర ఘడియలలో గాంధిజీ యొక్క కృషిని, తత్త్వమును నిష్పక్షపాతముగ సమీక్షించుట వాంఛనీయము. రంగు విచయము అంత మొందించుటకు వీరు దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహము భారత దేశంలో వీరు నిర్వహించిన పాత్రకు నాంది. సనాతనమగు హిందూమతాన్ని కలుషితం చేసిన అస్పృశ్యతను నిర్మూలించుటకు వీరు కంకణం కట్టుకొనకపోతే యీ నాటికి అస్పృశ్యులచే వారంతా సైనిక్యజాగాన్ శ్రేణి మహమ్మదీయులుగానో సమాజ అయివుండేవారు. జన్మతః యీయన అగ్రవర్ణమందు జన్మించినను అస్పృశ్యులతోనే కలసిమెలసి యుండి వారి కష్టాలను పంచుకున్నారు. ఈయన స్వయముగ నిరాధారులగు హరిజన పిల్లలను పెంచుటయేకాక సంచార సమయమందు హరిజన వాడలలో మకాము చేయువారు. తనకు పునర్జన్మ యుండుచో హరిజనుడుగ పుట్టవలెనను కోర్కెను వెలిబుచ్చెను. భాగ్యవంతులతో ఆయనకుగల స్నేహము, సౌభ్రాత్రము, పీడిత ప్రజానీకము వైపునుండి ఆయన దృష్టిని మరలింపలేదు. వీరి సాహచర్యమును పొందిన ఘనశ్యామదాసు బిర్లా, శివప్రసాద్ గుప్తా, జమ్నాలాల్ బజాజ్, ప్రభృతులు తమ సంపత్తిని ప్రజాహిత కార్యములకువినియోగించిరి. అస్పృశ్యులకు యీయన ప్రబల శత్రువని చాటిన డాక్టరు అంబేద్కరు సహితము పుప్పు పన్నును పునరుద్ధరించి హరిజన సేవా సమ్ఘమునకు గాంధిజీ పేర ఆ ఆదాయమును స్మారక నిధిగ నేర్పరచి హరిజనుల పురోభివృద్ధికి వినియోగించవలెనని రాజ్యసభలో యిటీవల ఉద్ఘాటించిరి. గాంధిజీ యొక్క హరిజన సేవాసక్తిని, రౌండు టేబిలు సమావేశ సందర్భమున హీనముగ నిరసించిన విన్‌స్టను చర్చిలు, సహితము ప్రశంసించెను.

వీరికి స్వమతము యెడగల అభిమానము పరమతములయెడగలగౌరవమునకు అడ్డు రాలేదు. స్వమతమును అభిమానించుట కన్నతల్లిని ప్రేమించుట వంటిది. కన్నతల్లిని ప్రేమించనివాడు పిన తల్లిని ప్రేమించుట దుర్లభము. తదితరములకు పాలకంటె విస్తరు తల్లిపాలు ఎట్లు ఆరోగ్యదాయకమో, స్వధర్మము కూడ అట్లే శ్రేయస్కరము. ఇట్టి దృక్పథముతోనే గాంధిజీకిలా సత్ పుద్యమమును నడిపించెను. అయన ఏస్వార్థతి, నిజాయితీ, శంకింపతరముకానివి. ప్రేమ, నమ్మకము, ద్వారా ఎంత వారినైనను ఆకర్షించు శక్తిని కల్గియుండెను. సత్యాగ్రహాస్త్రమును స్వాతంత్ర్య సమరమునకు వినియోగించిరి. ప్రతి చట్టమును వుల్లంఘించుమని ఎన్నడూ బోధింపలేదు. అనవూనదాయకముగు దుష్ట శాసనములచే పుల్లంఘించిరి. ఇందుకను ఉప్పు సత్యాగ్రహ సమరం. సహజముగ లభించు ఉప్పుపైగల పన్ను యీనాపన్నందిక్, ముఖ్యముగ బీదలకు బాధాకరముగ నుండెడిది. ఈయన యొక్క శిష్యులు యీయన తత్వమును పూర్తిగ జీర్ణించుకున్నట్లు కనిపించదు. కీ॥ శే॥ సర్ సి. వై. చింతామణి గారు, "గాంధిజీ, సత్యము తమ కట్టుబడినను ఆయన శిష్యులు మాత్రము, ఆగ్రహమును, చేపట్టి"రని ఉపన్యసించిరి. సమరోత్సాహములో ప్రజానీకము శాంతిని విస్మరించెను. కాననొల్లం ఘన వైఖరి క్రమశిక్షణ వ్యక్తి చెప్పెను. సత్యాగ్రహోద్యమము తో మతోన్మాదము పోటీపడి చివరకు విజయమును సంపాదించినది. అహింసను, హింస మ్రింగివేసినది. సత్యమెట్లు సహజలక్షణమో భౌతికప్రపంచమందు హింసకూడ అట్లేననుట సత్యదూరము కాదేమో. చరిత్రను పరికించిన సత్యాగ్రహమువల్ల విపరీతఫలితములు కల్గినట్లు ధృవపడుచున్నది. ప్రహ్లాదుని సత్యాగ్రహఫలితము ఉగ్రనారసింహావతారమని కీ॥ శే॥ ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పగా, యీ అభిప్రాయము యుక్తియుక్తముగ నున్నను ప్రచారము చేయవద్దని గాంధీజీ ఆదేశించెను. హరిజనులపై బ్రిటిష ప్రధాని రామ్సే మెగ్డనాల్డు, ఉద్దిన ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను రద్దుపరచు ఆదుర్దాతో గాంధి తలపెట్టిన ప్రాయోపవేశ సందర్భమున జరిగిన పూనాఏర్పాటు అమలులోనికి వచ్చుటచేత పంజాబు, బెంగాలు రాష్ట్రములందుగల సవర్ణహిందువులకు తీరని నష్టము వాటిల్లినది.

రాజకోట సంస్థానమందు సంస్కరణలను అమలుపరచుటకు తాను జరిపిన ఉపవాసము చివరకు హింసాయుతమైనదని గాంధీజీయే ఒప్పుకొనెను. గాంధీజీయొక్క ప్రాయోపవేశము వలన జడిసి భారతదేశము పాకిస్తానుకు ఏబది అయిదుకోట్ల రూపాయలు ఇచ్చుటచేత కాశ్మీరుసమస్య క్లిష్టమించి రాగమున పడెను.

గాంధిజీ బోధలవలన ప్రజానీకమునకు ఒకవిధముగ ఆత్మగౌరవము, ధైర్యస్థైర్యములు లభించెను. అందులో కొంత చెడ్డకూడ సంక్రమించెను. గాంధీజీ భారీఎత్తు పరిశ్రమలను యంత్ర సామగ్రిని ప్రతిఘటించుటద్వారా పురోగమనముకు అడ్డుగట్టువేసెను. గుడిశ, కుండ, రాట్నము, ఆదిమవాసుల జీవితముకు చిహ్నములు. మన ప్రత్యేకతను సంరక్షించుకొనుటకు ఆదిమవాసుల స్థాయికి దిగజారుట కూడనిపని, నష్టదాయకము. కాలప్రవాహమున కెదురీదుట నిష్ప్రయోజనము. అంతరాత్మ యొక్క ఆదేశమందు ఆయనకు గల నమ్మకము మొండివాదముపై దెబ్బతీసెను. 1934 వ సంవత్సరమందు బీహారులో వచ్చిన భూకంపము సవర్ణహిందువులు హరిజనులయెడ కావించిన అపరాధముయొక్క ఫలితమని వ్రాసెను. అట్లయిన ఇట్టి భూకంపము బీహారునందు గాక అస్పృశ్యత విపరీతముగనున్న దక్షిణభారతమందు రావలసియున్నది. ఆయన తననిరాడంబరత్వముద్వారా కళోపాసనకు తోడ్పడలేదని చెప్పవచ్చును. ఆయన శిష్యులు కొందరు వేషభాషలచేత దేశభక్తికి ప్రతీకలుగా కనిపించుచున్నప్పటికి కొంత కృత్రిమత్వమును ప్రదర్శించెను. విజ్ఞానవిలువలు తారుమారయ్యెను. మేధావులు నిస్పృహ చెందిరి. వ్యతిరేకాభిప్రాయ ప్రకటనలయెడ సహనము నశించెను. ఈ పరిణామములన్నిటిని ఆయన ఊహించి యుండరు. ఇందులకు ఆయనకు వ్యక్తిగతముగ బాధ్యతకలదని చెప్పుట సబబుగాదు.

కాని గాంధిజీ వ్యక్తిగతముగ ఈలోట్లకు అతీతుడుగ సంచరించెను. ఆయనకు పెద్దలయెడగల, భక్తిగౌరవములే ఇందులకు నిదర్శనము. శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖలేను గురుపీఠమందుంచెను. శ్రీనివాసశాస్త్రి, మదన మోహన మాళవ్యాగార్లను జ్యేష్ఠ సోదరుల శ్రేణిలో చేర్చిరి. ప్రతి ముఖ్యవిషయమును గురించి ముందుగా వీరితో మంతనములు జరిపెడివారు. శాస్త్రి గారు కృత్తిరీత్యా ఉపాధ్యాయులగుట చేత గాంధిజీకిగల వ్యాకరణదోషములను సరిదిద్దెడివారు. గాంధిగారి ఆత్మకథ యొక్క ఇంగ్లీషు మాతృకలోని దోషములను సవరించినది శాస్త్రిగారే. మాలవ్యాగారి పవిత్రజీవితము, సేవాసక్తి వీరిని ముగ్ధుల నొనర్చినది. "కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయము మీ కుప్రాణము. విశ్వవిద్యాలయమునకు మీరు ప్రాణము" అని ఉద్ఘాటించిరి. అందులకు "గాంధిజీకంటె ఎక్కువ దేశభక్తుడనుకొనువాడు పరమమూర్ఖుడు" అని మాలవ్య వక్కాణించిరి. వారి వారి దృక్పథములందెన్ని తేడాలున్నను గాంధిజీ విశ్వకవియగు రవీంద్రనాథ్ టాగూర్‌తో తనకుగల నెయ్యమును పోగొట్టుకొనలేదు. సంస్థానాధీసుడు మొదలు సామాన్యమానవునివరకు గాంధీజీయొక్క సాహచర్యమును సమముగ చూరగొన్నవారే.

తనపై అక్రమముగ విరుచుకుపడిన జిన్నా, అంబేద్కర్లను సహితము ఎన్నడు న్యూనతిపరచలేదు. ఈయనతో రాజకీయరంగమున తలపడి, హోరాహోరీగా ప్రతిఘటించిన ఫీల్డుమార్షలుస్మట్సు, సర్ శామ్యూలు హోరు ప్రభృతులకు, ఈయనయెడగల గౌరవము ఉత్కృష్టమైనది. ధీశాలి అయిన లీడింగుప్రభువు సహితము గాంధీజీ పలుకుబడిని, వ్యక్తిత్వమును తాను రాజప్రతినిధిగానున్నపుడు చవిచూచినదరిలైను. తదుపరివచ్చిన ఇర్విను ప్రభువు బహిరంగముగ స్తవముచేసెను. తాను లొంగిపోవలసియుండునను భయములో విల్లింగ్‌డన్ ప్రభువు ఈయన దర్శనము చేయలేదు. తుదకు తరిగిపోయిన ఉత్సవ వీచికలో ప్రభువు త్వరలోనే గాంధీ యొక్క స్నేహమును సంపాదించెను. చివరకు, వేవెలు, మౌంటుబేటన్ ప్రభువులుకూడ సన్నిహితులైరి.

వీరి నాయకత్వమువలన రాజ్యతంత్ర పరిణామమునకు, కుజదోషము పట్టినది. ఖద్దరు నియమముద్వారా విచిత్రముగ దేశభక్తులకూట మేర్పడెను. ఖద్దరు తెర వెనక జరిగిన అవకతవకలకు అంతులేదు. మోతిలాలు నెహ్రూ, చిత్తరంజనదాసు, లవంటి ఘటికులు సహితము ఎదిరించి నిలబడలేకపోయిరి. చిత్తరంజనదాసు గయా కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షుడైనను పరాజయము తప్పలేదు. మోతీలాలు విసిగి పేసారి గత్యంతరములేక 1930 వ నాటికి గాంధిజీని తు, చ, తప్పకుండ ననుసరించెను. జవహరులాలు నెహ్రూ మొదట కొంచెము, సారామా చేసెనను చివరకు పూర్తిగ లొంగిపోయెను. కాని ఒక్క రాజగోపాలాచారి మాత్రము చాపక్రింద నీరువలె కీలకస్థానము నాక్రమించి గాంధిజీని యెదిర్చి నిలబడెను. క్రిప్సు రాయబార విషయమందు, దేశ విభజన సందర్భమున గాంధీ నెదుర్చుటలో రాజాజీ సునిశితమగు బుద్ధిని అసమానమగు ప్రజ్ఞను ప్రదర్శించెను. తుది విజయము రాజాజీదే. గాంధీజీ తన సహచరులకు కొంత చనువిచ్చినమాట వాస్తవము. కాని కాంగ్రెసు ఈయన చేతిలోని కీలు బొమ్మయైను. తన యిచ్చ వచ్చినటు దానిని తీర్చి దిద్దెను. అడ్డు తగిలినవారందరు పరాజితులైరి. అసుంతిత దేశభక్తిగల శ్రీ సుభాషచంద్ర బోసు, డాక్టరు యన్. బి. ఖరే, శ్రీ కె. యఫ్. నారిమను, చివరకు శ్రీ ప్రకాశంపంతులు గాంధియొక్క ఆగ్రహమునకు పాత్రులైరి.

నిర్బంధమందున్నపుడే గాంధిజీ యొక్క శక్తిసామర్థ్యములు బయల్పడెడివి. ఈయనకు మహాత్మ బిరుదు నిచ్చినది డాక్టరు అనిబిసెంటు. వీరి ప్రతిభను పాశ్చాత్య ప్రపంచమునకు చాటినది శ్రీ రోమెయిను రోలండు. దీనబంధు సి. యఫ్. ఆండ్రూసు ఈయనకు గుండెకాయ, మీరాబాయి ఆశ్రమభారమును వహించెడిది. కృపలాని, కుమారప్ప, పట్టాభి ప్రభృతులీయ చెప్పెడు సూక్తులకు భాష్యకారులు. పట్టాభిగారి లెక్క ప్రకారము గాంధిజీ పరిపూర్ణమగు పురుషుడు. గాంధీజీ యొక్కటే యదార్థమగు సాంఘిక సమత్వవాదియని శ్రీ జయప్రకాశ నారాయణ్ ప్రశంసించెను. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యబలమును ఏకాకిగ ఎదిర్చిన ధీశాలి అని ఐన్‌స్టీన్ ప్రస్తుతించెను. కమ్యూనిస్టు మేధావులలో అగ్రశ్రేణికి చెందిన శ్రీ రజనీ పామీదత్తు మాత్రము గాంధీ తత్వము 'సాత్వికమగు ఫాసిజ' మని (Passive Fasugim)అని సిద్ధాంతీకరించెను. సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి అంచనా ప్రకారం హిందూ సంస్కృతి గాంధిజీయొక్క జీవితంలో పూర్తిగా వికసించింది.

నాయకునిగ గాంధిజీ ప్రదర్శించిన సహనము, ఓర్పు అద్వితీయము పృథుత్వముగల స్థిర చిత్తము, మధురమైన సత్యము, ఈయన సొమ్ము. ప్రతికక్షులయెడ ఔదార్యముతో మెలగువాడు. కల్లకపటములేక నైకి మాట్లాడువాడు. అనేక పుద్యమములకు నాయకత్వము వహించినను జాతీయ గౌరవమునకు భంగము కలుగ చేయలేదు. గాంధి-ఇర్విను ఒడంబడిక సాధించిన మేలు క్షణికమైనను సత్యాగ్రహ సమరమున కిదియొక అమోఘమగు విజయము. చాంపరాను, కైరా, బార్డోలీలలో కూడ సత్యాగ్రహము విజయవంతమైనది. మతోన్మాదమును జాతీయత నుండి విడదీయుట కష్టము. అధిక సంఖ్యాకుల జాతీయత అల్పసంఖ్యాకులకు మతోన్మాదముగ స్ఫురించును. అల్పసంఖ్యాకు లెదురు తిరిగినపుడది కులతత్వమగును. అందుచేత సవార్కరు హిందూమహాసభ వైపు, జిన్నా ముస్లిమ్‌లీగ్ వైపు మొగ్గిరి.

తెలిసియో లేక తెలియకో గాంధిజీ మహమ్మదీయమతోన్మాదులను సహించిరి. అందుచేత ఈయన ఎంత ప్రతిఘటించినను పాకిస్తాను ఏర్పడెను. 15-8-1947 తేది పిమ్మట గాంధిజీ డీలాపడెను. ఆయన కలలన్నియు కల్లలయ్యెను. ఆదర్శములు, ఆశయముల కాలగర్భమున అణగిపోయెను. పశుత్వము, హింస విలయతాండవము చేయదొడగెను. దోపిడీలు, గృహదహనాలు, మానభంగాలు, ఖూనీలు, బలవంతమతో కూడిన మతం మార్పిడి దిశదిశల వ్యాపించెను. అగ్నికి వాయువు తోడైనట్లు క్రియకు ప్రతిక్రియ తోడయ్యెను. బ్రిటిషు పాలకులు ఏసుక్రీస్తును శిలువ వేసినపుడు రోమను అధికారి అగు పిలాత్,వలె దూరముగ నిలుచుని విషాదకరమగు దృశ్యములను వీక్షించిరి. నాతోవరకు మంతయు హింస, ప్రతిక్రియలతో ప్రతిధ్వనించెను. సహనము నశించెను. రామరాజ్యమునకు బదులు కుట్రలు అధికారతృష్ణ బయలుదేరెను. ఆశీర్వచనములు కుటీర పరిశ్రమలకు లభించినను సహాయము మాత్రము భారీఎత్తు పరిశ్రమలపాలయ్యెను. నూతన ప్రాథమిక విద్యావిధానము గ్రామసీమాభివృద్ధి క్షీణించపోగెను. ఎటుచూచినను నిస్పృహ జనించెను. ఆత్మవిశ్వాసము సన్నగిలెను. జీవితమందలి యిచ్ఛ రుండగించెను. తనపాత్రను పూర్తిచేసిన నటుడు రంగస్థలముపై కాలయాపనచేయు నటునివలె కన్పట్టసాగెను. అందరి దృష్టిలోను ఈయన పెద్ద అడ్డంకిగ గోచరించెను. నెహ్రూ రాజకీయవారసుడయ్యెను నైతిక వారసత్వము మాత్రము ఆచార్య వినోబాభావేకు దక్కెను. గాంధీయము ఆర్థిక వేత్తయగు డాక్టరు జె. సి. కుమారప్ప వసనైనాలో గాంధితత్వ మున్నదని మురియుచున్నాడు. శ్రీ కె. జి. మష్రూవాలా చెప్పినట్లు గాంధితత్వము గాంధితోనే నశించి యుండవచ్చును.

(8 వ పేజీ చూడుడు)

శ్రీ దాదాభాయి నౌరోజీ

శ్రీ పండ్రంగి రాజేశ్వరరావు

4-9-54 తేదీ భారత జాతీయోద్యమానికి పితామహుడు, భారత జాతికి ప్రపితామహుడు అగు శ్రీ దాదాభాయినౌరోజీయొక్క జన్మదినము. ఇట్టి శుభసమయంలో వారి జీవిత విశేషములను కొన్నింటిని కార్యకలాపములను స్మరించుట భారతీయుల విధ్యుక్తధర్మము. వీరు 1825 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నాల్గవ తేదీని బొంబాయినగరంలో పారసీ పురోహిత కుటుంబమందు జన్మించిరి. ఈ సందర్భమున పార్శీలను గురించి కొంతవివరించుట ఉచితము. భారత దేశమందు వీరి జనసంఖ్య లక్షకు లోపించినను ప్రపథమునుండియు జాతీయ జీవితమందు విశిష్టమగు పాత్రను నిర్వహించుచూ వచ్చిరి. పర్షియా దేశముపై సుమారు పన్నెండు వందల సంవత్సరముల క్రితము మహమ్మదీయులు దండయాత్రను జరిపి జొరాష్ట్రియను మతమును, జాతీయ సంస్కృతిని సంఘ సంప్రదాయములను రూపుమాపుచుండగా కొంతమంది సనాతనులగు పారశీకులు కుటుంబములతో సహా భారతదేశమునకు వలసవచ్చి గుజరాతుప్రాంతమందు స్థిరపడిరి భారత దేశము అదినుండి సహనమునకు పుట్టినిల్లగుట చేత లోకడనే క్రైస్తవులు, యూదులు, మహమ్మదీయులు, మలబారునందు స్థిరపడిరి కొచ్చిను రాజ ప్రసాదమున క్రైస్తవుల యూదులకు నివేశన స్థలములనిచ్చిరి. వారి దేవాలయములకు యీనాములనిచ్చిరి. ఏసుక్రీస్తు శిష్యుడగు థామస్ ప్రచారఫలితముగ మతమును స్వీకరించిన కుటుంబములు నేటికిదక్షిణాదిని గలవు కేరళ రాజకుటుంబములోని రాజా ర్షుడను వ్యక్తి యొకడు ఇస్లామును స్వీకరించి మక్కాయాత్రకు వెళ్లినట అతడు తిరిగి వచ్చువరకు పాలించువారాతని ప్రతినిధులు మాత్రమే అను గాధ కలదు. కేలికట్టు (కోజికోడు) ప్రభువగు జామొరిను పట్టాభిషేక సమయమందు ముండనము చేయించుకొని మహమ్మదీయ నివలె టోపీని ధరించును. అపుడు ఈయనతో సమాన హోదాతో కూర్చొనెడి హక్కు అచటి మహమ్మదీయులగు మాప్లాలకే గలదు. అటులనే పార్శీలు తమ వ్యక్తిత్వమును కోల్పోక గుజరాతీలతో మిళితమైరి. గుజరాతీని మాతృభాషగా స్వీకరించి అమోఘమగు సారస్వత సేవచేసిరి. భారత దేశమందు భారీ ఎత్తున కీలక పరిశ్రమలను స్థాపించిన శ్రీ జమ్‌షెడ్ జీ టాటా, సకల ప్రపంచమునకు విజ్ఞాన కేంద్రముగరూపొందిన బ్రిటిషు రాయలు సొసైటీలో 1844 సంవత్సరము నాటికే సుప్రసిద్ధ ఇంజనీరు హోదాతో సభ్యత్వమును పొందిన కర్‌సెడ్ జీ ఇటీవల నే అట్టి గౌరవమును పొందిన శాస్త్రవేత్తయగు శ్రీ భాభా వ్యాయశాస్త్రమందు అసమాన పాండిత్యమును గడించి వివిధవిషయములను క్రోడీకరించిన, సర్ ఫర్ దున్‌జీ ముల్లా, అఖిల భారత జాతీయ మహాసభ కార్యకలాపములందు ప్రముఖ పాత్రను నిర్వహించిన, సర్ ఫిరోజిషా మెహాతా, సర్ ఎడల్జీ డిన్షా వాచా, శ్రీ కె యఫ్. నారిమను, ప్రఖ్యాత చలనచిత్ర పరిశ్రమను స్థాపించి, దాక్షిణ్యముతో నిర్వహించిన, మదన్, జవ్వలి మిల్లులను స్థాపించి వాణిజ్యములుగ పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించిన శ్రీ నెసి టి వాడియా సర్ కొవాస్జీ జహాంగీర్, సర్ హోమీ మోడి, ప్రభృతులు పార్శీ సంఘమునకు చెందినవారే, వీరి దేశభక్తి, సేవాశక్తి నిరుపమానమైనది. కొంతకాలము క్రితము సా ప్రభువు వీరిని పర్షియాకు తిరిగి వచ్చి ఆదేశపు పురోభివృద్ధికి తోటుపడమని ఆహ్వానించినపుడు వీరు తిరస్కరించిరి భారత జాతీయ త్రివర్ణ పతాకమును యాభైతాబ్ది మొదట రోజులలో జర్మను ప్రజాతంత్రవాదుల సమక్షమున ప్రప్రథమంగా ఆవిష్కరించే గౌరవము మేడమ్ కామా అనే పార్శీ యువతికి దక్కినది.

దాదాభాయికి చిన్న తనమందే తండ్రిగతించెను. వీరిది మధ్యతరగతి సామాన్య కుటుంబము. ఈయనకు గల మాతృభక్తి అపారము. తల్లియొక్క చెప్పుచేతలలో పెరిగెను. ఎన్నడూ తల్లి మాటను జవదాటి ఎరుగడు ఎవరైనను తన యెడ పరుష వాక్యములు పలికిన "నీ పరుష వాక్యములు నీ నోటయుంచే యుండు" అని చమత్కరించువాడు. 15 సంవత్సరముల యువకుడుగనుండగనే యీయనలో ఒక్క టి మార్పు వచ్చెను. రాత్రి భోజనముకు ముందు కొంచెము మద్యమును త్రాగుట పార్శీలకు అలవాటు ఒక నాటి సాయంకాలము యింటిలో మద్యము లేక పోయెను. అంతట ఆయన తల్లి వీధి చివరనున్న పానశాలకు పోయి త్రాగి రమ్మనెను. అచట గల త్రాగుబోతుల దృశ్యమును చూచిన పిదప కలిగిన ఏహ్యభావము వలన అంతటి నుంచి దాదాభాయి అజన్మాంతము మద్యమును ముట్టలేదు విద్యార్థిగ నుండగనే ప్రతిభావంతుడను పేరును సంపాదించెను. విద్యార్థి వేతనముతో చదువును ముగించెను బీదలిచ్చెడి పన్నులవల్ల వారికి లేని సౌకర్యములను తాను పొందితినని వాపోవు చుండెడి వాడు. ఉన్నత విద్యకై 1845వ సంవత్సరమందు ఇంగ్లాండు వెళ్లు అవకాశము యీయనకు కల్గినను మత భ్రష్టుడగునని తల్లి శంకించుట చేత ఆ అవకాశమును త్రోసిపుచ్చెను. బొంబాయి యందలి ఎలిఫిన్‌స్టను కళాశాల యందు చదువును పూర్తిచేసి అచటనే గణిత శాస్త్రమును తత్వశాస్త్రమును బోధించు అధ్యాపకుడుగ కొంతకాలము పని చేసెను.

ఈయన 1845వ సంవత్సరము మొదలు 1855వ సంవత్సరము వరకు బొంబాయియందుండిరి అపుడు ప్రిన్సిపలు పేటను సహాయముతో విద్యార్థుల కొరకు విజ్ఞాన సమితిని స్థాపించెను ప్రజాభిప్రాయము తనకు వ్యతిరేకముగనున్నను ధైర్య స్థైర్యములతో మహిళలకు నన్నత పాఠశాలను స్థాపించెను. ప్రజాభిప్రాయమును విపులీకరించుటకు బొంబాయి సంఘమును ఏర్పాటు చేసెను వితంతు వివాహములను ప్రోత్సహించుటకొక సంఘమును నెలకొల్పెను. విక్టోరియా- ఆల్బర్టు చిత్రవస్తు ప్రదర్శనశాలను స్థాపించు గౌరవము కూడ యీయనకే దక్కెను 1851వ సంవత్సరమందు (యథార్థవాది) అను పత్రికను స్థాపించి ఇండియను సివిలు సర్వీసు పరీక్షకు వెళ్లెడు అభ్యర్థుల వయస్సును హెచ్చించవలెనని ఆందోళన చేసిరి

1855వ సంవత్సరమందు శ్రీ కుంటు లు ప్రముఖ వర్తకులు అగు కామా కుటుంబమువారి లండను శాఖను నిర్వహించుటకు ఇంగ్లండు వెళ్లిరి. అచట యీయన ధనార్జనతో తృప్తి పడలేదు భారత జాతీయ మహాసభ తొలి అధ్యక్షుడుగ చరితార్థుడైన శ్రీ ఉమేశ చంద్ర బెనర్జీ సహాయ సానుభూతులతో ఇంగ్లండులో ఇండియా సంఘమును స్థాపించెను. ఆ సంఘమును నడుపుటకు భారత సంస్థానాధీశ్వరుల వద్దనుండి ప్రజలవద్ద నుండి విరాళములను సేకరించిరి. ఇంగ్లీషు పత్రికలకు భారత సమస్యలను గురించి తరుచు వ్యాసములను వ్రాయుటయే గాక దేశమందంతటను సంచారము చేసి ఉపన్యసించి ఆంగ్లేయుల దృష్టిని భారత సమస్యవైపు త్రిప్పిరి.

1866 వ సంవత్సరము నుండి కామా కుటుంబముతో విడిపడి వీరు స్వయముగ వ్యాపారమును సాగించిరి. ఒక హిందూ స్నేహితుని అప్పులకు హామీయుండి యుంచుమించుగ తాను దివాళాతీయుస్థితికి వచ్చెను. కాని తనయొక్క మంచితనము వలన మాట ఘరానావలన పరిస్థితులు క్రమేపీ చక్కబడెను. ఆ సంవత్సరమే బొంబాయి కౌన్సిలు నందు సభ్యత్వమును పొందినను బ్రిటిషు పార్లమెంటుకు సభ్యుడుగ ఎన్నికలలో నిలచుటకు ఇంగ్లండు వెళ్లిరి కాని అపుడు ఓడిపోయిరి 1869వ సంవత్సరమందు బొంబాయికి తిరిగి వచ్చినపుడు పౌరులీయనను సన్మానించి కొంతనిధినిచ్చి సత్కరించిరి. కాని ఆయన అందలి ఒక్క పైసనైనను ముట్టుకొనక యావత్తు మొత్తమును ప్రజాహిత కార్యములకుపయోగించెను. తరుపరి బ్రిటిషు పార్లమెంటువారు భారత ఆర్థిక విషయములను గురించి విచారించుటకు నియమించిన ఫ్యాకెట్టు కమిటీ ఎదుటసాక్ష్యమిచ్చిరి. అపుడేయీయన లెక్కకటి భారతీయునకు సగటున సాలుకువచ్చు అదాయము ఇరువదిఏడు రూపాయలు మాత్రమేనని సిద్ధాంతీకరించిరి. భారత సంస్థానాధీశులలో ముందంజవేయుటలో ప్రథమ శ్రేణికి చెందిన గాయక్వారు ఆహ్వానముపై బరోడాసంస్థానమునకు 1874 వ సంవత్సరమందు దివానుగ వెళ్లిరి. అచట బ్రిటిషు రెసిడెంటుయొక్కయు లంచగొండులగు అధికారుల యొక్కయు వ్యతిరేకతను లెక్కచేయక సంస్థాన పరిపాలనను చక్కబరచి పురోగమింప చేసిరి

లిట్టను ప్రభువు రాజప్రతినిధిగనున్నపుడీయన హితవుపదేశ ఊనము వహించెను తదుపరి సహృదయుడగు రిప్పన్ ప్రభువు రాగనే పరిస్థితులు బాగుపడెను 1885 వ సంవత్సరమునందు శ్రీ అల్లను అక్టేవియన్ హ్యూమ్, సర్ హెన్రీ కాటన్, శ్రీ వెడ్డర్ బర్న్, శ్రీ ఆండ్రూ యూల్ ప్రభృతుల సహాయ సానుభూతులతో భారత జాతీయమహాసభ ఏర్పడెను 1886 వ సంవత్సరమందు కలకత్తాలో జరిగిన ద్వితీయ వార్షిక సమావేశమునకు శ్రీ దాదాభాయి నౌరోజీ అధ్యక్షత వహించెను. ఈయనయొక్క గంభీరోపన్యాసము శ్రోతల నాకర్షించెను. తిరిగి ఇంగ్లండు వెళ్లి 1892 వ సంవత్సరములో జరిగిన సాధారణపు ఎన్నికలలో లిబరలుపార్టీ అభ్యర్థిగ గెలిచి పార్లమెంటు సభ్యుడయ్యెను. ఇట్టి గౌరవము పొందిన ప్రథమ భారతీయులు వీరె. తదుపరి కన్సర్వేటివుపార్టీ తరఫున సభ్యులైన శ్రీమాంచెర్జీ భువనగిరి, కమ్యూనిస్టుపార్టీ తరఫున సభ్యులైన శ్రీ సాపూర్జీ సక్లత్ వాలా కూడ పార్శీ సంఘమునకు చెందిన భారతీయులే. ప్రథమ ప్రపంచయుద్ధసమయమందు సామ్రాజ్య యుద్ధమంత్రివర్గ సభ్యులుగా పనిచేసిన రాజ్యతంత్ర ప్రవీణుడు న్యాయశాస్త్రకోవిదుడు అగు శ్రీ సత్యేంద్ర ప్రసాద సింహా మాత్రము భారత ఉపకార్యదర్శి హోదాలో పార్లమెంటు ప్రభువులసభలో సభ్యత్వము పొందెను. దాదాభాయి చేసిన కృషి ఫలితముగా భారత సమస్యలను పరిశీలించుట కొరకు కమిటీని స్థాపించిరి. 1893 వ సంవత్సరమందు తన ఏకైక పుత్రుని మరణమువల్ల కలిగిన దుఃఖమును సహితము దిగమ్రింగి లాహోరునందు జరిగిన తొమ్మిదవ జాతీయమహాసభ సమావేశమున అధ్యక్షత వహించుటకు స్వదేశమునకు తిరిగి వచ్చిరి. భారతభూమిమీద అడుగుపెట్టినది మొదలు లాహోరు చేరువరకు ప్రజానీకము తండోపతండములుగవచ్చి వీరికి త్రోవపొడుగున అఖండమగు స్వాగతము నిచ్చిరి. జయజయ ధ్వానములు మిన్నుముట్టెను అట్టి హృదయపూర్వకమగు స్వాగతము చక్రవర్తులకు ప్రధానులకుకూడ అందుబాటులో నుండదనుట సత్యదూరముకాదు లాహోరు నగరమందు బ్రహ్మరథము పట్టిరి. అధ్యక్షుకటమునకు కట్టిన గుర్రములను విప్పివేసి ప్రజానీకము హర్షధ్వానములు చేయుచు భజాభజలివరకు వారిబండిని లాగుకొనిపోయిరి

తదుపరి భారతదేశమందలి ఖర్చులను గురించి విచారించుటకు వెల్బిసంఘమును వియమించుటకు కృషిచేసిరి 1898 వ సంవత్సరమందు నియమింపబడిన కర్జెన్ని కమిటీ ఎదుట వాఙ్మూలము నిచ్చిరి. ఎనుబదేండ్లునిండి పండు ముదుసలిఅయిన పిదపకూడ 1905 వ సంవత్సరమందు ఆమ్‌స్టర్‌డామ్ నగరములో జరిగిన అంతర్జాతీయ సోషల్ డెమాక్రటిక్ మహాసభకువెళ్లి ఇండియాలోని బ్రిటిషుపాలనను తీవ్రముగ విమర్శించిరి. అంతకుపూర్వమే యీయన లోగడ రచించిన "బ్రిటిషువారి దుష్పరిపాలన, దారిద్ర్యము" అను గ్రంథము ప్రజాతంత్రవాదుల దృష్టినాకర్షించెను. ఈయన వ్యక్తపరచిన అంతర్జాతీయదృక్పథం భారతసంస్కృతి సంస్కారములకు సాంప్రదాయములకు గీటురాయిఐయున "ఉదార చరితా నాంతు వసుధైవ కుటుంబకమ్" అనెడు స్మృతివాక్యమునకనుగుణముగనున్నదనుటలో సంశయములేదు

హిందూదేశములోని అతివాద మితవాద నాయకుల నడుమగల అభిప్రాయభేదములు తీవ్రరూపము నొందజొచ్చెను 1901 వ సంవత్సరమందు మితవాదుల అధ్వర్యముక్రింద శ్రీ దిన్షా ఎడల్జీ వాచాగారి అధ్యక్షతనుజరిగిన కలకత్తా కాంగ్రెసు నాటికే అతివాద నాయకులగు లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ కపర్ది, శిశిర్ కుమార్ ఘోష్ ప్రభృతులు ఒకకూటముగ పనిచేయ ప్రారంభించిరి. 1905 వ సంవత్సరమందు శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోఖలే అధ్యక్షతను కాశీలో జరిగిన కాంగ్రెసునాటికి పరిస్థితులు ప్రకోపించి రాగయుక్తపడినవి పంజాబుకేసరి లాలా లజపతిరాయి, కస్తూరి రంగయ్యంగారు (హిందూ సంపాదకులు) బిపినచంద్రపాలు తిలక్ మహాశయున కండగ నిల్చిరి. తొలుదొలుత గోఖలే ప్రతిపక్ష నాయకుడగు తిలక్‌ను వినయముగ వేడుకొని రసాభాసము కాకుండ సభాకార్యక్రమంబును నిర్వహించెను. మరుసటి సంవత్సరపు కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షత వహించుట కుభయవర్గములకు అంగీకృతుడగు వ్యక్తి కావలసియుండెను దాదాభాయినౌరోజీ సహజముగ అందరి దృష్టిని ఆకర్షించెను వీరు ప్రప్రథమమునుండి వర్గకక్షల కతీతముగనుండుటవారు అందరిదృష్టిలోను యీయన సమవర్తి, అజాతశత్రువు. ఉభయవర్గముల దృక్పథములను సమన్వయ పరచగల శక్తిని కల్గియుండిరి, అందరకు ఆయన ఎడ గురుభావముండెడిది. స్వతహాయాపని. చిరునవ్వు నవ్వి పిదప మాట్లాడువాడు. ఇది ఆర్యలక్షణము శ్రీరామచంద్రుడు "స్మితపూర్వభాషి" అని ఆదికవి వాల్మీకి మహర్షి వర్ణించియున్నాడు అంతమాత్రమున కులువుగ లొంగువారుకారు రామాయణమందు చెప్పిన "మృదుశ్చ, స్థిరచిత్తశ్చ" యిత్యాది గుణగణములు యీయనలో మూర్తీభవించిన వనుటలో అతిశయోక్తి లేదు మితవాదుల దూరదృష్టిని, వివేకమును, పాండిత్య ప్రకర్షను వీరు హర్షించినను, అతివాదుల చిత్తశుద్ధి ఉత్సాహము, త్యాగము వీరి హృదయమును ద్రవింపజేసెడివి. ఆలోచన మితవాదుల వైపు మ్రొగినను, హృదయము అతివాదుల నాశ్రయించెడిది. ఆ కారణమున కీయన అతివాది వదనములోనున్న మితవాదియూ, లేక మితవాది వదనములోనున్న అతివాదియూ అను సంశయము చాలమందికి కల్గెడిది చాలను మాత్రమే త్రాగి నీటిని విడిచిపెట్టు హంసవలె యీయన ప్రతివిషయమందును గల మంచిని మాత్రమే స్వీకరించువారు అన్ని వర్గముల దృష్టిలోను యీయన మహాభారతములో చెప్పబడినట్లు "హితుడు, మతిమంతుడు, చతుర వచనకోవిదుడు, సమయజ్ఞుడు, ఉన్నత వంశవర్ధనుడు, ఇంగితవేది, సచ్చీలి"

అందుచేత 1906 వ సంవత్సరమందు కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెసు మహాసభ వీరి అధ్యక్షతక్రింద జయప్రదముగ జరిగెను. అంతవరకు కాంగ్రెసు అధ్యక్షతను మూడుసార్లు చేపట్టిన గౌరవము ఎవ్వరకు దక్కియుండలేదు ఇట్టి అపూర్వ గౌరవము వీరికి దక్కులు పడుటలో ఆశ్చర్యములేదు. వీరందులకు అర్హులనుట నిర్వివాదాంశము స్వరాజ్యమే భారతీయుల పరమావధి అని అధ్యక్షపీఠమునుండి శంఖారావము చేసిరి ఆర్యసమాజ సంస్థాపకులైన శ్రీ దయానంద సరస్వతిస్వామి ప్రప్రథమముగ 'స్వరాజ్య' పదమును నిర్వచనము చేసిరి స్వరాజ్యము తన జన్మహక్కని లోకమాన్యతిలక్ ఉద్ఘాటించెను దీనికి దాదాభాయి కాంగ్రెసు ముద్రవేసిరి హర్షధ్వానములతో సభాస్థలి పిక్కటిల్లెను. బ్రిటిషు పాలకుల హృదయములో రాయివడిన ట్లయ్యెను. 81 సంవత్సరములు నిండిన ముదుసలి యైనను ప్రజాభిప్రాయమును అవగాహన చేసుకొని తదనుగుణముగ ప్రవర్తించెను. కాలమాన పరిస్థితులను గుర్తించుటయే ధీమంతుల లక్షణము అంతటి నుంచి వీరిని భారతజాతీయోద్యమమునకు పితామహుడని కాక భారతజాతికి ప్రపితామహులని భారతీయులందరు ముక్తకంఠముతో ప్రస్తుతించిరి.

యువకులుగా నున్నపుడు అతివాదులుగ చలామణిఅయి, క్రమేపి మితవాదులుగ మారి తదుపరి రాజభక్తులుగ రూపొందినవారు పెక్కుమంది కలరు. కాని దాదాభాయి మాత్రము చివరవరకును అసలైన భారతీయుడుగను నిసలైన జాతీయవాదిగను ఉండెను వీరి చర్య లన్నిటియందును జాతీయభావ ముట్టిపడెడిది. ఇంగ్లండునందున్నంతకాలము ఆంగ్లేయుల దుస్తులను ధరించినను, గౌరవదేశమందు దిగిన సనాతన పార్శీజాతీయ దుస్తులను ధరించువారు తెలిగావుసోపానములందరు జాతీయ దుస్తులుగ రూపొందినప్పటికి కలదు వీరి నామధేయమందే వీరి జీవితము ప్రతిబింబించి యున్నదనుటలో అతిశయోక్తిలేదు దాదా అనగా పిల్పు సమూహము, భాయి అనగా కష్టము నుండి నోచుకొను... నరోజీ అనగా పార్శీల సంవత్సరాది పండుగ భారత జాతీయ స్వాతంత్ర్యమహోదయమునకు వీరు ప్రవేశికలు. వీరు తమ 92 వ ఏట 1917 వ సంవత్సరము జానువరి 30 వ తేదీని బొంబాయిలో పరమపదించిరి అపుడు భారతదేశమందేకాక, బ్రిటనులో కూడ స్మారక సభలు జరిపిరి. వీరు సకల విధముల సవ్యజీవులు, పురాణపురుషులు వీరి చిత్తశుద్ధి, నిరాడంబరత్వము, ఉన్నతాశయములు, కార్యదీక్ష తరతరములకు అనుసరణీయము. వీరి పవిత్ర స్మృతిని భక్తిశ్రద్ధలతో స్మరించి వారు హోల్లోనర్పుటభారతీయుల కనీస ధర్మము.

(ఆల్ ఇండియా రేడియో విజయవాడ కేంద్రంవారి సౌజన్యంతో)

సత్యరహిత విశాలాంధ్రనిర్మాణమే ఆంధ్రుల ఏకైక వాంఛ

శ్రీ తవ్మా రంగారెడ్డి

చిరకాల వాంఛితమైన నూతన ఆంధ్ర రాష్ట్రము అవతరించినది సర్వజన సమాదరణీయులగు ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశం, సంజీవరెడ్డిగారల నాయకత్వము లభించుట సంతోషవహము. సుస్థిరమైన మంత్రి వర్గమేర్పడుట ఆంధ్ర నాయకుల దూరదృష్టికి తార్కాణము. ఆంధ్రరాష్ట్రముయొక్క వ్యవస్థ భాషా ప్రాతిపదికములపైన జయప్రదముగా కొనసాగుట ఇతర భాషారాష్ట్ర నిర్మాణములకు మార్గదర్శకముగా నుండగలదు.

ఆంధ్రదేశ నగరాలలో అన్నిటికన్న రమణీయమై, విశాలమైనది హైదరాబాదు. మూడున్నర శతాబ్దములకు పూర్వము భాగ్య నగరమును పేరుతో యీ పట్టణమును గోల్కొండ సుల్తానులు ఆంధ్రచక్రవర్తులైన కుతుబ్‌షాహి వంశీయులు నిర్మించిరి నిజముగా అది భాగ్య నగరమే నిర్మింపబడినప్పటినుండి తెలుగుసీమ, వివిధ భాగములలో విభజింపబడు సంతవరకు యావదాంధ్ర దేశమునకు రాజధానియైన భాగ్య నగరము ఇంకను తెలంగాణమునకు రాజధానిగా నుండుట విచారము. ఇక్కడి పురాతనమైన ఆంధ్రజాతి సౌలభ్యవంతమైన, ఉత్కృష్ణమయ కొంతమై, ఒప్పుచున్నది. ఏక నాగరికత, సంస్కృతి, ఆర్థిక పరిస్థితి, సాంఘిక మతాచారములను, సాంప్రదాయములను కలిగిన ఆంధ్రులు నివసించు భూభాగము 1,29,000 చ మైళ్లు

ప్రస్తుతము ఏర్పడిన ఆంధ్ర రాష్ట్రము సమగ్రమైనది కాదని అందరికీ తెలిసిన విషయమే. తెలంగాణములోని హైదరాబాదు, మహబూబు నగరము, నల్లగొండ, ఖమ్మం, వరంగల్లు, కరీంనగరము, ఆదిలాబాదు, నిజామాబాదు, మెదకు, జిల్లాలు విడిగా నున్నంతకాలము సంపూర్ణమైన ఆంధ్ర రాష్ట్రము కాజాలదు. విశాలాంధ్ర ఉద్యమమును జయప్రదముగా చేయుటకు మనమందరము యింకను అన్యోన్య ప్రేమతో కృషి సల్పవలసిన అవసరము కలదు ఉత్తరాది సర్కారులను, దత్త మండలములను, ... కృష్ణా ... ఏర్పడిన నాటి రాష్ట్రముగా కొంది... వాటిని తెలంగాణముతో సమైక్యపరచి, సంపూర్ణమైన ఆంధ్ర రాష్ట్రము నేర్పరుచు విషయములో తేదాభిప్రాయము లుండగూడదు ఉండబోవు. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర తత్త్వమును అంగీకరించిన కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు కూడా వ్యతిరేక భావము కలుగబోదు. ప్రాంతీయ భేదములను లక్ష్యమందుంచుకొనక మన మందరము విశాలాంధ్రోద్యమమునకు దోహద మొసంగ వలయును.

తెలంగాణా విశేషములు

జనసంఖ్యబలమును, వైశాల్యమును, విస్తీర్ణతను దృష్టియందు ఉంచుకొనియు, భూగోళపరిస్థితి ననుసరించియు, ఆంధ్రరాష్ట్రములో తెలంగాణము లీనమయినప్పుడె, సకలాంధ్ర భవిష్యత్తు కాంతివంతమయి, స్వయంపోషకమయి, ఆంధ్రరాష్ట్రము శోభాయమానమగును తెలంగాణములోని జలాశయములు, ఖనిజసంపద, వృక్షసంపద, మున్నగు నైసర్గిక భాగ్యముతోబాటు ముడిపదార్థముల ఉత్పత్తి, పారిశ్రామిక సాధనములు, కర్మాగారములు ఆంధ్రులభావి భాగ్యోదయమునకు హేతుభూతమగును హైదరాబాదు సికిందరాబాదు పట్టణములు ఏకమయి, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు సుశోభితమైన రాజధానిగా ఉపకరించగలవు అచ్చటి సుందరమైన భవనములు, వర్తకవ్యాపారములు, వైజ్ఞానిక సంస్థలు, చారిత్రక ప్రదేశములు, పుణ్యక్షేత్రములు నిరుపమానములయి సకలాంధ్రమును ఆకర్షించుచున్నవి ఆ మహాపట్టణము యావదాంధ్రకు, ఎటువైపు చూచినను మధ్యస్థానముగా నుండుటచే కేంద్రముగా నుండి పరిపాలనా సౌకర్యమునకు అనుకూలము గానున్నది

తెలంగాణా ఏర్పడిన ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా చేయవలెనని కొందరు ఇటీవల ప్రకటించుచున్నారు కాని భాషా ప్రయుక్త ప్రాతిపదికముపై మనము అంగీకరించిన తర్వాత ఒకేభాష, సంస్కృతి, నాగరికత, ఆచారవ్యవహారములు, సాహిత్య సంపదగల ఆంధ్రులు వేర్వేరుగా నుండవలెననెడి సూత్రమును ఎవరును అంగీకరించజాలరు. ఇట్టి వ్యతిరేకభావములు కల్గుటకు కారణము లేమైనను కావచ్చును కాని విశాలహృదయముతో విషయమును సమగ్రముగా పరిశీలించినచో అనుమానములు సమసిపోవును.

పరిపాలనా సౌకర్యము ననుసరించియు, హైదరాబాదు రాష్ట్రము, తెలంగాణా, మహారాష్ట్రము అను రెండుభాగములుగా విభజించియే యున్నది రాయచూరు జిల్లాయు, గుల్బర్గా బీదరుజిల్లాలో కొంతభాగము లోను కన్నడభాష మాట్లాడు వారు కలరు ఈవిధముగా ఆంధ్ర, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటకభాగములతో హైదరాబాదురాష్ట్రముకూడియున్నది భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన తరువాత, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల నిర్మాణమును ప్రజలు వాంఛించుచున్నారు ప్రజాస్వామిక పరిపాలన కాలమున ప్రజల కోరికలు నిరోధించబడజాలవు తెలంగాణమును ఆంధ్ర రాష్ట్రముతో చేర్చినచో హైదరాబాదురాష్ట్రములోని అవశిష్ట భాగములు, కర్ణాటక, మహారాష్ట్రభాగముల గతి ఏమగును అను ప్రశ్న వెంటనే బయలుదేరును సంయుక్త కర్ణాటకము, అఖండ మహారాష్ట్రములతో ఈభాగములు లీనమగుట తప్పనిసరి యగును. ఎప్పటికైనను ఇట్లు జరుగవలసినదే. అయితే కాలపరిస్థితులు అనుకూలమయ్యేటంతవరకు వేచియుండకతప్పదు

కొందరు ఆంధ్రేతరులు హైదరాబాదును చీఫ్ కమీషనరు రాష్ట్రముగా అభిప్రాయపడుచున్నారు ఇందుకు అనుగుణ్యముగా హైదరాబాదును భారతదేశానికి ఉపరాజధానిగా చేసి విశాలాంధ్ర ఉద్యమమునకు అవరోధము కల్పింప ప్రయత్నించుచున్నారు. కాని భౌగోళిక పరిస్థితి ననుసరించి హైదరాబాదును విశాలాంధ్రకు రాజధానికొక తప్పదు హైదరాబాదు నగరము ఆంధ్రనగరము దీనిని విశాలాంధ్రకు రాజధానిగా ఏర్పరచినచో గాని తెలంగాణమును ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేర్చుటకు అంగీకరింప లేము అటు చెన్న పట్టణమును వదులుకొని, ఇటు హైదరాబాదునుకూడా త్రోసిపుచ్చుట ఆంధ్రులఅసంతృప్తికి కారణమగును దీనిని ఆంధ్ర ప్రజలు సహించజాలరు ఇట్టి ప్రయత్నమును ఆంధ్రులందరు ముక్తకంఠంతో ఎదుర్కొనవలెను తీవ్ర ఆందోళన చేయవలెను.

మహారాష్ట్రులు అఖండ మహారాష్ట్రము కావలెనని, కన్నడులు సంయుక్త కర్ణాటకమును వాంఛించుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రము అవతరించినదేగాని, తెలంగాణముతోనిచో సమగ్ర ఆంధ్ర కాజాలదని ఆంధ్రుల ఆశయమైయున్నది ఈ నూతన రాష్ట్రముల నిర్మాణమునకు సంబంధించిన మూల సూత్రము భారత ప్రభుత్వము అంగీకరించియే యున్నది

ఇటీవలనే భారత ప్రభుత్వము వారిచే నియమించబడినరాష్ట్రములపునర్వ్యవస్థీకరణ సంఘము వారికి తమ ఆంధ్రదేశ పర్యటన సందర్భమున, హైదరాబాదు రాజధానిగా విశాలాంధ్ర నిర్మాణమును వెంటనే ఏర్పాటాలని, ఇతర రాష్ట్రములలోని తెలుగు ప్రాంతములను సత్వరమే విశాలాంధ్రలో కలుపవలెనని, ఆంధ్రులందరు తమగాఢ వాంఛను తమ కష్ట నిష్ఠురములను విన్నవించుకొనుటకూడా జరిగినది

కనుక ఆంధ్రులందరు హైదరాబాదు రాజధానిగా విశాలాంధ్రను ఏర్పడాలని, ఇతర రాష్ట్రములలోని-మద్రాస్, మధ్యప్రదేశ్, ఒరిస్సా, మైసూరు, హైదరాబాదు, తెలుగు ప్రాంతములను సమగ్ర విచారణ జరిపించి, సహేతుకముగా విశాలాంధ్రలో చేర్పించవలెనని కేంద్రప్రభుత్వము వారిని కోరుచూ, విశాలాంధ్ర ఏర్పడిన సమగ్ర ఆంధ్ర సస్యశ్యామలంగా శోభాయమానము గా వర్ధిల్లగలదు. కనుక వెంటనే ఆంధ్రులందరు తమ ... అఖండిత ... ప్రభావముతో ... ఉద్యమమును సలుపగలరని విశ్వసించుచున్నాను.

వాల్మీకి రామాయణం

శ్రీ శ్రీనివాస శిరోమణి

౩౪

శ్రీకమల పత్రాక్షుడు ఆ ఇందీవరశ్యాముడు అసింహమధ్యముడు ఆ మహాత్ముడు రాముడు తన రాక తండ్రికి తెలియచేయమని సుమంత్రుడితో చెప్పినాడు. సుమంత్రుడికి దుఃఖము వచ్చింది. అతని దేహము అంతా కంపించి పోవడము మొదలు పెట్టింది. అయినప్పటికిన్నీ వెంటనే లోపలికి పోయినాడు. రాముణ్ణి గురించిన దుఃఖముతో నిట్టూర్పులు విడుస్తూ ఉన్న దశరథ మహారాజును చూచినాడు.

ఆయన రాహుగ్రస్తము అయిన సూర్యబింబమువలెనూ భస్మచ్ఛన్నము అయిన అగ్నిహోత్రమువలెనూ నిస్తోయము అయిన తటాకమువలెనూ అగుపించినాడు. మనోవ్యాకులముతో "రామా రామా" అంటూ దుఃఖపడుతున్నాడు. ఆయనతో ఏమి అని చెప్పడమా అని సుమంత్రుడు దిగులుపడి పోయినాడు. ఆ స్థితిలో ఏమి చెప్పితే ఏమి అజ్ఞాపిస్తాడోనని భయపడి పోయినాడు. ఆ ప్రాజ్ఞుడు చేతులు జోడించి ఆయన దగ్గరకు పోయి జయము ఆశీర్వదించి మందముగా మధురముగా "మహారాజా, పురుషశార్దూలము తమ పుత్రుడు రాముడు తమ దర్శనము కోసము వచ్చి వాకిటిలో కనిపెట్టుకొని ఉన్నాడు. అతడు తన ధనాన్ని అంతా బ్రాహ్మణులకూ భృత్యులకూ దానము ఇచ్చినాడు. మిత్రులు అందరికీ సెలవులు చెప్పినాడు. వనవాసానికి ప్రయాణము అయిపోతూ తమ అనుజ్ఞ కోసము సీతా లక్ష్మణుడు సహితముగా ఇక్కడికి వచ్చినాడు. అనంతకిరణాలతో తేజరిల్లే సూర్యుడివలె సమస్త రాజ గుణాలతో విరాజిల్లుతూ మీ దర్శనము అపేక్షిస్తూ ఉన్నాడు. తాము అతనికి దర్శనము ఇవ్వవలెను" అని చెప్పినాడు.

ఆ ధర్మాత్ముడు ఆసత్యవ్రతుడు దశరథ మహారాజు సముద్రమువలె గంభీరుడు, ఆకాశమువలె నిర్మలుడు, ఆయన సుమంత్రుణ్ణి చూచి "మంత్రిసత్తమా, నా భార్యలను అందరినీ ఇక్కడికి రప్పించవలెను, వాండ్ల సమక్షములో ఆధార్మికుణ్ణి చూస్తాను" అన్నాడు. రాజాజ్ఞను సుమంత్రుడు దశరథమహారాజు భార్యలు మున్నూట ఏభైమందికిన్నీ తెలియ చేసినాడు. వారు అందరూ రాముడు అడవికి పోతున్నాడు అని కన్నులు ఎర్రబడి పోయేట్లు ఏడుస్తూ కౌసల్యాదేవి వెనుక దశరథమహారాజు దగ్గరకు నడచినారు.

ఆయన అంతట రాముణ్ణి లోపలికి తీసుకొని రమ్మని సుమంత్రుడితో చెప్పినాడు.

భార్యలమధ్యను కూర్చునిఉన్న దశరథమహారాజు సుమంత్రుడి వెనుక చేతులు జోడించి నడచివస్తూఉన్న రాముణ్ణీ సీతాదేవినీ లక్ష్మణుణ్ణీచూచినాడు. లటాలున లేచినాడు. వారికి ఎదురుగుండా పరుగు తినాడు. దుఃఖార్తుడుఅయి వారిని సమీపించకుండానే నేలకూలినాడు. మూర్ఛపోయినాడు. ఆయనను లేవనెత్తడానికి రామలక్ష్మణులు పరుగెత్తుకొని వచ్చినారు. ఆయన భార్యలు అందరూ గొల్లుమన్నారు. "హా రామా" అంటూ వారు అందరూ నెత్తి బాదుకొంటూనూ గుండెలు కొట్టుకొంటూనూ ఏడవ సాగినారు. వారి ఏడ్పులకు వారి నడుబొబ్బలకు వారి ఆభరణాల చప్పుళ్లకు ఆ భవనముఅంతా కంపించి పోయింది.

రామలక్ష్మణులూ సీతాదేవీ దశరథమహారాజును పర్యంకముమీద పరుండబెట్టి ఉపచారాలు చేసినారు. కొంతసేపటికి ఆయనకు తెలివివచ్చింది. దుఃఖసముద్రములో మునుగుతూ తేలుతూ ఉన్న దశరథమహారాజును రాముడు చూచి "మహారాజా, తాము మాకు అందరికీ నాథులు. తమ అనుజ్ఞపొంది సెలవులు చెప్పిపోవడానికి వచ్చినాను. నేను దండకారణ్యానికి ప్రయాణము అయిపోతున్నాను. నన్ను తాము సంతోషముతో ఆశీర్వదించవలెను. ప్రభూ, ఈ సీత నాతో వస్తూ ఉంది. ఈ లక్ష్మణుడున్నూ నావెంట బయలుదేరినాడు. రావద్దు అని వీళ్ళకు నేను అనేకవిధాల చెప్పినాను. వీండ్లు వినలేదు. నేను లేకుండా వీండ్లు ఇక్కడ ఉండము అన్నారు. వీండ్లూ నాతో రావడానికి తాము అనుమతించవలెను. ప్రభూ, ప్రజలు అందరూ ఈ భూమిమీద సంచరించడానికి బ్రహ్మదేవుడు అనుజ్ఞ ఇచ్చినట్టు మేము వనవాసము చేయడానికి తాము అనుజ్ఞ ఇవ్వవలెను" అన్నాడు.

రాముడు ఏమాత్రమూ ఆలస్యము చేయకుండా వనవాసప్రయాణసన్నద్ధుడు అయివచ్చి తనను అనుజ్ఞ అడుగుతూ ఉన్నందుకు కించపడిపోయి "రామా నేను ఎప్పుడో కైకేయికి వరాలుఇచ్చి ఇప్పుడు మోసపోయినాను. నీవు ఇప్పుడు నన్ను నిగ్రహించి ఈ అయోధ్యకు రాజువు అయి రాజ్యము ఏలు" అన్నాడు దశరథమహారాజు.

రాముడు పరమధార్మికుడు: పరమ ధార్మికుడు మాత్రమే కాదు. మాటనేర్పరి. చేతులు ఎత్తి నమస్కారము చేస్తూ "ప్రభూ తాము ఎంతకాలము అయినా ఈ రాజ్యము ఏలవలెను. తాము పుణ్యమూర్తులు. నా నుంచి మీకు అసత్యదోషము రాకూడదు. మీ నుంచి నాకున్నూ అసత్యదోషము రాకూడదు. ఇప్పుడు నేను వనవాసము చేయటమే ధర్మము. రాజా, ఒక తొమ్మిది సంవత్సరాలు ఆ తరువాత ఒక అయిదు సంవత్సరాలు- ఏమి అంత పెద్దకాలము- సుఖముగా వనవాసము చేస్తాను. గడువుకాలము అయిపోగానే వచ్చి నేను మీ పాదాలమీద వాలుతాను." అన్నాడు రాముడు.

ఈ మాటలకు దశరథమహారాజు సత్యపాశబద్ధుడు అయిపోయినాడు. ఆయనకు దుఃఖము వచ్చింది. దీనుడు అయిపోయినాడు. వెంటనే రాముణ్ణి పంపించి వేయమని కైకేయీదేవి చెంపను చేరి చెవిలో ఊదటము మొదలు పెట్టింది. ఆయనకు ఏమీ తోచకుండా పోయింది. రాముణ్ణి చూస్తూ "నాయనా, పో, నీవు ప్రయాణము అయిపో, నీవు ఇహ పరలోక సౌఖ్యాలు అన్నీ అనుభవించవలెను. తిరిగి ఇక్కడికి రావలెను. ఈ రాజ్యము ఏలవలెను. నాయనా, నీవు నిర్భయమూ మంగళకరమూ అయిన సత్పథము అవలంబించు, పో.

రామా, నీవు రఘుకుల దీపకుడవు. సత్యవ్రతుడవు. పరమధార్మికుడవు అడవికి పోవలెను అని నీకు బుద్ధిపుట్టింది. నీ బుద్ధి మార్చటము ఎవరితరము. అయితే, నాయనా, నీవు ఇప్పుడే ప్రయాణము అయిపోవద్దు. ఈరాత్రి అంతా ఇక్కడనే ఉండు. ఒక్కపూట అయినా కళ్ళారా నిన్ను చూచి సంతోషిస్తాను. నీవు మీ అమ్మనూ నన్నూ చూస్తూ ఈరాత్రిఅంతా ఇక్కడనే ఉండు. మేము మాచిత్తము వచ్చినట్టుగా నిన్ను సంతోషపెట్టుతాము. నీవు రేపు ఉదయము ప్రయాణము అయిపోవచ్చును.

"నాయనా. నా పరలోక సౌఖ్యముకోసము నీవు సమస్త సౌఖ్యాలూ వదులుకొని కారడవులకు పోతున్నావా. ఇటువంటి దుష్కర కార్యము నీవు తప్ప ఎవరూ చేయరు. చేయలేరు. రామా, నిన్ను అడవికి పంపించడము నాకు ఎంతమాత్రమూ ఇష్టము లేదు. సత్యప్రమాణముగా చెప్పుతున్నాను. ఈ కైక నివురుకప్పిన నిప్పు. తన క్రౌర్యాన్ని తెలియనీయకుండా దాచిఉంచుకొన్నది. దీనిదగ్గిర నా ప్రజ్ఞ చలించింది. ఇది నన్ను మోసపుచ్చింది. నేను ఎన్నడో సంతోషముతో ఇస్తానుఅన్న వరాలను నన్ను ఏమరచి విపరీతముగా అడిగి పుచ్చుకొన్నది. నాయనా, ఈ కైక మన వంశాచారాన్ని నేలపాలు చేసింది. అయ్యో, ఈ కైక కోరికను నీవుకూడా సఫలము చేయవలసివచ్చింది. రామా, నీ ధార్మికతకు నాకు ఆశ్చర్యము వేస్తూ ఉంది. అయితే నీవు నా జ్యేష్ఠపుత్రుడవు. నాకు అసత్యదోషము రానీయకూడదు అనుకొన్నావు. ఆశ్చర్యము లేదు" అంటూ దశరథమహారాజు కన్నీళ్లు కార్చినాడు.

ఈ ఆర్తాలాపాలకు రాముడు లక్ష్మణుడి వంకచూచి దశరథమహారాజుతో "రాజా, మీరు ఈనాడు నన్ను సంతోషపెట్టుతారు, రేపు నన్ను ఎవరు సంతోషపెట్టుతారు. అందువల్ల నేను కోరికలు అన్నీ వదులుకొన్నాను. వనవాసము చేయడానికి సంకల్పించుకొన్నాను. ఈ నాబుద్ధి మారదు ప్రభూ, కైకేయిదేవికి తాము సంతోషముగా వరాలు ఇచ్చినారు. ఆ వరాలను మీరు సంపూర్ణముగా చెల్లించవలెను. మీ ఆజ్ఞను నేను శిరసా వహించి పద్నాలుగు సంవత్సరాలూ మహారణ్యములో మహర్షుల మధ్య నివసిస్తాను. మిమ్ములను నిగ్రహించమని చెప్పినారు. మీరు ఆలోచించవద్దు, ఈ రాజ్యము ఏలవలెను అనే కోరిక నాకు లేదు. ఇంకా ఏనాటి సుఖాలు అనుభవించవలెను అనే కోరిక నాకు అంతకన్నా లేదు. మీ ఆజ్ఞను నెరవేర్చటము ఒక్కటే నాకు ఉన్న కోరిక. మీరు దిగులుపడవద్దు. కన్నీళ్లు కార్చవద్దు. గంభీరుడు అయిన సముద్రుడు ఎప్పుడుఅయినా కలత చెందుతాడా. మీ ఆజ్ఞలను శిరసా వహించటముతప్ప నాకు ఈ రాజ్యముతో పని ఏమిటి. స్వామీ, నాకు కావలసింది తాము, తమ సత్యవ్రతము. నేను అనృతము అంగీకరించను నా సుకృతముమీదనూ నా సత్యముమీదనూ ఒట్టుపెట్టుకొని చెప్పుతున్నాను నేను ఇంక ఇక్కడ ఒక్క క్షణము అయినా ఉండను. నన్ను కైకేయీదేవి వనవాసానికి పొమ్మన్నది. నేను పోతాను అన్నాను. అందువల్ల మీ ఆజ్ఞను శిరసా వహించటమే కాకుండా ఆమెకు ఇచ్చిన మాటను నిలబెట్టుకొన్నవాణ్ణి అవుతాను.

"దేవా, దైవతలకు సయితము తండ్రే ప్రత్యక్షదైవము అని చెప్పగా విన్నాను. అందువల్ల నా తండ్రే నాకు దేవుడు అనుకొంటున్నాను. ఆయన ఆజ్ఞను తల దాల్చటమే నా పని. నేను నా వనవాసము అయిపోయినతరువాత వచ్చి మీకు దర్శనము చేస్తాను. తాము ఇక దిగులుపడవద్దు. ప్రభూ నా తల్లులు అందరూ నేను వనవాసానికి పోతున్నాను అని గద్గదకంఠులుఅయి కన్నీళ్లు కారుస్తున్నారు. [illegible] మీరు దుఃఖపడవద్దు.

దేవా, నేను ఈపట్టణమూ ఈ రాజ్యమూ వదులుకొని పోతున్నాను. కనుక పట్టణాలతో నూ పర్వతాలతో నూ వనాలతో నూ సుస్థిరములయిన హద్దులతో నూ ధనధాన్య సమృద్ధముగానూ సర్వశుభావహముగానూ ఉన్న ఈరాజ్యాన్ని భరతుడికి ఇవ్వండి. వాడే ఈ రాజ్యాన్ని అంతా పరిపాలిస్తాడు. మీరు ఆజ్ఞాపించినట్టు జరిగితీరవలెను: మీ ఆజ్ఞలను నేను శిరసా వహించటము శిష్టజన సమ్మతము అయిన విషయము. అందువల్ల మీ ఆజ్ఞలను నెరవేర్చటములో ఉన్న ఈ తొందర నాకు మరిదేనిమీదనూ లేదు. నేను ఏదో కష్టపడుతాను అని మీరు దుఃఖపడవద్దు. తమకు అసత్యదోషము రాకుండా ఉండటమే నా ధ్యేయము. తమ సత్యవ్రతముకోసము నేను దేనిని అయినా వదులుకొంటాను. ఏ సుఖాన్ని అయినా వదులుకొంటాను. ఈ సీతనుఅయినా వదులుకొంటాను అందువల్ల నేను ఇప్పుడు ఈరాజ్యము వదులుకొనిపోవడము ఒకగొప్ప విషయము కాదు, తమ సత్యవ్రతానికి నావల్ల భంగపాటు రాకూడదు.

"రాజా, నేను ఈ సీతతోనూ లక్ష్మణుడితోనూ మహారణ్యాలలో ప్రశాంత హరిణాలతో నానావిధ శకుంతకూజితాలు వింటూ విహరిస్తాను చిత్రవిచిత్రములయిన వృక్షాలుచూస్తూ వివిధ ఫలాలూ కందమూలాలూతింటూ గిరి గుహలలో నివసిస్తూ ఆయా నదులలోనూ సరస్సులలోనూ స్నానము చేస్తూ హాయిగా కాలము గడుపుతాను. రాజా తామున్నూ ఇక్కడ సుఖముగా ఉండండి" అని చెప్పినాడు రాముడు.

దశరథ మహారాజు దుఃఖాగ్నిలో పడిపోయినాడు. ఆయనకు తాపము ఎత్తింది. ఏడుపు వచ్చింది. పెద్దపెట్టున ఏడుస్తూ రాముణ్ణి గట్టిగా కౌగలించుకొన్నాడు, స్మృతితప్పి పడిపోయినాడు.

కైకేయీదేవి తప్ప తక్కిన రాజపత్నులు అందరూ గొల్లుమన్నారు,

ఇది అంతా వింటున్న సుమంత్రుడు అవురుమని ఏడుస్తూ మూర్ఛపోయినాడు.

అక్కడివారు అందరూ "అయ్యో అయ్యో" అంటూ పెద్దపెట్టున వాపోయినారు.

౩౫

సుమంత్రుడు తెప్పరిల్లి నిట్టూర్పులు విడుస్తూ తల ఆడిస్తూ చేతులు నులుపుకొంటూ పళ్లు పటపట కొరికినాడు. కోపావేశముతో అతని కన్నులు కెంపులవలె ఎర్రబడిపోయినవి. ముఖముఅంతా నెత్తురుముద్ద అయిపోయింది. ముఖమేకాదు - అతని దేహముఅంతా ఎర్రబడిపోయింది. సంతాపపడుతూ ఉన్న దశరథ మహారాజువంక చూచినాడు. ఆయనమనస్సు తెలుసుకొన్నాడు. తీక్ష్ణబాణాలతో మర్మస్థానాలను ఛేదించేటట్టు వాగ్బాణాలతో కైకేయీదేవి హృదయాన్ని చిందరవందర చేయవలెను అనుకొన్నాడు.

అంతట సుమంత్రుడు ఆమెనుకట్టు అంతా బట్టబయలు చేయ తలచుకొని "ఓ దేవీ, చరాచరాత్మకము ఈ జగత్తుకు అంతటికీ దశరథమహారాజు ప్రభువు. మీకు పెనిమిటి, ఆయన తలపెట్టినపని మీరు "కాదు" అన్నారు. మీరు ఆయనను తిరస్కరించినారు. ఇక మీరు ఈలోకములో చేయలేని అకార్యము ఏదీ లేదు.

దశరథమహారాజు దేవేంద్రుడివలె అజయ్యుడు. హిమాచలమువలె అచలుడు. మహోదధివలె అక్షోభ్యుడు. అటువంటివాణ్ణి మీరు ఇట్టే దుఃఖాల పాలు చేసినారు. ఆయనను ఇక మీరు బంపివేస్తారేమో ననిపిస్తూ ఉంది, కాదు, కాదు. ఆయనవంశాన్ని నాశనము చేసి వేస్తారేమో ననిపిస్తూ ఉంది.

అమ్మా, ఆయన మనలను అందరినీ పోషిస్తున్నాడు. మనముకోరిన కోరికలు ఇస్తున్నాడు. మనము అందరమూ ఆయనను అనుసరించి పోవలెను. అందులో మీరు ఆయనను చేపట్టినవారు ఆయనను ఎప్పుడూ అనుసరిస్తూ సంతోషపెట్టుతూ ఉండవలెను. ఒకకోటిమంది కొడుకులను కని పెంచడముకన్నా పెనిమిటిని ఒక్కణ్ణీ అనుసరించి మెప్పించడమే ఆడుదాని ధర్మము. అంతకన్నా అధికము అయినధర్మము ఆడుదానికి మరిఒకటి లేదు.

"ఓ రాణీ, రాజు చనిపోయినప్పుడు కొడుకులలో వయస్సునుపట్టి పెద్దవాడు రాజు అవుతూ ఉంటాడు. తక్కిన కొడుకులు ఆ పెద్దవాణ్ణి అనుసరించుకొని ఉంటారు. ఇది లోకధర్మము. ఈ ధర్మాన్నే ఇక్ష్వాకువంశీయులు అనూచానముగా అనుసరిస్తున్నారు. మీరు దశరథమహారాజు జీవించిఉండగానే ఆయనచేతనే కులక్రమాగతము అయిన ఈ ధర్మాన్ని చెడగొట్టించ తలచినారు. మీరు కృతార్థులు అయితే కావచ్చును. మీ పుత్రుడు భరతుడే రాజుఅయితే కావచ్చును. ఈ భూమిని అంతా అతడే ఏలవచ్చును. మేము మాత్రము రాముడు పోయేచోటికే పోయిఉంటాము. మేమేకాదు, ఏ ఒక్క బ్రాహ్మణుడున్నూ ఈ అయోధ్యానగరములో కాపురము ఉండడు. యోగ్యులు అయినవారు ఎవరూ ఈ అయోధ్యలో ఉండకుండా పోయేటంతటి అమర్యాద పనికి మీరు తలపడినారు.

అమ్మా, మీరు ఎంతటి అపచారానికి పూనుకొన్నారు. మీరు ఇప్పుడు రాముణ్ణి అరణ్యవాసము చెయ్యించమని పట్టుపట్టుతూ ఉన్నందుకు బ్రహ్మర్షులు యమదండముకన్నా భయంకరము అయిన తమ వాగ్దండాలతో మిమ్మలను ఎందుకు ప్రహరించకుండా ఉన్నారో తెలియడములేదు. మీరు పూనుకొన్న ఈ పాపకర్మకు ఈ భూమి ఇంకా ఎందుకు బ్రద్దలు అయిపోకుండా ఉన్నదో అని ఆశ్చర్యము వేస్తూ ఉంది.

"ఓ రాజపుత్రీ ఎవరుఅయినా గొడ్డలి తీసుకొని పనికట్టుకొని తియ్యని పండ్లుపండే మామిడిచెట్టును నరికివేసి వేపమొక్కకు పాదులుకట్టి పాలుపోసి పెంచితే అది తియ్యనికాయలు కాస్తుందా. అజ్ఞానముగా దశరథ మహారాజు తన పట్టమహిషిని వదిలిపెట్టి మిమ్ములను ఆదరించినాడు. ఇప్పుడు మీరు ఇట్లా చేసినారు. ఇప్పుడు మిమ్ములను అని ప్రయోజనము ఏమిటి. మీరు గొప్పవంశములోనుంచే వచ్చినారు. అయితే వేపచెట్టుకు ఎప్పుడుఅయినా తేనె కారుతుందా. మీరు మీతల్లిగుణాన పుట్టినారు. మీతల్లికథ ఇదివరకే నేను విన్నాను.

"పూర్వము ఒక మహాత్ముడు మీ నాయనగారికి సమస్త ప్రాణికోటుల భాషలూ బోధపడేవరము ఇచ్చినాడు. ఆవరప్రభావమువల్ల పిపీలికాది సమస్త జీవరాసుల మాటలూ మీ నాయనగారికి తెలుస్తూఉండేవి. ఒకనాడు మీ నాయనగారు పాన్పుమీద పడుకొని ఆప్రక్కనే చీమలు చెప్పుకొంటూఉన్న మాటలు విన్నారు. ఆచీమలమాటలకు ఆయనకు నవ్వువచ్చింది. పెద్దపెట్టున చాలాసేపు నవ్వినారు. మీనాయనగారు తనను అపహసిస్తున్నాడు అని మీ అమ్మకు కోపమువచ్చింది. ఎందుకునవ్వింది చెప్పమని మీఅమ్మ అడిగింది. నవ్వినకారణము చెప్పేట్లయితే తనకు వెంటనే చావుమూడుతుంది అని మీ నాయనగారు ఎంతోదూరము చెప్పినారు. మీఅమ్మ వినలేదు "చావండి, బ్రతకండి, ఏమిఅయినాకండి, చెప్పవలసిందేను" అని పట్టుపట్టింది. అంతట మీ నాయనగారు వరముఇచ్చిన ఆయనను అడిగినారు, ఆవరప్రదాత "ఏది ఏమి అయినా చెప్పకూడదు" అన్నాడు. మీఅమ్మ అప్పటికిన్నీ ఊరక ఉండకుండా మీ నాయనగారిని నిర్బంధించి బాధ పెట్టసాగింది. తనచావుకు కూడా మీఅమ్మ లెక్క చేయడములేదు అని మీనాయనగారికి పట్టరానికోపము వచ్చింది. అంతట మీఅమ్మను వెళ్లగొట్టినాడు. అప్పటనుంచీ మీ నాయనగారు కుబేరుడివలె సుఖముగా ఉంటూ ఉన్నారు.

"ఓ దేవీ, మీరున్నూ, ఇప్పుడు మీ తల్లివలె దుష్టచారిణుల దారి పట్టినారు. పాపానికి ఒడికట్టుకొన్నారు. తల్లి గుణము కూతుళ్లకూ తండ్రి గుణము కొడుకులకూ వస్తుంది అనే లోకోక్తిని యథార్థము చేసున్నారు. మీ అజ్ఞానము వల్ల మీ పెనిమిటి దశరథమహారాజు చేత చేయించకూడని పని చేయించటానికి పూనుకొన్నారు. అందువల్ల ఆయనకు భరించరాని అపయశస్సువస్తుంది. ఆయన ననిపోకా పేమో-మీరు అట్లా చేయవద్దు. మీరు మీ పెనిమిటికి విధేయులుగా ఉండవలెను. మహాజనసభామధ్యములో రాముడికి యువరాజ్యాభిషేకము చేసాము అని వారు ప్రకటించినారు. వారి మాట మీరు అబద్ధము చేయించవద్దు. రాముడు అరణ్యవాసానికి వెళ్లిపోతున్నాడు అని పౌర జానపదులు అందరూ దుఃఖపడుతున్నారు. వారి అందరి దుఃఖాన్నీ మీరు పోగొట్టవలెను. వారిని అందరినీ మీరు సంతోషపెట్టవలెను. వారసులు ఎవరో పిన్నవాడికి పట్టము కట్టించి పెద్దవాణ్ణి అడవులకు వెళ్లగొట్టించమని మిమ్ములను పురికొల్పినారు. ఆ అధర్మానికి మీ పెనిమిటిని పొల్పమని మీరు నిర్బంధిస్తున్నారు.

తల్లీ, ఈ దశరథమహారాజు దేవేంద్రుడితో సరిసమానము అయిన లోకపాలుడు. లోకనాథుడేకాదు, మీకు నాథుడు. మీరు ఆయనను అధర్మముపాలు చేస్తున్నారు. అమ్మా, ఆయన మీకు వాగ్దానము చేసిన వరాలు పొల్లుపోతవేమో అనుకోవద్దు. ఈరాజీవాక్షుడు ఈశ్రీమంతుడు ఈశరణ్యుడు మీకు ఈ రాజ్యముకన్నా ఎక్కువ ఐశ్వర్యము ఇచ్చి మీ వరాలు చెల్లిస్తాడు. కాని మీరు గాలివానచేసి ప్రమాణము చేయించుకొన్న మీ వరాలు చెల్లించడు. మీరు అనుకొన్నట్టు మీ వరాలు చెల్లినాయి అనే ఆశ మీరు పెట్టుకోవద్దు.

అమ్మా, రాముడు జ్యేష్ఠుడు. వదాన్యుడు. సదాచారసంపన్నుడు. స్వధర్మరక్షకుడు. లోకరక్షకుడు. మహాబలవంతుడు. అతనికే పట్టాభిషేకము జరుగవలెను. ఓ తల్లీ, రాముడు ఇప్పుడు తండ్రిని వదిలిపెట్టి వనవాసానికిపోయేట్లయితే మీకు గొప్ప అపవాదు వస్తుంది. మీకన్నా ఎక్కువగా దశరథమహారాజుకు అపయశస్సువస్తుంది. ఈ రాజ్యములో ధర్మము నాశనముఅయిపోతుంది. అమ్మా, అందువల్ల రాముడే రాజ్యము ఏలవలెను. రాముడే లేకపోయేటట్లయితే ఈ అయోధ్యలో బ్రాహ్మణులు ఎవరూ నివసించరు. ఓ తల్లీ, రాముడే యువరాజ్యాభిషేకము అయిపోగానే దశరథమహారాజు పూర్వ రాజర్షుల నడతగా తపస్సు చేసుకోడానికి అడవులకు వెళ్లిపోతారు. మీరు అందుకు వారికి తోడ్పడవలెను" అన్నాడు.

సుమంత్రుడు రాజసముక్షములో ఇంత నిష్ఠురముగా మాట్లాడి ఇన్ని మంచి మాటలు చెప్పినా కైకేయీదేవి క్షోభపడలేదు. ఆమె హృదయము చలించలేదు. ఆమె ముఖములో క్రౌర్యపుచిన్నెలుఅయినా మారిపోలేదు. ఆమె నిశ్చయముగా ఊరకఉన్నది.

౩౬

కైకేయీదేవికి కోరినటువంటి వరాలు చెల్లిస్తాను అని చేసిన శపథము తప్పించుకోడానికి దారికనపడక దశరథమహారాజు కన్నీళ్లుకారుస్తూ "ఓ సుమంత్రుడా రత్నరాసులతోనూ సమస్త శస్త్రాస్త్రాలతోనూ చతురంగసేనలూ రాముడి వెంట పోవడానికి వెంటనే ఏర్పాటుచేయవలసింది. రాముడి ముఖ్యాశ్రితులనూ వీర్యపరీక్షార్థము రాముడు తనదగ్గిర ఉంచుకొన్న వీరులనూ ఆయుధాలు చేసి జీవించేవారినీ సేనలు విడిదిచేసే చోట దుకాణాలు పరుచుకొని ఆయావస్తువులు అమ్మేవర్తకులనూ పాటలుపాడుతూ ఆటలుఆడే అందకత్తెలు అయిన వేశ్యాంగనలనూ పౌరముఖ్యులనూ అడవిదార్లు చూపించే బోయవాండ్లనూ ఇంకా రాముడి వెంట పోతాము అనే వారిని అందరినీ రాముడివెంటపోయే సేనాసమూహములో పంపించి వేయవలసింది. వారివారికి కావలసిన ధనమూ వస్త్రాలు మొదలు అయినవి అన్నీ ఇవ్వవలసింది. ఇంకా నూనె నెయ్యి మొదలు అపరూపవస్తువులను బండ్లమీదవేసి పంపించవలసింది. నాధనకోశాన్నీ ధాన్యకోశాన్నీ కూడా రాముడితో పంపించి వేయవలసింది. ఇట్లా చేసేట్లయితే అడవులలో క్రూరమృగాలనూ అడవి ఏనుగులనూ వేటాడుతూనూ ఆయా పుణ్యనదులలోనూ పవిత్రప్రదేశాలలోనూ స్నానము చేస్తూనూ అడవి తేనె త్రాగుతూనూ నాపిల్లవాడు రాముడుకోసల రాజ్యాన్ని మరచిపోకలుగుతాడు. పుణ్యక్షేత్రాలలో యజ్ఞాలుచేస్తూనూ పుణ్యపురుషులకు యథోక్తదక్షిణలు ఇస్తూనూ పోయి నాపిల్లవాడు మహారణ్యములో మహర్షులమధ్య సుఖముగా ఉంటాడు.

"రాముడు శ్రీమంతుడుగా వనవాసము చేయవలెను. భరతుడు తన భుజబలముతో ఈ అయోధ్యలో రాజ్యపాలనము చేయవలెను" అని ఆజ్ఞాపించినాడు.

ఈఆజ్ఞను కైకేయీదేవి విన్నది. ఆమెకు భయము వేసింది. ఆమెముఖము ఎండిపోయింది. గొంతు ఆరిపోయింది. ఏడుపు ముఖముతో దశరథ మహారాజుకు ఎదురుగుండాపోయి "రాజా, రాముడివెంట సమస్తమూ పంపించివేస్తే పౌరులు అందరూ వెళ్లిపోతే అయోధ్యానగరము సురాపానాన్ని త్రాగివేసిన సురాభాండమువలె అయిపోతుంది. అటువంటిరాజ్యము భరతుడు ఒల్లడు" అంటూ సిగ్గూ భిడియమూ లేకుండా అంతిమందిలోనూ అన్నది.

ఆ పెద్ద పెద్ద కళ్ల కైకేయీదేవిని చూస్తూ "ఓ ఎస్తలమారీ, మోయరాని బరువు నా నెత్తిన ఎత్తినావు. ఇంకా నన్ను ఎందుకు హింసపెట్టుతావు. రాముడి వెంట చతురంగబలాలూ పోకూడదు అని నీవు ఇదివరకు నన్ను వరము అడిగినావా" అంటూ దశరథమహారాజు ప్రశ్నించినాడు. ఈ ప్రశ్నకు కైకేయీదేవికి కోపము ఇబ్బడి అయింది. అంతట ఆమె "రాజా, తమ పూర్వుడు సగరచక్రవర్తి తన జ్యేష్ఠపుత్రుడు అశ్వమంజుణ్ణి అయోధ్యానగరమునుంచి అడవులకు వెళ్లగొట్టినట్టు తాము రాముణ్ణి పంపించివేయవలెను" అన్నది.

"ఛీ ఛీ" అన్నాడు దశరథమహారాజు.

ఆమె మాటలకు అక్కడ ఉన్నవారు అందరూ ఏవగించుకొన్నారు. ఆమె ఎవరినీ ఏమాత్రమూ లక్ష్యము చేయలేదు. దశరథమహారాజుతో ఆమె ఇంకా ఏమో మాట్లాడబోయింది.

వృద్ధుడూ పరిశుద్ధుడూ మహామాత్యుడూ అయిన సిద్ధార్థుడు అప్పుడు "ఓ దేవీ, అశ్వమంజుడు దుష్టుడు. అయోధ్యానగరవీధులలో ఆడుకొనే పిల్లలను మరిపించి తీసుకొనిపోయి సరయూనదిలో పడతోసి సంతోషిస్తూ ఉండేవాడు. అందుకు అయోధ్యా నగరవాస్తవ్యులు అందరూ క్రుద్ధులు అయిపోయి సగరచక్రవర్తి దగ్గిరకుపోయి "రాజా, మేము అందరమూ అయోధ్యానగరములో ఉండవలెను అనేట్లయితే తాము అశ్వమంజుణ్ణి తమ పుత్రుడు అని మన్నించకుండా అడవులకు వెళ్లగొట్టించవలెను. తాము అతణ్ణి వెళ్లగొట్టము అనేట్లయితే మేము అందరమూ ఈ అయోధ్యానగరము వదిలిపెట్టిపోతాము" అని చెప్పినారు. ఎందుకు అంత భయపడుతున్నదీ వారిని సగరచక్రవర్తి చెప్పమన్నాడు.

"ప్రభూ, అశ్వమంజుడి బుద్ధి భ్రంశము అయిపోయింది. వీధులలో అమాయకముగా ఆడుకొనే పిల్లలను మాయచేసి తీసుకొనిపోయి సరయూనదిలో పడతోసి చంపివేస్తున్నాడు. అతనికి అది ఒక వేడుక అయిపోయింది" అని పౌరముఖ్యులు చెప్పినారు. సగరచక్రవర్తి ఆ విషయము విచారించినాడు. అశ్వమంజుణ్ణి అతని భార్యనూ కట్టుగుడ్డలతో అప్పటికి అప్పుడు రథము ఎక్కించి అడవులకు పంపించివేసినాడు. జీవముతో అశ్వమంజుడు తిరిగి అయోధ్యానగరానికి రాకూడదు అనికూడా శాసనము చేసినాడు.

"ఆ అశ్వమంజుడు పాపిష్టివాడు అయి అడవులలో ఒకగుద్దలితోనూ చిన్నగంపతోనూఅన్ని దిక్కులా తిరుగుతూ కందమూలాలుతవ్వుకొనితింటూ కాలము గడిపినాడు. మహాపరాధము చేసినందువల్ల మహాధార్మికుడు అయిన సగరచక్రవర్తి తన జ్యేష్ఠపుత్రుడు అని మన్నించకుండా అశ్వమంజుణ్ణి అడవులకు వెళ్ళగొట్టినాడు.

"అమ్మా, ఈరాముడు ఏమి అపరాధము చేసినాడు అని దశరథమహారాజు ఇప్పుడు ఇతనిని అడవులకు వెళ్ళగొట్టవలెను. మాకు రాముడిలో ఏఒక్క దోషమూ కనిపించటము లేదు. రాముడు చంద్రుడివలె నిర్మలుడు. ఓ రాణీ, నిజముగా ఈరాముడిలో ఏ ఒక్కదోషముఅయినా మీకు కనపడ్డట్టయితే చెప్పండి. దశరథమహారాజు ఈతణ్ణి ఇప్పుడే అడవులకు వెళ్ళగొట్టుతాడు. ఏ దోషమూ లేనివాణ్ణి అందులో పరమ ధార్మికుడు అయినవాణ్ణి అకారణముగా అడవులకు వెళ్ళగొట్టడము అధర్మము. అపరాధము. అటువంటి అధర్మము దేవేంద్రుడు అంతటి తేజోవంతుణ్ణి అయినా దహించివేస్తుంది" అని చెప్పినాడు.

సిద్ధార్థుడి మాటలకు దశరథమహారాజు శోకోపహతుడుఅయిపోయినాడు. అతిహీనస్వరముతో "ఓ పాపిష్ఠురాలా, ఈసిద్ధార్థ మంత్రిచెప్పింది నీకునచ్చదు. నాకు తెలుసును. నీది కుత్సితపు బుద్ధి. నీవి దుశ్చేష్టలు. నాకు మేలు ఏదో నీకు మేలు ఏదో నీకు తెలియదు. నీవు తెలుసుకోలేవు. నీవు సన్మార్గము వదిలిపెట్టినావు.

"ఓ కైకా, నేను ఇప్పుడు ఈరాజ్యాన్ని త్యజించివేస్తున్నాను. రాముడి వెంట వెళ్లిపోతున్నాను. నీవు భరతమహారాజుతో బహుకాలము యథేష్టముగా ఈరాజ్యము ఏలుతూ ఉండు" అన్నాడు దశరథమహారాజు.

౩౭

ప్రధానామాత్యుడు సిద్ధార్థుడు చెప్పింది రాముడు విన్నాడు. అత్యంత వినయముతో దశరథమహారాజును చూచి "రాజా, నేను భరతుడికోసము సమస్త భోగభాగ్యాలూ వదులుకొని సర్వసంగపరిత్యాగము చేసి వనవాసము చేయడానికి పోతున్నాను. నేను అక్కడ కందమూలాలు తింటూ కాలము గడపవలెను. నాకు అనుచరులు ఎందుకు. సేనలు ఎందుకు. మదపుటేనుగును దానము ఇచ్చిన తరువాత దాని నడుముకు కట్టే తాడు అట్టిపెట్టుకోడము ఎందుకు. ఆశ దాని మీద మోజు ఎందుకు. అందువల్ల ప్రయోజనము ఏమిటి. సేనలూ మొదలు అయినవి అన్నీ భరతుడికే ఉండవలెను. వాడికే తాము ఇవ్వవలెను. మీరు ఇప్పుడు నేను కట్టుకోడానికి వల్కలాలు తెప్పించవలెను. నేను పద్నాలుగు సంవత్సరాలు వనవాసము చేయవలెను. కనుక నాకు ఒక గుద్దలీ ఒక చిన్న గంపా ఇప్పించవలెను" అన్నాడు రాముడు.

అక్కడివారు అందరూ ఏమి అనుకొంటారోననే సిగ్గుఅయినా లేకుండా కైకేయీదేవి స్వయముగా వారికి ముగ్గురికీ వల్కలాలు తెచ్చింది. రాముణ్ణి ఆవల్కలాలు కట్టుకోమన్నది. రాముడు తన సన్ననివస్త్రాలు విడిచివేసి ఆవల్కలాలు రెండూ కట్టుకొన్నాడు. లక్ష్మణుడున్నూ అక్కడనే తండ్రి సమక్షములోనే తన అందముఅయిన దుస్తులను వదిలివేసి ఆనారబట్టలు కట్టుకొన్నాడు.

సీతాదేవి తాను కట్టుకోవలసిన రెండు వల్కలాలనూ చూచింది. వలను చూచిన లేడివలె భయపడిపోయింది. అంతిమునకవి కట్టుకోడము ఎట్లాగా అని భయపడడమే కాకుండా అంతచిన్నవి కట్టుకోడము ఎట్లాగాఅని దిగులు పడ్డది. సిగ్గుపడ్డది. ఆజనకరాజపుత్రి ఆశుభాంగి ఆపతివ్రత ధర్మదర్శిని ఆవల్కలాలు కట్టుకోడానికి సతమతమౌ ప్రయత్నము చేసింది. అవి కట్టుకోటము ఆమెకు చేతకాలేదు. నివ్వెరపోయి నిలుచున్నది. ఒకవల్కలాన్ని భుజముమీద వేసుకొన్నది. రెండవదాన్ని చేతితో పట్టుకొన్నది. కట్టుకోడము చేతకానందుకు సిగ్గుపడిపోయి గంధర్వరాజువంటి రాముణ్ణిచూచి కన్నీళ్లు కారుస్తూ "నాథా తాపసాంగనలు ఈనారచీరలు ఎట్లా కట్టుకొంటారు" అని అడిగింది. రాముడు అంతట ఆమెకట్టుకొని ఉన్న తెల్లపట్టుచీర మీదనే వాటిని కట్టి చూపించ పోయినాడు.

అప్పుడు అంతఃపురాంగనలు అందరూ ఘొల్లుమన్నారు. వారు అందరూ కన్నీళ్లుకారుస్తూ రాముడితో "ఓ తేజస్వీ, ఈ సీతాదేవిని వనవాసము చేయమని మీ నాయనగారు ఆజ్ఞాపించలేదు. నీవు మీ నాయనగారి ఆజ్ఞను శిరసావహించి ప్రయాణము అయిపోతున్నావు, మంచిదే. అయితే నీవు ఈ సీతను తీసుకొనిపోవద్దు. నీవు తిరిగి వచ్చేటంతవరకూ నీకు బదులు ఈ సీతను చూస్తూ మేము బ్రతుకుతాము. నీకు లక్ష్మణుడు తోడుగా వస్తూఉన్నాడు. అందువల్ల సీతను ఇక్కడనే ఉండవలెను. ఈ సీత మంగళస్వరూపిణి. ఈమె తాపసాంగనవలె అరణ్యములో ఉండవలసినది కాదు. నాయనా, నీవు ధర్మనిత్యుడవు. మేము ఎంతచెప్పినా నీవు ఇక్కడ ఉండవు. కనుక ఈ సీతను ఇక్కడనే మా దగ్గిరనే ఉంచిపో, మేము నిన్ను యాచిస్తున్నాము" అన్నారు.

ఈ మాటలకు కైకేయీదేవి చూస్తూ ఊరకున్నది. రాముడు అంతఃపురాంగనల మాటలువింటూనే తనతోపాటు వనవాసానికి వస్తూఉన్న సీతాదేవికి ఆ నారచీరలు కట్టుకోడము నేర్పించినాడు.

సీతాదేవి అంతట ఆ నారచీరలు కట్టుకోబోతూఉంటే రాజగురువు వసిష్ఠమహర్షి అవి కట్టుకోవద్దు అని ఆమెతో చెప్పి కైకేయీదేవిని చూచి "ఓ కైకా, నీకు దుర్బుద్ధి పుట్టింది. నీవు సదాచారాన్ని నష్టించినావు. నీవు నీమర్యాదను అతిక్రమించినావు. వంశనాశానికి పూనుకొన్నావు. ఈ దశరథ మహారాజును మోసముచేసినావు, ఇంకా నీకు తనివి తీరలేదు. ఇప్పుడు ఈ సీతను వంచన చేస్తున్నావు. ఈమె రాణి. ఈమె అడవికి పోనవసరములేదు. ఇప్పుడు రాముడికోసము సిద్ధముచేసిన సింహాసనము ఈమె అధిష్ఠించవలెను. గృహస్థులకు అందరికీ భార్య ఆత్మస్వరూపము. ఇది వేదవాక్యము. ఈ సీతాదేవి రాముడి ఆత్మస్వరూపము. రాముడు లేనప్పుడు రాముడిరాజ్యము ఈమే ఏలవలెను.

"ఓ కైకా, ఈమె నీ కోడలు. ఈమె నారచీరలు కట్టుకోవలసిన ఆమె కాదు. నీవు ఈమెకు మంచి మంచి చీరలూ శ్రేష్ఠము అయిన ఆభరణాలూ ఇవ్వవలెను. నీవు ఈమెను నారచీరలు కట్టుకోనీయకూడదు.

"ఓ దేవీ, భరతుడు ఈదశరథమహారాజు పుత్రుడే అయినట్లయితే ఈయన మనఃపూర్వకముగా ఈయని రాజ్యము ఒల్లడు. రాజ్యము ఏలడు. అంతేకాదు. నిన్ను తనతల్లిగా మన్నించడు. నీవు ఆకాశానికి ఎగిరినా భరతుడు తనవంశక్రమానుగతము అయిన సద్ధర్మాన్ని చెడగొట్టడు. నీ పుత్రవాత్సల్యము నీకొమారుడికి కీడే అవుతుంది. నీకు తెలియదు. రాముడు అరణ్యవాసము చేస్తున్నాడు అంటే నీ కుమారుడు భరతుడున్నూ వల్కలాజినధారి అయి శత్రుఘ్నుణ్ణి వెంట తీసుకొని రాముడి దగ్గరకేపోయి వనవాసము చేస్తాడు. రాముణ్ణే అనుసరించుకొని ఉంటాడు.

"ఓ కైకా, నీవు రాముణ్ణి ఒక్కడినే వనవాసము చేయించమనికోరినావు. కాని ఈ సీతాదేవినికూడా వనవాసము చేయించమని దశరథమహారాజును కోరలేదు. ఈమె ఈ సీతాదేవి భర్తతో వనవాసము చేయడానికే సంకల్పించుకొన్నట్లయితే రాముడివలె ఈమె వల్కలాలు ధరించ నవసరములేదు. ఈమె ప్రతిదినమూ ఆభరణాలు అన్నీ పెట్టుకొని అలంకారాలు అన్నీ చేసుకొని రాముడితో ఉండవచ్చును. ఈ జనకరాజపుత్రి వెంట ఈమె వాహనాలూ పరిచారికలూ కూడా పోయిఉండవచ్చును. ఈమె తన సమస్త వస్తువులూ వెంట తీసుకొని పోవచ్చును" అన్నాడు.

అబ్రాహ్మణోత్తముడు ఆ అప్రతిమాన ప్రభావుడు దశరథమహారాజు కులగురువు వసిష్ఠమహర్షి ఇంత చెప్పినా కైకేయీదేవి చలించలేదు. సీతాదేవి మనస్సున్నూ మారలేదు. ఆమె భర్తకు అనురూపముఅయిన వేషముతోనే వనవాసానికి పోవలెను అనుకొన్నది.

౩౮

సీతాదేవి నారచీరలు కట్టుకొన్నది. అక్కడ ఉన్నవారు అందరూ దశరథమహారాజును చూస్తూ "ఛీ ఛీ" అన్నారు. ఆయన దుఃఖాక్రాంతుడు అయిపోయినాడు. బ్రతుకుమీదనూ ధర్మముమీదనూ కీర్తిమీదనూ ఆయనకు అసహ్యము వేసింది. వేడివేడి నిట్టూర్పులు విడుస్తూ "ఓ కైకా, ఈసీత నారచీరలు కట్టుకోవలసిన అవసరములేదు. ఈమె సుకుమారి. బాల. ఈమెఎప్పుడూ సుఖమే అనుభవించవలెను వనవాసము చేయవలసినదికాదు అంటూ కులగురువులు వసిష్ఠుల వారు చెప్పినారు. అది యథార్థము. ఈజనకరాజసుత ఈపాతివ్రత్యతపోయుక్త వల్కలాలు ధరించి ఇంతమంది సమక్షములోనూ మైమరచిన ప్రమత్తవలెనిలుచున్నది. ఈమె ఎవరికి ఏమి అపకారముచేసింది. ఓ కైకా, ఈసీత నారచీరలుకట్టుకొని రాముడితో అడవికిపోవలెను అని నేను ఇదివరకు నీకు వరము ఇవ్వలేదు. ఈమెకట్టుకొన్న వల్కలాలు ఇప్పుడే విడిచివేయవలెను. ఈమె తన పెనిమిటితో వనవాసము చేయడానికే నిశ్చయించుకొన్నట్లయితే సమస్త రత్నాభరణాలు పెట్టుకొని సుఖముగా పోవలెను.

ఓ కైకా, నాకు చావు దగ్గిరకు వచ్చింది. అందువల్లనే నీవు అడగగానే నీకోర్కెలు చెల్లిస్తాను అంటూ ఘోరముగా శపథము చేసినాను. నీవు నీబాలిశత్వమువల్ల రాముణ్ణి అడవులకు వెళ్లగొట్టమనీ భరతుడికి పట్టముకట్టమనీ కోరినావు. వెదురుకు వేసే పువ్వే వెదురును దహించివేస్తుంది. ఆవిధముగా నేను చేసిన శపథమే నన్ను దహించివేస్తున్నది.

ఓ పాపీ, ఒకవేళ రాముడు నిన్ను ఏకొంచెము అయినా కష్టపెట్టినాడేమో. ఈ వైదేహి నిన్ను ఏమి కష్టపెట్టింది. ఏమి అపచారము చేసింది. ఈ హరిణాక్షి ఈ ముద్దరాలు ఈ మృదుశీల ఈ పాతివ్రత్యతపోయుక్త ఈ జనకరాజపుత్రి ఇకముందు నీకు ఏమి అపకారము చేస్తుంది. ఓ పాపీ రాముణ్ణి అరణ్యవాసానికి పంపించే పాపము చాలదా. ఇంకా ఎందుకు పాతకాలకు ఒడిగట్టుతావు. నీకు ఏమిలాభము. ఓ కైకా తనకు యువరాజ్యాభిషేకము అవుతుంది అనుకొంటూ వచ్చిన రాముడికి నీవు చెప్పింది అంతా విన్నాను. నేను తల ఒగ్గినాను. నీవు ఇప్పుడు ఆ కోరికను అతిక్రమించి పోయినావు ఈ సీత కూడా నారచీరలు కట్టుకొని వనవాసానికి పోతూఉంటే చూడవలెను అని ఇప్పుడు నీకు బుద్ధిపుట్టింది. సీతచేత నారచీరలు కట్టించినావు. నీవు ఘోర నరకాన పడుతావు" అన్నాడు ఆ ధర్మాత్ముడు దశరథమహారాజు.

ఆయనకు ఏడ్పు వచ్చింది. కన్నీళ్లు కార్చినాడు. కైకేయీదేవి మనస్సు కరగలేదు. ఆయన దుఃఖానికి అంతము కనబడలేదు. నేలవంక చూస్తూ తలవంచుకొని కూర్చున్నాడు.

రాముడు ప్రయాణసన్నద్ధుడు అయి "దేవా, తాము పరమధార్మికులు. ఈ యశస్విని మా అమ్మ కౌసల్యాదేవి ఉత్తమశీల. వృద్ధ. నన్ను తాయ అడవులకు పొమ్మన్నా తమను ఈమె నిందించటములేదు. నేను వెళ్లిపోగానే ఈమె శోకసాగరములో పడుతుంది. ఇటువంటి దుఃఖము ఈమె ఇదివరకు ఎన్నడూ ఎరగదు. ఈమెను మీరు కనిపెట్టవలెను. కనికరించవలెను. ఈమె పుత్రశోకముతో కుంగిపోకుండా మీరు ఆదరించవలెను., నన్ను తలచుకొంటూ మీ ప్రాపున బ్రతుకుతుంది. నేను కనపడకపోతే ఈమె దుఃఖముతో కృశించి పోతుంది. ఈమె పుత్రప్రేమ అటువంటిది. నా కోసము ఈమె ప్రాణము విడువకుండా మీరు కాపాడవలెను. ఓ వరదా, తాము దేవేంద్రుడు అంతటివారు. కోరిన కోరికలు ఇసాదు. నాకు ఇంతకన్నా ఏకోరికాలేదు" అన్నాడు.

భూమిశిస్తు పద్ధతులు

శ్రీ కె. యం. ఉన్నితన్
రివెన్యూబోర్డు సభ్యుడు

పురాతన కాలంనుంచి రాష్ట్ర ఆదాయంలో భూమిశిస్తు అతి ప్రధానమైంది. భూమిశిస్తులో వ్యవసాయానికి వినియోగించే నీటి తీరువ కూడా చేరి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం భూమిశిస్తు పద్ధతికి బ్రిటిషు పాలనలోని రైత్వారీ సెటిల్‌మెంటుయే ప్రాతిపదిక. థామస్ మన్‌రో సెటిల్‌మెంటు విషయంలో ప్రముఖపాత్రను నిర్వర్తించారు.

మద్రాసు రాష్ట్రంలో కొన్ని ప్రాంతాలలో మన్రో రైత్వారీ సెటిల్‌మెంటు క్రింద నిర్ణయించేటప్పుడు శాశ్వత సెటిల్‌మెంటు కొరకు 1802 లో ప్రవేశ పెట్టబడింది. ఈ రెండు పద్ధతులే కాకుండా, మరో పద్ధతి 'గ్రామాలవారీ సెటిల్‌మెంటు' కూడా ఉండేది. కొంతకాలానికి దాని స్థానాన్ని 'రైత్వారీ సెటిల్‌మెంటు' ఆక్రమించింది. 'గ్రామాలవారీ సెటిల్‌మెంటు'లో గ్రామ ఉమ్మడిగా మూడేళ్లకు ఒక శిస్తు నిర్ణయించబడేది. 'రైత్వారీ' పద్ధతి మద్రాసురాష్ట్రంలో 1818 లో మొదటిసారి అమలు పర్చబడింది. రెవిన్యూబోర్డు స్టాండింగ్ ఉత్తర్వులతో పాటు, భూమిశిస్తు నిర్ణయానికి సాలీనా జమాబందీలు క్రమేపీ అమలులోకి వచ్చాయి.

హిందూ, ముసింరాజులు కొన్ని వృత్తులవారికి భూమి శిస్తు లేకుండా లేదా తక్కువ 'క్విట్ రెంట్లు' తో (ప్రధానంగా ధర్మాదాయ, దేవాదాయ సంస్థలకు) ఇవ్వటం ఆచారమయింది. అటువంటి భూములను ఈనాంలంటారు. బ్రిటిష్‌వారు కూడా ఈ పద్ధతిని అనుసరించారు.

రైత్వారీ, జమీందారీ, ఈనాంపద్ధతులలో 19 వ శతాబ్దంలో ప్రధాన సూత్రాలలో ఏమీ మార్పు జరగలేదు. 1908 లో మద్రాసు ఎస్టేట్ల భూమి చట్టం చేయబడింది. రైత్వారీపద్ధతిలో ప్రతి 30 ఏళ్ళకొకసారి రీ సెటిల్‌మెంటు చేసేపద్ధతికి 1937 లో ప్రజా మంత్రివర్గం స్వస్తిచెప్పింది. జమీందారీ రైతులకు 1948 మద్రాసు ఎస్టేట్ల రద్దుచట్టం, శిస్తుతగ్గింపుచట్టం (1947) వల్ల బాగా ప్రయోజనం కలిగింది. ఎస్టేట్ల రద్దు చట్టంతో జమీందారీ రైతులు ప్రభుత్వ రైతులుగా మారారు. దానితో ప్రభుత్వానికి భూమిశిస్తు ఆదాయం పెరిగింది. రాష్ట్రంలో 3000 ఎస్టేట్లకుపైగా రద్దుచేయబడ్డాయి. సుమారు ఒక 50 మాత్రం సివిల్ లావాదేవీలవల్ల మిగిలాయి. జమీందారీల సర్వే, సెటిల్‌మెంటు పూర్తిఅయి నప్పటికి ఆదాయంలో ఎంతఅభివృద్ధి ఉన్నదీ స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

ఈనాముల విషయంలో కొన్ని మద్రాసు ఎస్టేట్ల భూమి చట్ట సవరణతో ఎస్టేట్లుగా మారటం వాటికి శిస్తుతగ్గింపు చట్టం అమలుపర్చటం జరిగింది. ఈ చట్టం క్రిందకురాని ఈనాముల విషయంలో ప్రభుత్వం తగినచర్యలు తీసుకొనటానికి ప్రయత్నిస్తోంది.

ప్రస్తుత భూమి కొలు విధానాన్ని సమగ్రంగా పరిశీలించటానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక భూమి సంస్కరణల సంఘాన్ని నియమించింది. 1949-50 లో అవిభక్త రాష్ట్రంలో మొత్తం 5,689 లక్షల ఆదాయంలో 812 లక్షల రూపాయలు భూమిశిస్తు ద్వారా వచ్చింది. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం మొత్తం 2103 లక్షల రూపాయల ఆదాయంలో 478 లక్షలు భూమి శిస్తు ద్వారా లభిస్తుంది. క్షామం, వరదలు, తదితర పరిస్థితులు ఏర్పడినప్పుడు ఈ ఆదాయం తగ్గుతూ ఉంటుంది.

ప్రభుత్వ బంజరు భూములను భూములులేని బీదవారికి పంచటానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ కొత్త విధానాన్ని అమలుపర్చటంలో రివిన్యూ శాఖ నిమగ్నమైఉంది.

పశుపోషణ యీరాష్ట్రంలోని ముఖ్యమైన పరిశ్రమలలో ఒకటి. ఎందుకనగా యీరాష్ట్రంలో మొత్తం పశువులసంఖ్య దేశం మొత్తంపై పశుసంఖ్యలో 1/8 వ వంతు అయివున్నది. రాష్ట్రం అవతరించడంతో పశుపోషణలో అనేక చిక్కులు, సమస్యలు పుదయించినవి. అయినా పశుపోషణ వాటికి వైద్య చికిత్స మున్నగు తల్సంబంధమైన రంగాల్లో అనేక కార్యక్రమాలను ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది.

ప్రఖ్యాతి పుంగనూరు పశు సంతతి పునరుద్ధరించబడినది. ఇచట ఆవులు చాలా చిన్నవి అయినా పాలు చాలా ఎక్కువ యివ్వగలవు. ఈ సంతతి పునరుద్ధరణకు ఒక కేంద్రాన్ని కూడా నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. గుంటూరు, గోదావరి జిల్లాలనుంచి యీ సంతతికి చెందిన వివరాలు సేకరించబడుతున్నవి. కలీ పశువుల సంతతిని పశుసంపర్కానికి మాత్రం వినియోగించాలని కూడా వుద్దేశించబడింది.

రాయలసీమ అవసరాలకుగాను ఒక పశు పోషణ కేంద్రం స్థాపించుటకు ప్రభుత్వం అనుమతించింది. ఒంగోలు పశువులను, దూడాషి పశు సంతతిని వుంచడానికి వుద్దేశించబడింది. ఈ కేంద్రంలో అప్పుడే పని ప్రారంభమైంది. మహానందివద్ద మరో కేంద్రం నెలకొల్పుటకు తగినభూములు ప్రభుత్వ అధీనంలో సిద్ధంగా వున్నవి.

కేంద్రాల పునరుద్ధరణ

పై రెండుగాక, ప్రస్తుతం విశాఖ జిల్లా హనుమంతవాకలో వున్న పాడి కేంద్రం (ఆబోతులకూడ ఇచట కలవు) గుంటూరుజిల్లాలోని 'లాం' కేంద్రం గాడా అభివృద్ధిపరచబడెను. ఒంగోలు జాతిసంతతిని చింతలదీవివద్ద కేంద్రీకరించటానికి 'లాం' కేంద్రాన్ని గుంటూరు ప్రజలకు పాలసరఫరాకుగాను పూర్తిగా బర్రెలు వుంచే కేంద్రంగా మార్చుటకు ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది.

ఒంగోలు జాతిపశువులు కలవారందరు ఒక సంఘంగా ఏర్పడాలనిసూచించాం. ఇదేర్పాటైనది మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు ఇచట తేలికగా అందుబాటులో వుంటాయి.

ఆబోతుల పంపకం

వివిధజాతులకు చెందిన ఆబోతులను ఆయా ప్రాంతాలకు తగినవిధంగా పంపకంచేసేస్కీము తిరిగి తలపెట్టాం. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో దీని విషయం వాయిదా వేశారు.

కోళ్లు

ఆంధ్రలో వున్న కోళ్ళ సంఖ్య 7872251 అని అంచనా వేశారు. దీనికి సంబంధించిన సమస్యలనుగూర్చికూడ పశుపోషణశాఖ ఆలోచిస్తున్నది. కడప, చిత్తూరు, లాం, విశాఖలలోని కోళ్లకేంద్రాలు పునరుద్ధరించబడినవి. కోళ్లు, గుడ్లు, ఎక్కువగావడానికి అవసరమైన కృషి అంతా యీ కేంద్రాలలో జరుగుతున్నది.

విశాఖలో వున్న కేంద్రంలో ఒకేసారి 1400 గుడ్లనుతీయడానికి వీలుగా ఒక యంత్రం నెలకొల్పబడింది. ఆలూరు, గోపన్నపాలెంలలోని కోళ్ళ వుత్పత్తి కేంద్రాలు సంతృప్తికరంగా పనిచేస్తున్నవి.

గొర్రెలు, మేకలు

మాంసాహారం క్రింద నెల్లూరుజాతి గొర్రెలు ఉన్నికి బళ్లారిజాతి గొర్రెలు వున్నవి, కాని బళ్లారి ఆంధ్రకులభించ

కృష్ణాజిల్లా కంకిపాడులో పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా హరిజన హైస్కూలు, హరిజన విద్యార్థిగృహం సెప్టెంబర్ ... వ తేదీన రెవెన్యూమంత్రి శ్రీ కోటిరెడ్డిగారు ప్రారంభించారు. కాకాని వెంకటరత్నం, అధ్యక్షులు అప్పికట్ల జోసెఫ్ గారలు కూడా వున్నారు.

దివి సీమయైన భావదేవరపల్లిలో రెవెన్యూమంత్రి శ్రీ కోటిరెడ్డిగారు సెప్టెంబరు 22 వ తేదీన బంజరు భూములకు పట్టాలు బీదలకు యిచ్చినప్పటి దృశ్యం. ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుకాంగ్రెసు ఆర్గనైజింగ్ కార్యదర్శి మండలి వెంకటకృష్ణారావుగారు కూడా వున్నారు.

పశుపోషణ

మేజరు శ్రీ టి. మురారి
[పశుపోషణశాఖా డైరెక్టర్]

వలసిన స్థానికంగా వుండే గొర్రెల నుంచి ఉన్నిని అభివృద్ధి చేయుట ముఖ్యం. అందుకనే నీలగిరిజాతి గొర్రెలను అనంతపురం జిల్లాలో పంపకం చేయడం జరిగింది. మాంసాహారానికి పనికివచ్చే గొర్రెలను అభివృద్ధిచేసే స్కీము కృష్ణాజిల్లాలో సంతృప్తికరంగా అమలుజరుగుచున్నది. ఏజన్సీ అభివృద్ధి స్కీముక్రింద చింతపల్లిలో నెలకొల్పనున్న కేంద్రంలో మేలురకం గొర్రెలను, మేకలను తెచ్చి వుంచాలని ప్రభుత్వం వుద్దేశిస్తున్నది.

నిడుబ్రోలు, అమ్మనబ్రోలువద్ద రెండు ముఖ్య గ్రామకేంద్రాలు వున్నవి. ఇచట పని క్రమేపీ ఎక్కువవుచున్నది. ఇంకొ 4 కేంద్రాలు తెరవాలనే సూచనగూర్చి భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనాసంఘం, రాష్ట్రప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నాయి. రైతులు కృత్రిమ పశుసంపర్కం గూర్చిన ప్రయోజనాలను తెలుసుకుంటున్నారు. మిశ్రమజాతి పశువుల ఉత్పత్తికి జెర్సీ ఆబోతుల సహాయంతో ఒక స్కీమును అమలుజరపడానికి భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనాసంఘంవారు డబ్బు యిచ్చేందుకు అనుమతించారు. విశాఖలో త్వరలో యీ స్కీము అమలు జరుగుతుంది.

పశుగణాభివృద్ధి

గొర్రెలు, ఆవులు, మేకలు కోళ్లు మున్నగు వివిధరకాల పశువులు, జంతువులు గల ఒక కేంద్రాన్ని నెలకొల్పాలని ప్రభుత్వంఆలోచిస్తున్నది. కొండజాతుల అభివృద్ధికి దశవర్ష ప్రణాళిక క్రింద ఏజెన్సీప్రాంతాల్లో పశుగణాభివృద్ధి అవసరమని సూచించబడింది. ఆబోతులు, గొర్రెలు పంపిణీ చేయబడినవి ఫలితాలు చూడవలసి వున్నది.

వ్యాధిని అదుపులో వుంచడానికి మార్గాలు

పశువుల ఆరోగ్యం విషయమై ఈ శాఖ చాలా అభివృద్ధి చూపించింది. 'తెగులు' నిర్మూలనానికి ఒక వుద్యమం ప్రారంభించింది.

కృష్ణానదికి దక్షిణంగా వున్న అరు జిల్లాలను పైలట్ ప్రాజెక్టులో చేర్చడానికి కేంద్ర తెగులు నివారణ కమిటీ ఆమోదించింది. త్వరలో యీస్కీము ప్రారంభింపబడగలదు.

ఐదు పశువైద్యశాలలు ఐదుసంచార పశువైద్యదళాలు ఏర్పరచడానికి ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. వివిధరకాల వ్యాధుల వివరాలను వుద్యోగులు సేకరిస్తున్నారు, కాని తగిన లేబరేటరీ వుండాలని కోరినందున ప్రభుత్వం ఆ విషయమై పరిశీలిస్తోంది.

పశువైద్య విద్యావిధానం

వెటర్నరీ విద్యలో వివిధ తరగతులకు చెందిన సిబ్బంది ఎనకు శిక్షణ విచారకరం అటువంటి శిక్షణ యిచ్చే కళాశాలగాని సంస్థగాని లేదు. అయినా విశాఖలో వెటర్నరీ, లైవ్ స్టాక్ ఇన్‌స్పెక్టర్ల కోర్సు నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వం అంగీకరించినట్లు తెలుస్తున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలో వెటర్నరీవిద్యలో డిగ్రీకోర్సుకు సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి.

సమాజవికాస కేంద్రప్రాంతాలలో కీవ్ గ్రామస్కీము ప్రవేశపెట్టారు. సామర్లకోట గ్రామసేవకుల వాఖశాలలో ఆధునిక పరికరాలన్నీ వుంచవలసినదిగా కోరాము.

సమాచార సంస్థ

పశువులకు చెందిన సమాచారం వాటికి సంబంధించిన పరిశ్రమల వివరాలు తెలియజేసే ఒక సమాచారసంస్థ నెలకొల్పాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది. వ్యవసాయ, పశువర్ధక, అటవీ మత్స్యశాఖల కృషి సమన్వయం చేసేందుకు మంత్రి శ్రీ తిమ్మారెడ్డిగారు యిటీవల సమావేశం జరిపారు. దీనికి చాలా ప్రముఖ్యత కలదు.

సమాజవికాస ప్రణాళికల సర్వతోముఖ వ్యాప్తి

[డాక్టరు బి. నటరాజన్]
డెవలప్మెంట్ కమిషనర్

ఆంధ్రరాష్ట్రం రెండు కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టులతో ఆరంభమైంది. ఒకటి కడప-కర్నూలు ప్రాంతంలో, ఇంకొకటి కాకినాడ - సామర్లకోట ప్రాంతంలో. దరిమిలాను శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఇచ్ఛాపురం తాలూకాకు ఒకటి, చిత్తూరుజిల్లాలో వాయల్పాడు తాలూకాకు ఒకటికలిపి రెండుకమ్యూనిటీ డెవలప్మెంటుబ్లాకులు వెలిశాయి. రాష్ట్రంలో 11 జిల్లాలమీదాకలిపి 22 జాతీయవిస్తరణ సర్వీసు బ్లాకులుకూడ ఏర్పడ్డాయి. త్వరలోనే ఇటువంటివి మరికొన్ని కూడ ఏర్పడనున్నాయి. కమ్యూనిటీప్రాజెక్టులకు మూడు సంవత్సరాలకు అంచనా వేసిన ఖర్చు రూ. 15 లక్షలు. కమ్యూనిటీ డెవలప్మెంటు బ్లాకులకు మూడు సంవత్సరాలకు రూ. 60 లక్షలు. జాతీయవిస్తరణ బ్లాకులకు మూడు సంవత్సరాలపైన తలా 7½ లక్షలు.

ప్రజల జీవిత దృక్పథంలో అభ్యుదయదృష్టి తీసుకురావడమూ, సమాజాభివృద్ధి కార్యాలలో ప్రజలు స్వయం సహాయానికి పూనుకొనేటట్లు చేయగలగడమూ, వ్యవసాయవిధానంలో శాస్త్రీయ పద్ధతులు ప్రవేశపెట్టి వ్యవసాయోత్పత్తిని పెంచడమూ, గ్రామపరిశ్రమలను ఉద్ధరించడమూ, పల్లెసీమలలో ఉద్యోగవృత్తులుకల్పించి నిరుద్యోగాన్ని నివారించడమూ ఈ వివిధ సమాజవికాస కార్యక్రమాల ముఖ్యలక్ష్యాలు.

గ్రామీణప్రజలకు ఈ కార్యక్రమంపై శ్రద్ధ కల్పించడానికి శిక్షణ పొందిన సిబ్బంది యథాశక్తి సహకరిస్తున్నారు. వీటిపై ప్రజలకు శ్రద్ధ పుట్టుకొనివస్తున్నది. స్వయంగా ముందుకువచ్చి వీటినిర్వహణకై వస్తున్నారు. కాయకష్టం పడగలవారు కాయకష్టం చేసి సమాజాభివృద్ధికి తోడ్పడుతున్నారు. డబ్బుసహాయం చేయగలవారు డబ్బుసహాయమూ, పదార్థరూపంగా సాయం చేయగలవారు పదార్థసహాయమూ చేస్తున్నారు.

పల్లెసీమల్లో చదువుసంస్థలు లేనివానికి చదువుసంస్థలు సమకూర్చిపెట్టడం కూడా ఈ కార్యక్రమాల్లో ఉన్నది. ముఖ్యంగా వయోజనవిద్య ప్రాధాన్యం వహిస్తున్నది.

దేశసౌభాగ్య మూలకందాల్లో ఒకటైన పశుసంతతి అభివృద్ధికికూడ ఇందులో ప్రముఖస్థానం ఇచ్చారు. నీరసిల్లిపోయి, నిష్ప్రయోజనంగా ఉంటున్న పశుసంతతిపోషణకూ, జాతిపశువుల అభివృద్ధికీ చాలా పాటుపడుతున్నారు.

మూడుముక్కల్లో చెప్పవలసివస్తే, ఈ సమాజ విస్తరణ సర్వీసు సర్వతోముఖమయింది; సర్వాత్మకమయింది; బహుళ ప్రయోజనకరమయిందీని. గ్రామీణ జీవితంలో సాంఘికంగా, నైతికంగా, సాంస్కృతికంగా, ఆర్థికంగా అభివృద్ధిసాధించడమే ఈ కార్యక్రమాల పరమార్థం. అయితే, ఒక్క రాజకీయాలకుమాత్రం ఇందులోస్థానం లేదు. ప్రజలు ఎవరి కిష్టంవచ్చిన రాజకీయాలను వారు అనుసరించవచ్చు. రాజకీయాలతో ప్రమేయం లేకుండా గ్రామీణ జనసామాన్యాన్ని జాతినిర్మాణ కార్యక్రమాలకూ, సమాజవికాస కార్యకలాపాలకూ సంఘటితపరచడమే ఈ ప్రణాళిక నిర్వాహకుల ఆశయం.

ఈ యేడాది జరిగిన కార్యక్రమాలలో పురోగమనం బాగానే కనబడుతున్నది. సహకారోద్యమం సర్వవిధాలా విస్తరిల్లిపోతున్నది. ఈ ప్రణాళికలక్రింద చాలా పనులు జరిగాయి. చాలా చెరువులకు మరామత్తులు జరిగాయి. కొత్తగోతులు వేశారు. 40 దాకా వయోజన విద్యాకేంద్రాలు ఏర్పడ్డాయి. గోటుపరుపాలు వెలిశాయి. వ్యవసాయదారులకు విరివిగా రసాయన ఎరువులూ, విత్తనాలూపంచిపెట్టబడినాయి. పశుసంతతి అభివృద్ధికి 8 కేంద్రాలు ఏర్పాటుచేశారు.

మొదటిసారిగా రాష్ట్రంలో సాకార్యక్రమాలు అనుకున్నదానికంటె వేగంగా సాగిపోతున్నాయి.

గాంధియుగం సమీక్ష

(5 వ పేజీ తరువాయి)

ఇవల పత్రికాముఖులు ప్రాయోపవేశములు హాస్యాస్పదముగ తయారైవవి.

గాంధీజీ కేవలము జాతికితగ పరిగణించుట ఆయన విలువను పూర్తిగ గ్రహించుట కానేరదు. ఈయనమానవ జాతి అంతకు పూజ్యులు. బుద్ధ క్రీస్తుల స్థాయికి చెందిన వ్యక్తి. మానవజాతి యొక్క భవితవ్యాన్ని తీర్చిదిద్దిన యుగపురుషులలో ఒకడు. ప్రపంచ చరిత్రలో కీర్తివిస్థానము. కేవలము మాటల వల్లనే కాక మహాత్వమువలన, త్యాగమువలన, వున్నతస్థాయికి రగలవని నిరూపించిరి. నిరాడంబరమగు పవిత్ర జీవితము దయా, సత్య, శౌచముల ప్రకృతి హింస, అసత్యము, స్వార్థము ప్రబలుచుండును. గ్రీకులు సోక్రటీసు వంటి మహావేదాంతికి విషము పెట చంపిరి. యూదులు ఏసును సిలువ వేసిరి. క్రైస్తవ మతస్థుల మధ్య జరిగిన పోరాటములో ఒకరినొకరు క్రూరముగ కాల్చిరి. చివరకు గాంధీజీ మహాత్ముడు ఒక హిందువుతో హత్యకు గురి అయెను. భగవద్గీతలో చెప్పినట్లు దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ చేయుటకు జన్మించెను. మహాపురుషుల శ్రేణికి చెందిన వ్యక్తి గాంధి అనుట అతిశయోక్తి కాదు. 98 పౌనులు బరువుగల సన్నటి వ్యక్తి కొల్లాయికట్టి హృదయమందు ప్రేమను, పెదవుల మీద చిరునవ్వును కలిగి రామనామ స్మరణ చేయుచు ప్రాణము విడిచి చరితార్థుడయ్యెను. ఆయన పరమపదించినను ఆయన తత్వము నిల్చియున్నది. ప్రపంచ పరిణామములో గాంధియుగము ఫైల్యము, ప్రశాంతిమయమగు గాంధీజీయొక్క తత్వము యథార్థముగ వర్ధిల్లనో లేక నామమాత్రముగ నిల్చియుండునో భవిష్యత్తు మాత్రమే నిరూపింపగలదు.

కథానిక

మరచినజ్ఞాపకాలు

యన్. ఆర్. నంది

నిన్నటికి ఆగస్టు 31 గడచిపోయింది కేవలం నిర్వీర్యంగా చేతులూపుకొంటూ, నడుస్తూ రోడ్డమీద వస్తున్నాడే, అతనెవరనుకున్నారు? మన లాంటి మానవుడే! అయితే 'గోపాలరావు' అనే పేరుతో తన వ్యక్తిత్వాన్ని, ప్రత్యేకత్వాన్ని వ్యక్తపరుచుకోడానికి తాపత్రయపడే మానిసి

కళ్లంతా దుమ్ముకొట్టుకొని, ముఖమంతా నిగారించి వుంది ఆఫీసునుంచి సాయంకాలం బయటకువచ్చాక అతను ఆ నీరస మనుషుల జాబితాలో చేరుతాడు.

పాపం, చిన్నతనంనుంచీ డైరీరాసుకునే అలవాటొకటుంది కాని 1948 జనవరిలో పెద్ద అఘాతం తగిలి, మనిషి పూర్తిగా ఒరుగైనోయి అది వ్రాయడం మానేశాడు తీరుబాటు లేకనుకుంటాడు కాని, నిజానికి అతనిలో ఏవో విరుద్ధశక్తులు విచిత్రంగా సమరం సలుపుతూ వుండటంవల్ల అందుమీద బుద్ధి పుట్టమంలేదు.

1948 జనవరి 12 పెదిన చివరిసారిగా యిలా రాసుకున్నాడు.

"అవును, నిజమే, డైరీ వ్రాసుకొంటూ వున్నాను కాని యిది ఎవరికోసం? దీనిలో సాహిత్యపు విలువ ఎన్నవా? చరిత్ర అవాలంటావా? మా అస్థిపంజరాలని పరీక్షించే పురాతత్వ పరిశోధకులు చరిత్ర వ్రాస్తారు, వాటిని చూసి కవి చరిత్రాత్మక నవలలు సృష్టిస్తాడు.."

అని! అవే చివరిపుటలో మాటలు అప్పటినించి ఈ నాలుగైదేళ్లుగా అతను "కేవలం పొట్టకోసం బ్రతుకుతున్నాను - కష్టపడుతున్నాను - నా జీవిత దర్శం అదికాకపోయినా" అంటాడు

ఇంటికొచ్చాడు లోపలికి వెళ్లి, విట్టూర్పు విడిచి కుర్చీలో కూలబడే సరికి, పరికొత్త పాతికథతో తల్లి తయారయింది.

"మన పేదరికానికీ ఆ చదువులకీ పొత్తు కుదరకేదక్కాయ్ ప్రతిక్షణం మన ఆర్థికపరిస్థితి వాటితోపాటు పడుతుంటే ఎంతకని విడిపించుకరిరగాలి?" అన్నాను.

"ఏగే కాలేజీ మానేశావంటావ్?"

అక్కయ్యకు కోపం వచ్చింది తలెత్తిచూశాను నా వేపు తీక్షణంగా మాస్తోంది క్షణంసేపునాకేం చెప్పడానికీ తోచలేదు అక్కయ్యకు ఇంట్లో పరిస్థితులు ఎలాంటివో తెలుసు; అందువల్ల వాటిని విపులీకరించనెంవల్ల లాభం ఉండదు అయినా వాటిని నావృష్టిలోనించి నచ్చచెప్పాలని మెల్లగా అన్నాను.

"మరేం చెయ్యమంటావ్ చెప్పక్కాయ్? నాన్న గడించిపోయినకొద్ది ఆస్తి ఈ పనికిరాని చదువులకి పోసేశాను చేతులు కాలిన తర్వాత చూసుకొంటే యింట్లో ప్రతీకుండా సమ్మెచెయ్యడానికి తయారవుతున్నాయి! ఇంకా వీటిని లెక్కచెయ్యకుండా తిరిగితే పుప్పులమ్మినచోటే కట్టెలమ్మవలసి వస్తుందేమో?"

"కాని ఈ కాలంలో ఆ చదువులు లేకపోతే ఎందుకు పనికొస్తార్రా - ఉద్యోగం దొరుకుతుందా, సద్యోగం దొరుకుతుందా?"

"ఏం నిక్షేపంలా యిప్పుడు దొరకలేదుకి లేపటనించీ ఉద్యోగంలో ప్రవేసించాలి" అక్కయ్య మాటాడలేక...

"భయపడకండి - అదంతా నేను చూసుకొంటాను"

పరీక్ష చేసినతర్వాత అన్నారు

"ఇటుచూడు గోపాలరావ్ ఇంకా జబ్బు ప్రథమదశలో నేవుంది - దీన్ని మొగ్గలోనే త్రుంచివెయ్యాలి. ఆఁ 'మనీ' చూశావా?"

నాకు గుండెలో రాయిపడ్డట్టయింది "చూస్తున్నా డాక్టరుగారూ" అన్నాను మెల్లగా

"అలా మెల్లగా అంటే లాభంలేదోయ్; త్వరగాచూడాలి ఇది మరో జబ్బు, మరోజబ్బుకాదు"

నా కళ్లల్లో నీళ్లు తిరిగాయి. కడుపులో దుఃఖం ఆగిందికాదు.

"డాక్టరుగారూ, యింతకాలంనించి మీరు మాస్తూ సేవున్నారు, మాకేమెవా ఆస్తిపాస్తులున్నాయంటే ఈ యిల్లొక్కటే. మీరు మామీద దయచూపి యిది నయంచేస్తే మీరు అది వెంటనే తీర్చుకొంటాం"

"వాట్! మీరా డబ్బుని వెనకనించి తీరుస్తారా! నాకో ఇంపాసిబిల్ ఏదో వైద్యముంటే చెయ్యగలముగాని, సైరిప్టో మైసిన్‌లాంటి మందులు నేనెక్కడ్నించి తీసుకరాగలను?"

"మీరిలా అంటే మేం యేం మాటాడగలం చెప్పండి?"

"మీరిక్కి మాటాడ నవసరం లేదులెండి, ఇంతవరకుఅయిన బిల్లుయిస్తాను అది చెల్లించి మరో డాక్టర్ని చూసుకోండి"

వారఫలాలు

రావినూతల అంజనేయులు

అక్టోబరు 3 వ తేదీ మొదలు

అక్టోబరు 9 వ తేదీ వరకు

గ్రహసంపద

రవి (కన్య) కుజ రాహువులు (ధనుస్సు) బుధశనులు (తుల) గురువు (కర్కాటకం) సుక్రుడు 5 తేది 15 గం 30 ని ల వరకు బుధ శనులతో (తుల) తర్వాత (వృశ్చికం) చంద్రుడు (వృశ్చిక, ధనుర్మకర,కుంభాలలో)

రాశ్యంతర గ్రహయోగములు

4 రవి రాహు (కేంద్రం) 7 బుధ-శని (యుతి) 8 బుధ-రాహు (త్రికోణం)

మార్కెట్టు (ధరలు) మార్పులు

(ప్రత్తి) వాయిదా - నూలు వస్త్రాలూ

నూలూ వస్త్రాలూ మందంలో యింటవి ప్రత్తి వాయిదా వ్యాపారం ఈ వారంలో కూడా నడిచే సూచనలు లేవు. రెడీసరకు 4, 5, 6 ల్లో తగ్గి 7, 8, 9 ల్లో పెరిగే సూచనలున్నవి

వెండి - బంగారాలు

4 నుండియు 5 ఇరుసైపులా 6 నిలకడ 7, 8, 9 ల్లో క్రమేణా మందము.

ధాన్యములు - ఆహారవస్తువులు

పంటలు అనుకూలముగా యుండుట క్రమేణా వరి గోధుమయా అపరదినుసులూ తగ్గుసూచనలేయున్నవి

ఈ వారంలో గురువూ - 5 వరకు శుక్రుడూ అనుకూలురు పంచమస్థానంలో శ్వారబలం వృథాపోదు చెప్పినమాటలు వృథాఅవుతవి. కుటుంబంలో భార్యాబిడ్డలకు ఆరోగ్యం బాగాయుండదు ప్రయాణం ప్రమాదాలకు గురిచేయవచ్చు ఉద్యోగ నౌకరీల్లోకూడా పైవారివల్ల మాటపడవలసి యుంటుంది. ఆర్థిక కుటుంబ వ్యవహారాలవల్ల ఆందోళన కలుగుతుంది వారాంతంలో ఆరోగ్యభంగం - అశాభంగం

కర్కాటకం (పునర్వసు 4 వ పాదం పుష్యమి, ఆశ్లేష)

ఈ వారంలో రవి కుజ బుధ శుక్రులు అనుకూలురు మిశ్రమ గ్రహయోగములు మిశ్రమఫలితాలనే ఇచ్చును ఆరోగ్యం గత వారంలోకన్నా మేలుగాయుంటుంది మిత్రులసహకారంతో ఉద్యోగవృత్తులు నిర్వహించ కలుగుతారు సంఘంలో గౌరవాభివృద్ధి కలుగుతుంది కాని అనుకోని కొన్ని కుటుంబసంఘటనలవల్ల మనస్సు చెదురుతుంది పుష్యమివారు ఆరోగ్యం విషయమై కొంత శ్రద్ధ వహించవలసియుంటుంది.

సింహం (మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1 వ పాదం)

ఈవారములో శుక్ర - శనులు అనుకూలురు. చూడడానికి అనుకూలగ్రహసంపద తక్కువ - కోనివ్యయంలో యున్న (ఉద్యోచారియుగుటచే) గురుదేవుడు అన్నివిధాలా మీకు శుభదాయి శుభ - సంతోషాలకై ఖర్చులు చేస్తారు వస్తువులూ - ఎన్నో కొంటారు. బంధుమిత్రులతో కులాసాగా విందువినోదాలలో పాల్గొనడం జరుగు...

సినిమా

నగరంలో సినిమాలు

రాజకుమారి	ప్రేమశేఖర (తెలుగు)	
వక	నల్లకాలం	(తమిళం)
శ్రీకృష్ణ, వలింగ్టన్, వయాని	మూక్కుల్లూక్కు	,,
పారగన్, క్రౌన్, ఉమా	అమ్మయ్యప్పన్	,,
కాసినో	మలైకళ్ళన్	,,
సినస్, ఈరాస్, లక్ష్మి, తిరుమగళ్	రక్తపాశం	,,
మహారాణి	గూండుక్కిళి	,,
స్టార్	బౌలద్	(హిందీ)
అశోక్	మస్తానా	,,
ప్లాజా	జీవన్‌జ్యోతి	,,
సెలెక్ట్	చోర్‌బజార్	,,
న్యూఎల్ఫిన్‌స్టన్	Them	
న్యూగ్లోబ్	Dangerous crossing	
ఓడియన్	Yankee pasha	
రాక్సీ	Anne of the Indias	
వినర్వా	Trouble in store	

"జాతక ఫలం"

ఆర్ నాగేంద్రరావుగారు నిర్మించిన "జాతక ఫలం" అనే తెలుగు చిత్రం మొన్న ఒకటవ తేదీన విడుదలయింది నాగేంద్రరావుగారు డైరెక్టు చేయడమేకాక ఒక ముఖ్యపాత్రను ధరించారుకూడా యింకా ఎస్. వి. రంగారావు, బలం, సూర్యకళ, సూర్యకాంతం, చంద్రకుమారి, బుష్యేంద్రమణి, జోగారావు మున్నగువారిందులో...

"బౌలద్"

కులదీప్‌పిక్చర్స్‌వారి "బౌలద్ హిందిచిత్రం కర శుక్రవారం మదరాస్, స్టార్ టాకీస్‌లో విడుదలయింది బలరాజ్ సానీ, నిరూపరాయ్, ఉషాకిరణ్ మున్నగువారు నటించారు దర్శకుడు మోహన్ సైగాల్.

ఒక ధనికుడు తనకు పిల్లలు లేవందున మరొక స్త్రీని పెళ్లిచేసుకుంటామనుకుంటాడు అతని భార్య ఎలాగైనా తన భర్త రెండో పెళ్లి చేసుకోకుండా చేయాలని, తనవద్ద పనిచేసే నౌకరు పుట్టినపిల్లన్ని తనకే పుట్టినట్లు భర్తను నమ్మిస్తుంది. కొంత అంతా సవ్యంగానే జరుగుతుంది నౌకరు భార్య తన బిడ్డకోసం అలమటిస్తూ క్రృంగిచనిపోతుంది తరవాత ధనికుని భార్యకు నిజంగానే సంతానం కలుగుతుంది. అప్పటినుంచీ ఆమె తను కొందట తీసుకొచ్చిన పిల్లన్ని నిరాదరిస్తూ ఉంటుంది చివరకి రహస్యం బయటపడుతుంది భర్త అందర్నీ క్షమిస్తాడు. అంతా సుఖంగా ఉంటారు.

నౌకరుగా బల్‌రాజ్ సానీ, తనయజమానురాలికోసం త్యాగంచేసిన నౌకరు భార్యగా నిరూపరాయ్, యజమానురాలుగా ఉషాకిరణ్ నటించారు. ముఖ్యంగా ఈ చిత్రంలో సంగీతం పేర్కొనదగినదిగా ఉంది. సంగీతదర్శకుడు సర్దార్ మాలిక్ చాలా చక్కని పాటలు కూర్చాడు.

టెలివిజన్‌లో తాజ్‌మహల్

ఆగ్రా, సెప్టెంబరు 20: ప్రపంచ విఖ్యాతినొందిన తాజ్‌మహల్‌ని అమెరికా ప్రజానీకానికి టెలివిజన్‌ద్వారా ప్రదర్శించే నిమిత్తం చెస్టర్ కౌనీకడ్ అనే టెలివిజన్ నిపుణుడు రేపు ఢిల్లీకి వస్తాడు...

మహాత్మా గాంధి

(5 వ పేజీ తరువాయి)

గాంధీజీ చాలా చిన్న తనంలోనే రస్కిన్ 'అన్‌టుదిలాస్ట్' అనే గ్రంథం చదివి ముగ్ధులైనాడు. ఇది చదివినతరవాత బాగా డబ్బు సంపాదించే న్యాయవాదవృత్తి విసర్జించి సామాన్య కృషీవలుని జీవితం అవలంబించాడు. ఎడ్వర్డు కార్పెంటరు, థోరో వ్రాసిన గ్రంథాలుకూడా గాంధీజీకి చాలా సహాయం చేశాయి. ఒక సందర్భంలో ఆయన ఇలాగ వ్రాశారు. "పూర్వం నిర్బంధ దాస్యం అములులో ఉండేది, ఇప్పుడు జనం ధనానికీ భోగాలకీ దాసులవుతున్నారు. సృష్టిలో మానవులొక్కలే సద్గుణాలవలంబించి నాగరికత నిలబెట్టగలరని నా దృఢవిశ్వాసము. మానవులకు మిగిలిన జంతుజాలానికీ మధ్యనున్న భేదం ఇదే. ప్రపంచంలో ఏదో ఒక్కదేశం ఈ ఆదర్శం అములులో పెట్టినా ప్రపంచంలో సుస్థిర శాంతి ఏర్పడగలదు. మన జీవితకాలంలోనే మనమీ ఆదర్శసిద్ధి అందుకోగలమని నా దృఢవిశ్వాసము."

గ్రంథాలయాలకు గ్రాంటులు

హైదరాబాదు, సెప్టెంబరు 29: నగరంలోని ఏడు గ్రంథాలయాలకు రూ. 50 లు గ్రాంటు ఇచ్చుటకు హైదరాబాదు కార్పొరేషను నిశ్చయించుకున్నది. విద్యాసంఘ సిఫార్సుల ననుసరించి కార్పొరేషను యీ నిర్ణయం చేసింది

కార్పొరేషను గ్రాంటును పొందే ఏడు గ్రంథాలయాలు ఇవి: హైదరా...

సిరా తయారుచేయు కొత్త యంత్రమును మేయర్ శ్రీ మునుస్వామిపిళ్లై "స్విచ్ ఆన్" చేస్తున్న దృశ్యం

హాగ్లీ ఇంక్ కంపెనీ సూతన భవన ప్రవేశము

మద్రాసు మేయరుచే కొత్తయంత్ర ప్రారంభం

మద్రాసు అక్టోబరు 1 మన దేశంలో ప్రింటింగ్ సిరాలు తయారుచేసే ప్రసిద్ధసంస్థ హాగ్లీ ఇంక్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వారి మద్రాసుశాఖకార్యాలయం తమ ఉత్పత్తి కార్యక్రమం పెంపొందించే నిమిత్తం పేపెరి రండల్స్ రోడ్డు నెం 2 నుండి నెం 28 గల విశాల భవనానికి ఇవాళ మార్చిరి ఆ సందర్భంలో పలువురు అతిథులను ఆహ్వానించి తేనీటితో కంపెనీవారు సత్కరించారు. మద్రాసు మేయరు శ్రీ మునుస్వామి పిళ్లైగారు ఫ్యాక్టరీలో కొత్త యంత్రపు మీటను ఉదయం 10½ గంటలకు నొక్కగా మీదట కొత్తయంత్రం పని ప్రారంభించినది. మద్రాసుశాఖ మేనేజరు జె డి కార్టన్‌గారు మేయరును, ఇతర అతిథులను స్వాగతమిచ్చి ఫ్యాక్టరీలోని వివిధ భాగాలను చూపించారు. కార్టన్‌గారు పత్రికలవారితో మాటాడుతూ ప్రస్తుతం ఇక్కడ నెలకు 8 టన్నులు మాత్రమే ముద్రణకు ఎవిక వచ్చే సిరా తయారు అవుతోందనీ, మిగతా కలకత్తానుంచే ఇక్కడి అవసరాలకు సరఫరా చేస్తున్నామనీ, ఈ శాఖలో నెలకు 100 టన్నుల సిరా ఉత్పత్తి చేయడం తమ లక్ష్యమనీ అది యంత్రము, భవనాలు మున్నగు సాంకేతిక సదుపాయాలపైన ఆధారపడి ఉంటుందన్నారు. తమ కంపెనీ 1918 నుంచీ అద్వితీయంగా పనిచేస్తోందనీ భారతదేశపు సిరా ఇతర విదేశాలకు తీసిపోదని సాధించినదనీ ఈ పరిశ్రమ బాగా వృద్ధిగాంచడముపై భారత పరిశ్రమలు వ్యాపారంకూడా ఆధారపడి ఉన్నవనీ అన్నారు. చందన తాంబూలాదికములు పంచిన మీదట సభ ముగిసినది.

భించారు 1949 లో ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వాన్ని సాధించుకొని కలకత్తా శాఖకు అనుబంధిగా ఏర్పడి వ్యవహారించినవి. ఈ విధంగా అయితే వ్యవహారసరళి సులభమౌతుందనిపించినవి. ఈలోపల కలకత్తాలో వ్యాపారం పెరిగి గ్రాండ్ ట్రంకురోడ్డు నుంచి ప్రస్తుత వ్యాపార కార్యస్థానానికి తరలించబడినది.

కంపెనీలోని అనుభవం గల కార్యనిర్వాహకవర్గంలో ఒకరైన హెచ్ రోడ్కిన్‌గారిచే 1950 లో మద్రాసు ఫ్యాక్టరీ రండల్స్ రోడ్డు నెం 2 గృహంలో ప్రారంభించబడినది. 1952 చివరకు జాన్ డి కార్టన్‌గారి నీ శాఖ తీసుకున్నది. అప్పటి నుంచి వారి ప్రత్యేక పర్యవేక్షణ క్రింద దీని వ్యాపారం పెరుగుతూ వచ్చినది.

1954 అక్టోబరు 1వ తేదీన రండల్స్ రోడ్డు నెం 28 కి ఈ శాఖ కార్యాలయము మార్చబడినది. ఈ సన్నాహాలవల్ల దక్షిణభారతంలోని కంపెనీ వేలాది ఖాతాదారుల బాహుళ్యమైన అవసరాలను సమర్థంగా తీర్చగలస్థితిలోకి రాగలదు. ప్రస్తుత కార్యాలయం విశాలంగా ఉండటమే కాక కన్ని చేదిరేటు ఉంది. ఆధునిక యంత్రాలు అనేకం ఏర్పాటు చేయడానికి వీలుగా ఉన్నది. ఏట అవసరాలపైనా తీర్చడానికి కావలసిన వసరుకు పెట్టుకోవడానికి తగిన సలంకున్నది.

1953 లో కంపెనీ సాంకేతిక ప్రవీణులలో ఒకరైన ఓ బెంట్‌గారు ఢిల్లీలో ఒక డిపోను ప్రారంభించారు. భారతదేశంలో వివిధ కీలకస్థానాల్లో నుంచి పేరుప్రతిమలను సంపాదించినదీ కంపెనీ కరెన్సీ నోట్లకు గూడా ఈ కంపెనీవారి సిరాలనే వాడుతున్నారు. ఈ కంపెనీ మేనేజింగ్ డైరక్టర్ ఆర్ ఐ బిర్కెట్‌గారి సాంకేతిక ప్రావీణ్యత అద్భుతప్రజ్ఞ, నిరంతరకృషివల్ల ఈ కంపెనీ ఇంత ప్రాధివంలోకి వచ్చినదన్న అతిశయోక్తి ఎంతమాత్రమున్నా లేదు. వారి దూరదృష్టి, అధివివేకము, ధైర్యధార్యములవల్ల యూనైటెడ్ కింగ్‌డంలోను కంపెనీ శాఖలు విస్తరించేసుకొని స్థిరమైన ఆవాసము కలిపించుకొని వేలాది ఖాతాదారులను చేకూర్చుకోగలినది.

కంపెనీ చరిత్ర

హాగ్లీ ఇంక్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) చరిత్రలో మద్రాసుశాఖ కార్యాలయం ఆసక్తికరమైన ప్రధాన సంఘటన. భావి అభ్యుదయానికేగాక భారతదేశంలో సిరా ఉత్పత్తిదారులలో ఈ కంపెనీ అత్యున్నత ఖ్యాతి సాధించినది.

మంచి ప్రజ్ఞానిధి విగర్వి అయిన ఎడ్వర్డు రిచర్డ్‌సన్ అనే ఆయన 1913 లో కలకత్తాలో రిచర్డ్‌సన్ ప్రింటింగ్ ఇంక్ కంపెనీ లిమిటెడ్ ను ఒక శాఖకు ప్రారంభోత్సవం చేసి భారతదేశంలో సిరా ఉత్పత్తికి మార్గదర్శకులయ్యారు. ...

1958 లో బొంబాయిలో కూడా కంపెనీ శాఖ ప్రారంభం ...

ఓపెన్ హాలులో జరిగిన విందులో కంపెనీ మద్రాసు మేనేజర్ మిస్టర్ జె. డి. కార్టన్ ప్రసంగిస్తున్నారు.

క్రీడారంగం

రోవర్స్ కప్ ఫుట్‌బాల్

గ్లోబ్‌తో విశాఖజట్టు డ్రా

బొంబాయి, అక్టోబరు 1: ఇవాళ సాయంత్రం కూపరేజ్ మైదానంలో గ్లోబ్‌కీ విశాఖజట్టుకీ జరిగిన రోవర్స్ కప్ ఫుట్‌బాల్ మొదటిరౌండు ఆట డ్రా అయిపోయింది. రెండుజట్లులు చెరొకగోలు చేయగా ఆటకు అదనపు వ్యవధి ఇవ్వబడింది. వెలుగు తగ్గిపోయి మరీ మసకగా ఉన్నందువల్ల ఈ అదనపు వ్యవధి ద్వితీయార్థంలో మూడు నిమిషాలు మైము ఉండగా రెఫరీ ఆట నిలిపివేశాడు.

ఈ రెండుజట్లులూ తిరిగి రేపు ఆడుతాయి.

ఇవాళ ఆటలో గ్లోబ్ జట్టు సంపాదించిన గోలు అరుణ్ కొట్టాడు. ఆంధ్రజట్టు చేసిన గోలుని అప్పలమూర్తి కొట్టాడు.

ఆలిండియా రగ్బీ

మదరాస్‌లో ఏన్నాళాలు

మదరాసు, అక్టోబరు 2: ఆలిండియా రగ్బీ టూర్నమెంటు రేపు మదరాసులో ప్రారంభం అవుతుంది. బొంబాయి, ...

ఆంధ్రరాష్ట్ర టేబుల్ టెన్నిస్ టూర్నమెంటు

అక్టోబరు 16 న ప్రారంభం

... సిప్ ద్వితీయ వార్షిక టూర్నమెంటు ఈ నెల 16వ తేదీన డి 20వ తేదీ వరకు గుంటూరులో జరుపబడుతుంది. ఇందులో పాల్గొనగోరువారు దరఖాస్తులు పంపడానికి ఆఖరి తేదీ అక్టోబరు 12.

ఇతరరాష్ట్రాల ఆటగాళ్లలో యీ క్రిందివారి ఆహ్వానాలు పంపబడినవి: హైద్రాబాద్ ఎస్ సయిద్ సుల్తాన్, మద్రాసు టి తిరువేంకట్ వి రఘునాథ్ శ్రీ ... ఎరియో ఎస్ జాన్, మైసూరు కె నాగరాజ్ ఎస్ జె తారాపూర్.

ఇతరరాష్ట్రాల నుంచి మరికొందరు ఆటగాళ్ళను కూడా ఈ టూర్నమెంటుకు ఆహ్వానింప నిశ్చయించబడినది. (స్వ వి)

ఆలిండియా ఇంటర్ యూనివర్సిటీ టూర్నమెంటు

ఆంధ్ర ఆటగాళ్ల జాబితా

వాల్తేరు అక్టోబరు 1 1954 55 సంవత్సరపు ఆలిండియా ఇంటర్ యూనివర్సిటీ టూర్నమెంటు ఫుట్‌బాల్ వాలీబాల్, కబడీ ఆటల్లో పాల్గొనడానికి ఈ క్రిందివారిని పంపడానికి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంవారు ...

ఫుట్ బాల్

వాలీబాల్

కబడ్డీ

ఇంటర్ యూనివర్సిటీ బాడ్మింటన్

జూబిలీ డన్ టెన్నిస్

రాష్ట్రమంతటా ఆంధ్రజయంతి

భవిష్యత్ క్షేమాభివృద్ధికి విజయవాడలో వివిధవర్గాల ప్రార్థనలు

ఆంధ్రకాంగ్రెస్ కార్యాలయంపై గోపాలరెడ్డి గారిచే జాతీయ పతాక ప్రతిష్ఠాపనోత్సవం

విజయవాడ అక్టోబరు 1 విజయవాడ పౌరులు ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణ ప్రథమ వార్షికోత్సవాన్ని వైభవోత్సాహంతో జరిపారు. వ్యాపార సంస్థలు, విద్యాలయాలు, ప్రభుత్వ సాంఘిక సంస్థల కార్యాలయాలు ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ప్రకారం సెలవు దినంగా పరిగణించినవి.

వివిధ రాజకీయ సాంఘిక సంస్థలు తమ కార్యాలయాలను ... తోరణాలతో అలంకరించారు. ...

... సభ్యులు మునిస్వామి వేంకటనారాయణగారి అధ్యక్షతన బహిరంగ సభ జరిగింది. ఆంధ్ర సేవాసంఘము వారు రాత్రి బుర్రకథ చెప్పారు. తాలూకాఫీసు తదితర ప్రభుత్వ భవనాలు రాత్రి దీపాలు వెలిగించబడ్డాయి.

ప్రొద్దుటూరు

ప్రొద్దుటూరు అక్టోబరు 1 ...

రాజధానిలో ఉత్సవాలు

బీదలకు అన్నదానం

విజయనగరం

సాలూరు

... ఆంధ్రరాష్ట్రంలో సాధించిన అన్యాయాన్ని ... విద్యార్థులు ... చారు.

చిత్తూరు

చిత్తూరు అక్టోబరు 1 ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణ ప్రథమ వార్షికోత్సవం చిత్తూరు పౌరులచే వైభవంగా జరుపబడినది. పట్టణమునగల ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, గృహములు పతాకములు తోరణాలచే అలంకరించబడినవి.

ఉదయం ... ఆఫీసు ముందు ప్రార్థనాపూర్వకంగా జైన్ స్టైర్కిన్ ... లోకనాథాచారిగారు పతాకను ఎగురవేశారు. ...

శ్రీకాకుళం

... రిన్నూ మనరాష్ట్రాన్ని సుభిక్షంగా చేయటం ద్వారా మనదేశం సిరి సంపదలను వృద్ధిచేయగలమని శ్రీ ... అన్నారు.

... సభ్యులు శ్రీ ఆర్ యల్ నరసింహంగారు మాట్లాడుతూ ఈసంవత్సర ...

... శ్రీనివాస అయ్యర్‌గారు, గాంధీ రాజా రామమూర్తి ... రాజగోపాల అయ్యంగారు, ... వెంకటరాజా గారలు ప్రసంగించారు. సంగీత కచ్చేరీలు, నాటక నాట్య ప్రదర్శనములు జరుపబడ్డాయి.

'అణ్వస్త్రాలన్నిటినీ బహిష్కరించాలి'

బ్రిటన్ ఫ్రాన్సుల పాతసూచన ప్రాతిపదికగా

సమితిలో విషిన్‌స్కీ ప్రతిపాదన

యునైటెడ్ నేషన్స్ సెప్టెంబరు 30 ...

రేడియో

సోమవారం అక్టోబరు 4

విజయవాడ

ఉ॥ 6 5 సాంగ్రహం 7 తెలుగు వార్తలు 7 15 మద్రాసు (బి) వలె 7-30 మద్రాసు వలె 8 ఆ గమ వార్తలు.

మ॥ 1 (బి) వలె 1 30 (ఎ) వలె 1 40 వాణిజ్య వా॥ 1 50 తెలుగు వా॥ 3 (బి) వలె 4 నాద్య గీత (రి) ...

సా॥ 5 30 ... 6 ... 6 15 ప్రాంతీయ వా॥ 6 25 స్థానిక ప్రకటనలు 6 30 గ్రామ॥ కార్యక్రమ 7 తెలుగు వా॥ 7 10 గ్రామ॥ కార్యక్రమం 7 30 కల్పలత (రి) 7 45 స్వాతంత్ర్య ... 8 మదరాసు వలె 9 ఆంగ్లమున వా॥ 9 15 ప్రముఖ విషయము (ఆంగ్ల ...) 9 30 ఎ ఎస్ ... 10 ప్రసారసమాప్తి

మద్రాస్ (ఎ)

ఉ॥ 6 55 సాంగ్రహం 7 ... 7 15 ... వా॥ 7 30 ... 8 15 ...

మ॥ 12 30 ... 1 ... 1 30 ... 1 40 వాణిజ్య వా॥ 1 50 (రి) 2 ... వా॥ 2 10 (బి) వలె 3 ... 3 30 ...

మద్రాసు రేడియో కేంద్ర ప్రసారాలు

మీటర్ల మార్పు

మద్రాసు సెప్టెంబరు 30 అక్టోబరు ఒకటవ తేదీనుండి మద్రాసు రేడియో కేంద్రం మీడియం వేవు కార్యక్రమాలు ఏసీవను నుండి 270 8 మీటరు 11 10 కిలో సైకిల్సుపైనా 'బి' సేవనుండి 211 8 మీటరు, 1420 కిలో సైకిల్సుపై ప్రసారం చేయబడుతుంది.

నిజాంకారుపై అసాఫియా పతాకం

హైద్రాబాదు సెప్టెంబరు 30 స్వాతంత్ర్యదినం ఆగస్టు 15వ తేదీన నిజాం నవాబు తన కారుపై భారతపతాకతో పాటు అసాఫియా జెండాను కూడా ఎగురవేసి ప్రభుత్వానికి అందిన సమాచారం ...

Edited Printed & Published by S Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press No 7, Thambu Chetty St, Madras.